

AKTIVOINTIA VAI KYKKYTTÄMISTÄ

Työttömien kokemuksia aktiivimallista

Tiina Ruohonen
Opinnäytetyö, syksy 2018
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä, Helsinki
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)

TIIVISTELMÄ

Ruohonen, Tiina. Aktivointia vai kyykyttämistä. Työttömien kokemuksia aktiivimallista. Diak Etelä, Helsinki, Syksy 2018, 83 s., 1 liite. Diakoniammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomi (AMK).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa kokemusasiantuntijatietoa aktiivimallista. Samalla selvitettiin työttömien työnhakua ennen ja jälkeen aktiivimallin voimaan tuloa, työ- ja elinkeinopalveluiden heille tarjoamia palveluja, aktiivimallin tiedotuksen näyttäytymistä työttömille sekä työttömien ajatuksia aktiivimallin kehittämisestä keväällä 2018. Aktiivimalli astui voimaan vuoden 2018 alussa ja sen myötä työttömältä vaaditaan tietty määrä aktiivisuutta, tai hänen työttömyysturvaa leikattaisiin 4.65 %. Työelämäyhteistyötaho on Työttömien Keskusjärjestö ry.

Tutkimus oli survey–tutkimus, jossa hyödynnettiin sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä. Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin sähköistä kyselylomaketta, jossa oli strukturoituja sekä avoimia kysymyksiä. Työttömyys- ja aktiivimalli kysely, oli Työttömien Keskusjärjestö ry:n Facebook-sivulla alkukeväällä 2018. Kysely oli suunnattu työttömille työnhakijoille, jotka saivat vastaushetkellä työttömyysetuutta. Analysoituja vastauksia aineistossa on 165 kappaletta. Aineiston vastaukset luokiteltiin kvantitatiivisten kysymysten osalta numeerisesti taulukoiden ja kvalitatiivisten kysymysten osalta käyttäen teemoittelua.

Työttömyys- ja aktiivimalli aineiston perusteella voidaan nähdä, että aktiivimalli on aiheuttanut työttömille eriarvoistumisen- ja syrjäytymisen tunteita, vihaa, sekä epävarmuutta niin toimeentulon kuin tulevaisuuden suhteen. Aineiston perusteella selviää myös, että TE-toimisto ei ole ottanut 40 prosenttiin vastaajista kertaakaan yhteyttä viimeisen kolmen kuukauden aikana ja myös se, ettei TE-toimisto ole tarjonnut työpaikkaa viimeisen kuuden kuukauden aikana 80 prosentille vastaajista. Vastauksista ilmenee lisäksi, ettei aktiivimalli ole vaikuttanut suurimman osan vastaajista työnhakuun lainkaan. Työttömät kokivat aktiivimallin kyselyn perusteella pääsääntöisesti lannistavana ja epärealistisena leikkurina. Aktiivimallin kehittämisen suhteen vastaajat toivoivat, että aktiivimalli joko lopetettaisiin, tai että sitä ainakin inhimillistettäisiin.

Tuloksia voidaan hyödyntää kokemusasiantuntijatietona ja aktiivimallin jatkokehittelyn tukena.

Asiasanat: aktiivisuus, osallisuus, työllistyminen, työttömyys, toimeentulo.

ABSTRACT

Ruohonen, Tiina.

Activating or discouraging. Unemployed people's experiences on the activation model.

83 p., 1 appendix

November 2018

Diaconia University of Applied Sciences.

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

The first aim of this study was to investigate the unemployed people's perception on the new activating model for the unemployed people in Finland. The second aim was to discover the unemployed people's work seeking methods, the support the employment office provides, how the activating model was introduced, and unemployed people's development suggestions for the activating model in the spring 2018. The Activation model was launched on the 1st January 2018. The model requires those who are unemployed to meet a set criteria and activity. Failure to comply and or meet this results in unemployed benefits being reduced by 4.65 per cent. Finnish organisation called Työttömien Keskusjärjestö ry, (the Central Organisation of Unemployed People's Society) helped to conduct this study.

The study was a survey-study, in which qualitative and quantitative methods were utilised. The data was collected by using a Työttömyys- ja aktiivimalli (Unemployment and activation model) –questionnaire, that was published on Työttömien Keskusjärjestö ry's Facebook page in the spring 2018. The questionnaire was aimed for the unemployed who received unemployment benefits at the time. There were 165 questionnaire replies to be analyzed. The answers were processed to data tables by numerical way and by themes.

Työttömyys- ja aktiivimalli (Unemployment and activation model) – data shows, that the activation model caused the unemployed people feelings of inequality, social exclusion and anger amongst those unemployed. Furthermore, they felt insecure of their subsistence and of their future prospects. It is also apparent from the data, that the employment office has not contacted 40 per cent of the unemployed people in last three months and has not suggested a workplace for 80 per cent of the people in last six months. The data also reveals that most of the unemployed people have not been more active with work seeking since the activation model started. The activation model was seen as discouraging and as an unfair mean to decrease the unemployment benefits. The participants of the questionnaire wished the activating model to be terminated, or at least to be modified more humane.

The outcome of this study can be used as empirical information, and the data should be used in the development of the activation model.

Keywords: activity, involvement, employment, unemployment, subsistence.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖTTÖMYYS- JA AKTIVOINTIPOLITIikka.....	8
2.1 Työllisyyspolitiikka ja työttömien aktivointi ennen ja nyt	8
2.2 Rakennetyöttömyyden rantautuminen	10
2.3 Aktivointi ja aktiivisuus käsitteenä	11
2.4 Pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja -työhönkuntoutus.....	11
2.5 Työttömyysetuudet ja muut vähimmäisetuudet	15
3 AKTIIVIMALLI	18
3.1 Aktiivimalli.....	18
3.2 Aktiivimalli Suomessa ja Tanskassa.....	19
4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET.....	21
4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet ja tutkimuskysymykset.....	21
4.2 Tutkimuksen hyödynnettävyys	21
4.3 Työttömyys- ja aktiivimalli kysely.....	22
4.4 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus	22
4.5 Aineiston käsittely.....	25
5 TULOKSET	27
5.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot	27
5.2 Tiedot työttömyydestä ja työnhausta	29
5.3 TE-toimiston antama tuki.....	39
5.4 Aktiivimallin tiedotus	42
5.5 Mitä pitäisi myös hyväksyä aktiivisuudeksi aktiivimallissa	45
5.6 Vastaaajien ajatuksia aktiivimallista	49
5.7 Miten aktiivimallia tulisi vastaajien mielestä kehittää	57
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	64
7 POHDINTA	67
7.1 Aiheen valinta ja pohdintaa opinnäytetyöprosessista	67

7.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus	67
7.3 Ammatillinen kasvu	70
7.4 Tutkimuksen kehittämis- ja jatkoideat.....	71
LÄHTEET.....	73
LIITE 1: Työttömyys- ja aktiivimalli kysely	77

1 JOHDANTO

Aina 1990-luvun alun taloudellisesta lamasta lähtien, on työttömyyden alentaminen ja työllisyysasteen nostaminen, ollut Suomen hallituspolitiikan keskeisiä tavoitteita. Vaikka työttömyys on laskenut laman huippuvuosista, on se edelleen pysynyt korkealla, ja muuttunut osittain rakenteelliseksi. Suomessa on muodostunut pitkäaikaistyöttömien ryhmä, jonka työllistäminen on haastavaa. Tilannetta on pyritty purkamaan lisäämällä uusia niin sanottuja aktiivisen sosiaalipolitiikan keinoja, joilla pitkäaikaistyöttömien syrjäytymistä työmarkkinoilta pyritään ehkäisemään. (Ala-Kauhaluoma, Keskitalo, Lindqvist & Parpo 2004, 19.)

Suomessa tuli vuoden 2018 alussa voimaan aktiivimalli. Sen myötä työttömät, jotka eivät täytä aktiivisuusedellytystä, joutuvat jatkossa tyytymään työttömyys-etuuteen 4,65 prosentilla alennettuna. Aktiivisuusedellytyksen täyttämiseksi työttömän on oltava noin kolmen kuukauden tarkastelujakson aikana joko palkkatyössä 18 tuntia, ansaittava yritystoiminnassa yhteensä vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloa vaaditusta kuukausiansiosta (vuonna 2018: 241 euroa) tai oltava viisi päivää työ- ja elinkeinotoimiston työllistymistä edistävässä palvelussa. (TE-palvelut 2018.)

Aktiivimalli luotiin työllisyyden parantamiseksi, mutta samalla myös leikattiin monelta työttömältä heidän työttömyyspäivärahaa, joka oli jo valmiiksi liian alhainen Euroopan neuvoston mukaan (Ihmisoikeusliitto 2018). Aktiivimallin myötä työttömien toivottiin aktivoituvan töiden, koulutusten tai valmennusten suhteen työttömyysturvan alentamisen uhalla, tulosten ollen laihoja (Pantsu 2018).

Leikkuri leikkaa, kyynisyys kasvaa.

Aktiivimallin on jo tiedotettu leikanneen työttömyysturvaa vuoden ensimmäisen aktiivimallin tarkistusjakson jälkeen, huhti-kesäkuussa joka kolmannelta ansio-päivärahan saajalta ja 38 prosentilta Kelan työttömyysturvan saajista (Kela 2018). Viimeisimmän tiedon mukaan toisen tarkistusjakson, heinä-syyskuun jälkeen leikkurin kohteeksi on joutunut yhä suurempi määrä työttömiä. Prosen-

tuaalisesti leikkurin kynsiin on joutunut aiempaan tarkistusjaksoon nähden kolme prosenttia enemmän kaikista työttömistä ja kokonaisuudessaan on työttömyysturvaa viimeisimmän tarkistuksen myötä leikattu 39 prosentilta, eli 158 000 työttömältä. (Pantsu 2018.)

Tämän kyselylomakkeella keväällä 2018 toteutetun tutkimuksen lähtökohta oli, että vuoden 2018 alussa voimaan tulleesta aktiivimallista ei ollut kokemusasiantuntijätietoa käytettävissä. Tällä tutkimuksella tuodaan näkyväksi työttömien arki ja aktiivimallin vaikutukset työttömien elämässä. Tuloksia voidaan hyödyntää aktiivimallin- ja aktiivimalli kakkosen kehittämisessä. Työelämäyhteistyötaho on Työttömien Keskusjärjestö ry.

2 TYÖTTÖMYYS- JA AKTIVOINTIPOLITIikka

2.1 Työllisyyspolitiikka ja työttömien aktivointi ennen ja nyt

Työttömyys nähdään yhteiskunnassa suurena ongelmana. Se aiheuttaa tuloeroja, köyhyyttä, syrjäytymistä ja mahdollisesti myös elämänlaadun heikkenemistä yksilölle. Yhteiskunnalle työttömyys aiheuttaa kustannuksia menetettyjen verotulojen ja työttömyyden hoitamiseen suunnattujen menojen johdosta. Kansallisella tasolla työttömyys aiheuttaa myös tuotannollisten voimavarojen vajaakäyttöä. (Hulkko ja Tossavainen 2009, 183.)

Jos sosiaalipolitiikka nähdään yhteiskunnallisena projektina ja kansalaiset sen poliittisina subjekteina, niin kansalliset hyvinvointivaltioprojektit voidaan nähdä olevan vastaamassa yhteiskunnallisiin kysymyksiin. Suomi, pohjoismaisen hyvinvointivaltion edustaja, nähdään maana, jossa julkinen valta tuottaa hyvinvointia ja ratkoo sosiaalipoliittisia ongelmia. (Anttonen ja Sipilä 2000, 21–22.)

Pohjoismaisen valtiovetoisen hyvinvointiprojektin aika näyttää olevan kuitenkin jo ohitse. Enää ei Suomessa puhuta hyvinvointivaltion kehittämisestä, tai kansallisesta hyvinvointivaltio-projektista. Nyt puhutaan hyvinvointivaltion puolustamisesta. Ollaan tultu uuteen sosiaalipoliittiseen aikakauteen, jolloin hyvinvointivaltio on muutoksessa. Julkisvaltakeseisydestä ollaan luopumassa, ja toisenlaisten toimijoiden, kuten järjestöjen, kolmannen sektorin, yritysten ja yksilöiden vastuiden korostumisesta puhutaan hyvinvoinnin tuottamisessa itselleen ja läheisilleen. (Anttonen ja Sipilä 2000, 268–269.) Myös aktiivimalli voidaan näin ollen nähdä jatkumona kohti yksilön vastuuta omasta hyvinvoinnistaan?

Pohjoismaisen hyvinvointivaltion kriitikot sanovat hyvinvointivaltion heikentävän kansalaisyhteiskuntaa, poliittista osallistumista ja kansalaisten omaa vastuuta itsestä ja muista. Moraalisen vastuunoton ja yhteisvastuun heikentyminen, johtaa passiiviseen kansalaisuuteen, sanovat kärkkäimmät kannanotot. Suomesakin on alettu liikkua suuntaan, jossa universaaliuden ihanteesta on alettu osittain luopumaan, ja kuri ja kontrolli ovat lisääntyneet. Julkisesta vallasta on tu-

lossa yhä enenevässä määrin epävarma partneri ja yksilön on turvauduttava enemmän markkinoihin ja läheisiin. (Anttonen ja Sipilä 2000, 270-272.)

Suomessa on viime aikoina puhuttu paljon syrjäytymisestä. Käsite omaksuttiin alun perin työmarkkinatutkimuksesta, jossa syrjäytymisellä tarkoitettiin työelämän ulkopuolelle joutumista. Nykyään syrjäytymisellä tarkoitetaan yksilön ja yhteiskunnan välisten siteiden heikkenemistä ja sulkeutumista sosiaalisen elämän eri kentiltä. Syrjäytyminen viittaa vahvasti huono-osaisuuteen ja sen kasaantumiseen. Syrjäytyminen voi tapahtua osana työmarkkinoilta poisputoamista, ja siitä voi johtua tyypillisten kulutus mahdollisuuksien rajoittuneisuutta. Se voi olla myös sosiaalisen yhteyden ulkopuolisuuden tunnetta ja vaikuttamisen ja vallankäytön sulkeutumista. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 108.)

Työttömyys on suurin syy sosiaaliseen syrjäytymiseen ja toimeentulo-ongelmiin (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 7). Työttömät ja etenkin pitkäaikaistyöttömät, kokevat myös terveytensä työssäkäyvää väestöä heikommaksi. Työttömyys aiheuttaa erityisesti henkisiä ja psyykkisiä oireita, joiden vaikutus näyttää olevan ohimenevää henkilön työllistyessä. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 117.)

Myös terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen työelämän ulkopuolella olevien osallisuutta ja hyvinvointia koskevan tutkimuksen mukaan, työttömät kokevat jopa kolme kertaa useammin psyykkistä kuormittuneisuutta, kuin koko väestö. Psykkinen kuormittuneisuus vaikuttaa tutkija Lars Leemannin mukaan osallisuuteen yhteiskunnassa ja omassa elämässä. Hän mainitsee kuormittuneisuuden estävän yksilöä hyödyttämästä olemassa olevaa potentiaalia, kun energia menee huolehtimiseen. Samassa tutkimuksessa työttömien havaittiin kokevan myös terveytensä huomattavasti muuta väestöä heikommaksi (THL a. 2018.) Lisäksi työttömät kokivat yksinäisyyttä jatkuvasti, tai melko usein, myös kolminkertaisesti verrattuna muuhun väestöön (THL b. 2018).

2.2 Rakennetyöttömyyden rantautuminen

Suomen talouden syvä lama 1990-luvun alkupuoliskolla ravisteli yhteiskuntaamme perustuksia. Lähes puolivuosisataa kestänyt talouskasvu katkesi ja taluskriisi jätti jälkeensä suurtyöttömyyden ja velkaisen kansantalouden. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 91.) Pahimmillaan työttömien määrä oli vuonna 1994, jolloin työttöminä oli yli 18 prosenttia työikäisistä. Todellisuudessa luvut olivat vieläkin synkempiä, jos mukaan laskettiin myös vasten tahtoaan vajaa-työlliset, osa-aikatyötä tai lyhennettyä työviikkoa tekevät, sekä piilotyöttömät, työvoimakoulutuksessa olevat, tukityöllistetyt ja työttömyyseläkeläiset, jolloin työn puutteesta kärsiviä arveltiin olevan esimerkiksi syksyllä 1993 peräsi 800 000 henkilöä. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 97.) Laman jäljiltä Suomeen rantautuikin vakava ja kauaskantoinen työttömyyskriisi, jonka seurauksia näemme yhä. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 95.)

Syyskuussa 2018 työttömyysaste oli 6,3 prosenttia, työttömien määrän ollen 170 000. Tämä on 9000 henkeä vähemmän kuin edellisenä vuonna. (Tilastokeskus a. 2018.) Pitkäaikaistyöttömyys, eli rakennetyöttömyys on myös laskenut Suomessa viimeaikoina. Syyskuussa 2018 pitkäaikaistyöttömiä oli 70 300. (Tilastokeskus 2018.)

Suurtyöttömyyden purkaminen hyvissäkin talouskasvun tilanteissa on vaikeaa. Pitkään työttömänä olleen työnhakijan osaaminen ja koulutus on saattanut vanheta, tai se voi olla rakennemuutoksen takia irrelevanttia. Myös työttömän ikä ja heikentynyt terveys vaikeuttavat usein työllistymistä (Karisto, Takala & Haapola 2009, 100.)

Työn luonne on murroksessa. Niin sanottuja standarditöitä, joissa tehdään vakituisesti ja täyspäiväisesti töitä ei ole enää tarjolla entiseen tapaan. Automatisoituminen on vallannut tehdastyötä ja vienyt leivän monelta 90 – luvulla työttömäksi jääneeltä. Suomessa on yleistynyt muun maailman tapaan osa-aikatyöt, väliaikaistyöt, sesonkityöt ja muut aikaisemmin ei-tyypillisenä pidetyt työt. (Karisto, Takala & Haapola 2009, 96.)

2.3 Aktivointi ja aktiivisuus käsitteenä

Aktivointi kuuluu työllisyyspolitiikan sanastoon sekä yleissanastoon. Työllisyyspolitiikassa aktivoinnilla tarkoitetaan sanktioiden liittämistä työllisyyspolitiikkaan. Yleiskielessä aktivointiin ajatellaan liittyvän lähes mitä tahansa aktiivisuutta lisäävää ja tukevaa toimintaa. Aktiivisuus on sanakirjan mukaan passiivisen vastakohta, ja tarkoittaa toimivaa, oma-aloitteista ja tehokasta. Aktivoida, on myös verbi, joka tarkoittaa tehdä aktiiviseksi. Aktivointi tarkoittaa myös aktiivistaa, virkeyttä, vilkastaa ja tehostaa. Adjektiivinä, aktiivin, voidaan katsoa tarkoittavan toimeliasta. (Kotiranta 2008, 24.)

Työttömien aktivointi, on koko 2000-luvun ajan kuulunut sosiaalipolitiikan avainsanastoon. Muita keskeisiä aiheita ovat olleet, kannustavuus, tuottavuus ja tehokkuus. Aktivointi on nykyään yleiskäsite, jolla yhdistetään työttömyyden ja syrjäytymisen vastainen politiikka. Aktivointi nousee aktiivisesta työvoimapolitiikasta. Suomessa työttömyyden yhteydessä puhutaan aktivoinnin ja kuntoutuksen käsitteistä. Muualla puhutaan vain aktivoinnista. (Kotiranta 2008, 21.)

Aktivointipolitiikka on viime vuosikymmeninä ollut Suomessa keskeinen osa työllisyys- ja sosiaalipolitiikkaa. Aktivoinnin eetoksen nähdään jopa yhteiskuntapolitiikan suunnan muutoksena, jossa oikeuksista perusturvaan on siirrytty kohti velvollisuuksia ja kannusteita korostavaan mallia. Aktivoinnin ja aktivoinnin organisoinnin keskustelun nähdään olevan seurausta pitkään jatkuneesta vaikeasta työllisyystilanteesta ja suurista työttömyysluvuista. (Blomberg ja muut 2016, 18.)

2.4 Pitkäaikaistyöttömien aktivointi ja -työhönkuntoutus

Kuten myös Suomessa, ovat sosiaali- ja työllisyyspolitiikassa työttömyyden torjumiseksi kehitellyt erilaiset aktivointiohjelmat, sekä sosiaaliturvan muuttuminen osittain vastikkeelliseksi, yleistyneet Euroopassa 1990-luvulla. Ilmiön juuret juontuvat 1970-luvun USA:han, vaikkakin vasta 1990-luvun alussa aktivoivia

toimenpiteitä otettiin laajamittaisesti käyttöön USA:ssa ja anglosaksisissa maissa. Tämä kansainvälisesti levinnyt aktivointisuuntaus on ollut merkittävä sosiaalinen innovaatio. Reformi on kirvoittanut monia tutkijoita ja kirjoittajia puolesta ja vastaan, mutta yleisesti kirjoittajat kuitenkin ajattelevat, että lähtökohtaisesti aktivointipolitiikassa on kysymys työttömyyden hoidosta, työn ja sosiaaliturvan uudesta suhteesta ja hyvinvointipolitiikan reformista. (Ala-Kauhaluoma 2005, 42.)

Rakenteellisen työttömyyden ongelmaan pureutumaan kehitettiin vuonna 2001 voimaan tullut laki kuntouttavasta työtoiminnasta. Lain tavoite on pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksien parantuminen. Laki velvoittaa työvoimapalveluita ja sosiaaliviranomaisia yhteistyöhön aktivoimaan työttömiä työelämään velvoittavuuden ja aktivoinnin kautta. Laki juurtaa pohjansa kansainväliseen työttömyyden, syrjäytymisen ja köyhyyden vastaiseen politiikkaan, jossa oikeus toimeentuloturvaan liitetään entistä vahvemmin työhön. (Ala-Kauhaluoma ja muut 2004, 19.)

Pitkäaikaistyöttömien työllistymisen edistämiseksi tulleen lain kuntouttavasta työtoiminnasta, voidaan myös katsoa edustavan kansainvälistä aktivointipolitiikan suuntausta. Lain tavoitteena on edistää pitkäaikaistyöttömien työllistymistä ja ehkäistä syrjäytymistä. Työllistymisen edellytyksiä pyritään parantamaan soveltamalla aikaisempaa tehokkaammin aktiivisen työvoimapolitiikan keinoja ja parantamalla sitä kautta työttömien työllistymisvalmiuksia pitkällä aikavälillä. Taustalla on ajatus siitä, että pitkäaikaistyötön saa kuntouttavasta työtoiminnasta apua elämänhallintaan, työkyvyn parantamiseen, ja että lisääntynyt elämänlaatu ja aktiivisuus edistävät työmarkkinaresursseja. (Ala-Kauhaluoma 2005, 43.) Kuntoutuksen voidaan määritellä olevan ihmisen muutoksen tukemista elämän pulmatilanteissa. (Kotiranta 2008, 22.)

Työttömyysturvan saaminen on riippunut työttömän halukkuudesta ottaa vastaan työtä, tai osallistua työvoimapolitiisiin toimenpiteisiin. Työvoimapolitiisilla uudistuksilla on pyritty aktivoimaan työnhakua ja työttömyysturvan saantiehtoja tiukentamalla työttömien velvollisuuksia on myös lisätty. Vuonna 1998 tulivat käyttöön työvoimapalveluiden tekemät määräaika-aastattelut sekä työnhaku-

suunnitelmat. Käyttöön otettiin myös sanktiot, kuten mahdollisuus alentaa toimeentulotukea, mikäli työnhakija kieltäytyy hänelle tarjotusta työstä tai koulutuksesta. (Ala-Kauhaluoma ja muut 2004, 21 - 22.)

Nykyistä hallitustamme edeltävä hallitus, kävi hallituskautensa loppupuolella kiivasta keskustelua osallistavan sosiaaliturvan tavoitteista ja sisällöstä. Asiaa tutkimaan perustettu työryhmä nimesi osallistavan sosiaaliturvan päätavoitteeksi edistää työkäisten, mutta työ- tai koulutuksen ulkopuolella olevan väestön osallisuuden edistämisen. Lisäksi päätavoitteena on edistää edellä mainitun ryhmän hyvinvointia, työelämävalmiuksia, työelämään suuntautumista, ja ehkäistä syrjäytymistä. (Blomberg ja muut 2016, 16.)

Työryhmä totesi työttömien aktivointivelvoitteiden olevan riittäviä, mutta ehdottivat vapaaehtoisia osallisuutta edistävien toimintamahdollisuuksien lisäämistä ja monipuolistamista. Aktivointivelvoitteita on silti kiristetty sittemmin olemassa olevia aktivointivelvoitteita tiukemmin seuraamalla ja soveltamalla. Nykyinen hallitus on edelleen tehostamassa velvoitteiden käyttöä ja osallistavan sosiaaliturvan mallin kehittämistä. Hallituksen tavoitteena on työllistymistä hidastavien kannustinloukkujen purkaminen. (Blomberg ja muut 2016, 16–17.)

Asiantuntijoiden arvioidessa aktivointipolitiikan ja erilaisten kansallisten aktivointimallien onnistuneisuutta, on tuloksia odotettu erityisesti seuraavilta kahdelta sektorilta; työllistyminen ja yksilön poistuminen sosiaaliturvan piiristä, jolloin sosiaaliturvariippuvuus ja sosiaaliturvakustannukset laskevat sekä työttömien työllistymismahdollisuuksien parantaminen koulutuksen ja työkokemuksen avulla. Ajatuksena on parantaa työttömien henkilökohtaisia resursseja ja näin ollen pitemmällä aikavälillä myös heidän työllistymismahdollisuuksiaan. (Ala-Kauhaluoma 2005, 44.)

Aktiivisen työvoimapolitiikan tavoite on työllistää työttömiä avoimille työmarkkinoille. Palvelut, jotka ovat tarkoitettu erityisesti pitkäaikaistyöttömille, koetaan hintaviksi, ja lisäksi edellä mainitulla tavalla työllistymistä, ei valitettavasti tapahdu niin paljon kuin on toivottu. Mutta jos otetaan huomioon aktivoinnissa erityisesti palkkatuki- ja kuntouttava työtoiminta, niin tutkijat kokevat aktivoinnin

parantavan henkilön arjenhallintaa, kokemusta hyvinvoinnista, ja ehkäisevän syrjäytymistä. (Pehkonen-Elmi ja muut 2015, 63–64.)

Kuntouttavasta työtoiminnasta avoimille työmarkkinoille työllistyminen on erittäin harvinaista. Esimerkiksi Pääkaupunkiseudulla tehdyn tutkimuksen mukaan vain yksi prosentti oli työllistynyt avoimille markkinoille heti kuntouttavan työtoiminnan päätyttyä. Vuotta myöhemminkin oli työllistyneinä vapailla markkinoilla vain kolme prosenttia. Syynä tähän on osaltaan TE-palveluiden huono saatavuus ja työmarkkinoiden rakenteelliset tekijät ja sopivien työpaikkojen puute. Useimpien kuntouttavasta työtoiminnasta siirryttiin uudelle työtoiminnan jaksolle tai takaisin TE-toimiston listoille. (Saikku 2016, 84.)

Kuntaliiton vuonna 2013 keräämässä toimeentulotukea ja sosiaalityötä käsittelevässä kyselyssä kävi ilmi, että suurin osa sosiaalialan ammattilaisista koki kuntouttavan työtoiminnan parhaana keinona vastata asiakkaiden tarpeisiin, ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja eri asiakasryhmissä toivottiin lisää. Muutenkin resursseja hyväksi havaittuihin aikuissosiaalityön työkenttiin toivottiin lisää työllisyyden tukemiseksi. Erityisesti TE-palveluiden vastaajat kertoivat uudistusten heikentäneen palveluita ja että sosiaalityöntekijöiden tekemä asiakasohjaus on sitä myötä vaikeutunut. (Saikkonen 2016, 38.)

Toisaalta kuntouttavan työtoiminnan ja sosiaali- ja työllisyyspoliittisten tavoitteiden välillä on ollut ristiriitoja alusta asti. Aktivoinnin näkökulma korostuu työmarkkinasiirtymien odotuksissa. Inhimillisen pääoman kehittämistä korostavan näkemyksen mukaan kuntouttava työtoiminta nähdään tukemassa yksilön työ- ja toimintakyvyn edistämistä, arkielämän taitojen harjoittamista, sisällöltään mielekkäämmän arjen ja päihteettömyyden tukemista. Jälkimmäisessä näkökulmassa on kyse juuri niistä asioista, joita esimerkiksi TEOS-työryhmän osallisuutta edistävästä sosiaalisesta kuntoutuksesta kuin osallistavaan sosiaaliturvaan liittyvissä keskusteluissa osallistavasta toiminnasta esittää. (Saikku 2016, 85.)

2.5 Työttömyysetuudet ja muut vähimmäisetuudet

Toimeentuloturvan kuten työttömyysetuuksien ehtoja on kiristetty, ja niihin on sovellettu aktiivisuuteen sekä työelämään paluuseen ”kannustavia” toimenpiteitä. Toimeentuloturvaa on tiukennettu muun muassa etuuksien tason madaltamisella, etuuksien enimmäiskeston lyhentämisellä etuuksien saamisen ehtoja tiukentamalla, sekä niin, että etuuksia, joita on ennen saatu ilman tarveharkintaa, saadaan nykyään vain tarveharkinnan kautta. Yleisesti toimeentuloturva koostuu kaikille maksettavasta universaalista perusturvasta, sekä työmarkkinoille osallistuneille maksettavasta ansioturvasta. Näiden edellä mainittujen etuuksien yhdistämisellä pyritään sitomaan kaikki sekä etuuksien maksajiksi, että niiden saajiksi. Työttömyysetuudet lasketaan Suomessa ensisijaisiin, syyperusteisiin etuuksiin, joita käytetään kattamaan työttömyydestä johtuvia riskejä. Tätä kutsutaan sosiaalivakuutukseksi. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 9.)

Suomessa yhä suurempi osa työmarkkinatuen saajista joutuu täydentämään toimeentuloaan asumistuella ja viimesijaisella toimeentulotuella. Näiden etuuksien kehittäminen hyvinvointia ja työllisyyttä aktivoivalla ja parantavalla tavalla, on avainkysymyksiä vähimmäisturvan parantamisessa. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 7.)

Työttömyyden turvaksi saatavat syyperusteiset etuudet ovat ansiopäiväraha, työmarkkinatuki tai peruspäiväraha. Lisäksi niistä etenkin työmarkkinatukea täydentämässä on usein myös viimesijaisia etuuksia, kuten asumistuki ja toimeentulotuki. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 15.) Suomessa työttömyysvakuutus koostuu kaikille samansuuruisesta peruspäivärahasta, ja vapaaehtoiseen työttömyyskassan jäsenyyteen perustuvasta ansiopäivärahasta. Lisäksi työttömyysvakuutusta täydentää Suomessa tarveharkintainen työmarkkinatuki. Sitä maksetaan ensikertaa työmarkkinoille tuleville, sekä jo enimmäisajan ansioturvaa saaneille työttömille. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 12.)

Se että työmarkkinatuki on tarveharkintaan perustuva etuus, aiheuttaa Suomen pohjoismaisen, universaalin hyvinvointimallin ajatukseen ristiriitoja. Tarveharkinta aiheuttaa rajanvetoa siitä, ketä tuen tarvitsee ja ansaitsee? Tarveharkinnan

lähes väistämätön seuraus on, että tuen anoja leimautuu sosiaalisesti vähempiarvoiseksi, ja häneen kohdistuu usein nöyryyttäväksi koettua harkintaa, valvontaa ja kontrollia. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 12–13.)

Työmarkkinatuen saajan on ilmoitettava pienistäkin tuloihin vaikuttavista muutoksista viranomaisille. Lyhyet työpestit, muutto, tai perhekoon muutos, aiheuttavat tuen tarkistuksen (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 13). Keikkatyön tai muiden epämääräisten töiden vastaanotto aiheuttaa edellä mainittuihin tukiin tarkistus velvollisuuden, ja epävarmuuden saatujen työtulojen kannattavuudesta rahallisesti, saati siitä aiheutuneiden tukien tarkistusten takia. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 7.) Viimesijaisten etuuksien saajilla onkin byrokraattinen loukku. Kannattaako työpesti ottaa vastaan, kun ilmoitus siitä viranomaiselle aiheuttaa etuuden maksuun katkoksen ja epävarmuuden tuloihin? Pahimmillaan tilanne on niillä kotitalouksilla, joissa on päällekkäisiä viimesijaisia etuuksia. Työkeikka voi aiheuttaa tällöin tarkistuksen muun muassa työmarkkinatukeen, asumistukeen, toimeentulotukeen sekä päivähoitomaksuihin. Uusien tukipäätösten odottelu tekee usein työnteen kannattamattomaksi. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 13–14.) Tilanne on sietämätön etenkin niille työnhakijoille, joilla on kuukausittain vaihtelevia pieniä tuloja. Päätösten tarkastamisesta tulee takaisinperintöjen ja mahdollisten virheellisten päätösten kierteen, jossa työnhakijan on mahdotonta ennustaa tulojaan. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 14.)

Viimesijaisten etuuksien maksaminen perustuu kuitenkin ehtoon, että työnhakija yrittää aina mahdollisuuksien mukaan elättää itsensä ja perheensä ansiotyöllä. Suomessa on pohdittu kannustavuuteen liittyviä loukkuja, ja sitä miten työn vastaanottamisesta voitaisiin tehdä kannustavampaa. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 14.)

Työryhmän mielestä eri tukimuotojen moninkertainen tuloharkinta ja siihen liittyvä byrokraatia, kontrolli ja leimautuminen eivät kannusta ihmisiä työnhakuun. Työryhmä esittää yksilöllisiä palveluja ja entistä tehokkaampia aktivointitoimia heikossa taloudellisessa asemassa olevien ihmisten toimeentulotuen turvaamiseksi, muutoin huolena on tuen tarpeen pitkäaikaistuminen ja syrjäytyminen. Yhteiskunnan rakenteellisten ongelmien yksilöllistäminen tarveharkintaa lisää-

mällä, ei työryhmän mukaan ole ratkaisu tuloloukkuun. Vähimmäisturvaa tulisi heidän mielestään kehittää yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia vahvistaen ja ottaen huomioon niin oikeudet kuin velvollisuudet. (Hiilamo, Hytti & Takala 2005, 37.)

3 AKTIIVIMALLI

3.1 Aktiivimalli

Työttömyysturvan aktiivimalli tuli voimaan 1. tammikuuta 2018. Jos työttömyysetuutta saavalla työttömällä on aktiivisuutta riittävästi, etuuden maksaminen jatkuu kuten aiemminkin. Jos aktiivisuutta ei ole riittävästi, työttömyysetuus pienenee 4,65 prosenttia seuraavien 65 maksupäivän ajaksi. Vähennys tehdään ansiopäivärahasta, työmarkkinatuesta sekä peruspäivärahasta. Voimaan tulleen uuden mallin tavoitteena on kannustaa lyhyidenkin sijaisuuksien tai määräaikaistöiden vastaanottamiseen ja näin ehkäistä pitkäaikaistyöttömyyttä ja lisätä työllisyyttä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2017.)

Leikkaus työttömyysetuuteen tehdään, vaikka henkilö ei pyrkimyksistään huolimatta onnistu saamaan työtä, tai muuta aktiivisuutta osoittavaa toimintaa tarkastelujaksolleen. Epäoikeudenmukaiseksi koettua mallia onkin vastustettu ja sen kumoamiseksi on laadittu kansalaisaloite, joka on jo ylittänyt 140 000 allekirjoittaneen rajan (Kansalaisaloitepalvelu 2018). Aktiivimallista on myös tehty useita kanteluita eduskunnan oikeusasiamiehelle ja kanslerille (Koivisto 2018).

Aktiivisuusedellytyksen täyttämiseksi tarkastelujakson, eli 65 päivän aikana, työttömän tulee joko tehdä vähintään 18 tuntia palkkatyötä, ansaita yritystoiminnallaan vähintään 23 prosenttia yrittäjän työssäoloehtoon vaaditusta kuukausiansiosta (2018: 241 euroa), olla viisi päivää työllistymistä edistävässä palvelussa, tai viisi päivää muussa työvoimaviranomaisen järjestämässä työllistymisedellytyksiä parantavassa palvelussa tai toiminnassa, tai viisi päivää muussa työpaikalla tai työllistymiseen liittyen toteutettavassa rekrytointia tukevassa toiminnassa, jonka ajalta maksetaan työttömyysetuutta. Erilaisia keinoja täyttää aktiivisuus ei voida yhdistellä. (Työttömien Keskusjärjestö 2018.)

3.2 Aktiivimalli Suomessa ja Tanskassa

Aktiivimalli tuotiin Suomeen Tanskasta, mutta Suomen versiota on parjattu siitä, ettei työttömyyden hoitoon ole suunnattu tarpeeksi resursseja. Tanskassa aktiivisen työvoimapolitiikan osuus bruttokansantuotteesta on yli kaksinkertaisesti suurempi kuin Suomessa. Suomessa TE-virkailijalla on niin ikään yli kymmenkertainen määrä työttömiä asiakkanaan, mikä johtaa siihen, että virkailija ei ehdi tavata ja haastatella asiakkaitaan, eikä asiakkaalle ehditä tarjota hänen tarvitsemaansa tukea. (Helsingin sanomat 2018.)

Tanskassa työttömän tulee ilmoittautua kotikuntansa Jobbcenteriin, jossa hänelle luodaan aktivointisuunnitelma. Lisäksi Tanskassa jokaisen työhön kykenevän veloitetaan tekevän jotakin toimeentulotukensa eteen, myös työmarkkinakelpoisuutta parantaviin koulutuksiin osallistumista edellytetään. (Helsingin sanomat 2018.)

Tanskassa työttömiä tavataan tiheästi, ja heidän odotetaan tekevän unelmatyönsä lisäksi myös B- ja C- suunnitelmat työllistyäkseen pikaisesti. Ansiopäivärahaa saavia työttömiä haastatellaan tiheästi, jopa kuukausittain, kun toimeentulotukea saavia työttömiä haastatellaan harvemmin, kolmen kuukauden välein. Suomessa työttömiä haastatellaan kolmen kuukauden välein. (Helsingin sanomat 2018.)

Työttömien aktivointi on Tanskassa kuntien vastuulla - ja aktivointi tuottaa tulosta. Tanskan työttömyys on alhaista. Syynä tähän ovat Tanskan joustavat työmarkkinat, lyhyet mutta korkeat tukitasot ja laaja aktivointi. Tanskan järjestelmässä työttömyyden hoidon ideana on, että irtisanominen ja irtisanoutuminen on helppoa, mikä lisää joustavuutta työmarkkinoille, työttömyysturva on antelias ja yhteiskunnan tuki työttömän työllistymisen tukemiseksi on vahvaa. (Helsingin sanomat 2018.)

Suomessa TE-toimisto on valtionlaitos. Viimeisimpien linjausten mukaan TE-palvelut olisivat siirtymässä maakuntien järjestämisvastuulle. Maakunnat hank-

kisivat palveluiden tuottamisen kunnilta, järjestöiltä ja yrityksiltä. (Blomberg ja muut 2016, 16.)

Tanskasta Suomeen tuonti-ideana tullut aktiivimalli sisältää Tanskassakin toimenpiteitä, joita ilman tanskalaisen työttömän etuuksia leikataan. Toimeentulotuella olevien työttömien on työskenneltävä 225 tuntia normaaleja palkkatöitä 12 kuukauden sisällä, ansiopäivärahalla olevien 148 tuntia neljässä kuukaudessa. Lisäksi jokaisen työttömänä olevan on osallistuttava työmarkkinakykyä parantaviin toimiin, kuten koulutuksiin tai työharjoitteluihin, mikäli he eivät työllisty tietyn ajan sisällä. (Helsingin sanomat 2018.)

Suomessa on aktiivimallin voimaantumisen jälkeen ihmetelty, mistä lyhyitä työsuhteita löytyy ja ovatko työnantajat valmiita palkkamaan työttömiä, jotka nyt sanokoin joukoin etsivät työsuhteita tukensa leikkaamisen pelossa. Toki työllistämiseen liittyy työnantajallekin kuluja. Tanskassa työttömät löytävät pätkätöitä esimerkiksi erilaisten vuokratyövoimaa välittävien firmojen kautta. (Helsingin sanomat 2018.)

4 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

4.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tuottaa tietoa työttömien kokemuksista liittyen aktiivimalliin. Lisäksi tutkimuksella tuotetaan tietoa työttömien aktiivimalli kehitysideoista, työttömien työhausta, TE-toimiston palveluista sekä aktiivimallin tiedotuksen onnistuneisuudesta. Tutkimuksen lähtökohtana oli se, että vuoden alussa voimaantulleesta aktiivimallista ei ollut kokemusasiantuntijatietoa, jota tällä tutkimuksella lähdettiin tavoittelemaan. Tutkimustavoitteisiin pääsyyn pyrittiin luomalla kysely seuraavaksi mainittujen kysymysten pohjalta.

1. Miten työttömät kokevat aktiivimallin?
2. Onko aktiivimalli aktivoitunut vai lannistanut heitä heidän työhaussaan?
3. Miten työttömät kehittäisivät aktiivimallia paremmaksi?
4. Mikä työttömien mielestä auttaisi heitä työllistymisessä?

Myös työttömien taustatietoja, työhaun aktiivisuutta, työvoimapalveluiden osuutta, ja aktiivimallin tiedotuksen onnistuneisuutta haluttiin kysyä tutkimuksella, jotta saatiin viitekehystä tutkimusjoukolle.

4.2 Tutkimuksen hyödynnettävyys

Tutkimusta voidaan hyödyntää niin sanottuna kokemusasiantuntija-aineistona, ja asiakaskokemuksina, tai palveluiden käyttäjäkokemustietona. Tutkimusta voivat hyödyntää asiasta kiinnostuneet viranomaiset, päättävät elimet sekä sosiaalialan ammattilaiset, jotka työskentelevät aikuissosiaalityössä tai työttömien kuntoutuksen tai aktivoinnin parissa.

4.3 Työttömyys- ja aktiivimalli kysely

Tutkimukseni oli survey-tutkimus, jossa hyödynnettiin sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 182). Toteutin kyselyn sähköisenä kyselylomakkeena, joka laitettiin kahdeksi viikoksi Työttömien Keskusjärjestö ry:n Facebook-sivulle. Kysely oli osittain strukturoitu, kuten survey-tyyppisille kyselyille on ominaista, mutta osittain strukturoimaton, jotta työttömät saivat avoimesti kertoa tietyistä aiheista (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 183). Kysely oli suunnattu työttömille työnhakijoille, jotka saivat vastaushetkellä työttömyysetuutta - joko työmarkkinatukea, peruspäivärahaa tai ansiopäivärahaa. Yksityishenkilöt jakoivat kyselyä jonkun verran myös muille Facebook-sivuille. Käytin kysely-metodia, koska halusin saada selville miten työttömät toimivat työhaussa sekä sen mitä he ajattelevat aktiivimallista.

Kyselyn eduksi nähdään se, että sen avulla voidaan luoda laaja aineisto ja siinä voidaan kysyä monia asioita suurelta joukolta henkilöitä säästämällä tutkijan aikaa ja vaivannäköä. Lisäksi sähköisen kyselyn etuna on sen helppo käsiteltävyys analyysivaiheessa, jossa voi hyödyntää tietokonetta, etenkin strukturoitujen kysymysten osalta. (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 184.) Edellä mainituista syistä kyselylomake sopi tutkimusmetodiksi.

Vastausten määrä oli lopulta 174 kappaletta, joista käytin 165:tä vastausta. Poistin kahdeksan kappaletta vastauksia, koska vastaajat eivät saaneet työttömyysetuutta vaan muita etuuksia, jolloin he eivät vastanneet kohderyhmää vaikka olisivat olleet työttömiä. Lisäksi poistin yhden vastauksen, koska oli ilmeistä, että vastaaja oli täyttänyt kyselyn kaksi kertaa peräkkäin. Kyselyn aineisto on tallennettu digitaalisena ja purettu tekstiksi opinnäytetyöhön käyttäen apuna Word ohjelmaa.

4.4 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisen, eli määrällisen tutkimuksen tarkoitus on pyrkiä yleistämään. Perusideana on kysyä tutkimuksen kohteena olevaan ilmiöön liittyvää tietoa

pienelle, mutta kuitenkin tarpeeksi suurelle joukolle osoitetun kyselyn avulla. Tämän joukon oletetaan edustavan koko joukkoa, eli perusjoukkoa. (Kananen 2008, 10.)

Kvantitatiivinen tutkimus käsittelee mittauksen tuloksena saatua tietoa, tilastollisin menetelmin. Tutkimuksen luotettavuuden kannalta on tärkeää, että otoksessa, eli tutkimus joukossa on oltava riittävän suuri määrää havaintoyksiköitä, jotta otoksen voidaan nähdä edustavan koko perusjoukkoa. Kvantitatiivisen tutkimuksen tulee tuottaa perusteltua, luotettavaa ja yleistävää tietoa ja sen tulee pyrkiä absoluuttiseen totuuteen. (Kananen 2008, 10.)

Kvantitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkimusongelma, johon haetaan vastausta tai ratkaisua. Tätä vastausta tai ratkaisua haetaan tiedolla, jonka saaminen vaatii taitoa määritellä tarvittava tieto ja sitten ratkaisua, kuinka tiedon saa selville. Tutkijan tulee myös selvittää, kuinka tieto hankitaan ja kerätään. (Kananen 2008, 11.)

Kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus sen sijaan selvittää vastaajien elämämaailmaa (KvaliMOTV i.a. b.). Kyselyssäni on valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi myös avoimia kysymyksiä työttömän kokemuksista, mikä viittaa laadulliseen, eli kvalitatiiviseen tutkimukseen. Avoimilla kysymyksillä pyrin kartoittamaan sellaista tietoa, jota en ole huomannut kysyä, mutta joka saattaa olla tärkeää tutkimuksen kokonaisuuden kannalta.

Mäkelän mukaan kvalitatiivista aineistoa käsitellään puhuntana tai kulttuurintuotteena, joilla on ulkoiset syntyehdonsa ja kenties yhteiskunnalliset vaikutuksensa. Hänen mukaan kvalitatiivisessa tutkimuksessa on kyse kulttuurin tutkimuksen menetelmistä. (Mäkelä, 1995, 3.) Myös tutkimuksen tekijän omat kiinnostukset ja kokemukset ohjaavat ja rajaavat tulkintaa (Kananen 2008, 11.)

Kananen sanoo, että kysymysten tekemisen periaatteet voisi kiteyttää seuraavasti. Kysymykset eivät johdattele vastaajaa, kysymykset ovat lyhyitä, yksinkertaisia, yksiselitteisiä ja selkeitä, ne sisältävät vain yhden kysymyksen per kysy-

mys ja käytetty kieli on yleiskieltä ilman outoja sanoja ja sivistystermejä. (Kananen 2008, 35.)

Käytin kyselyssäni paljon monivalintavaihtoehtoja, koska pyrin saamaan selville ihmisten todellisen mielipiteen. Jos olisin käyttänyt samaa mieltä tai eri mieltä - tyyppisiä vastausvaihtoehtoja, olisi ollut suuri riski saada ihmisiltä vastauksia, joita he olettavat tutkijan haluavan, tai joita he luulevat yhteiskunnan pitävän sopivana. Väärinymmärtämisen ja johdattelun välttämiseksi, laadin kyselyn kysymykset mahdollisimman tarkasti ja helposti ymmärrettäviksi.

Lisäksi pidin kyselyn sopivan napakkana ja yksiselitteisenä, jotta kynnys vastata ei nousisi liian suureksi kiireiselle nykyihmiselle. Vältin myös liian vaikeaa kieltä, kuten ammattisanastoa ja johdattelevia kysymyksiä, jotta saisin mahdollisimman totuudenmukaisia ja puolueettomia vastauksia kyselyyni.

Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta voidaan käyttää myös rinnakkain ja näin voidaan myös saada luotettavampaa ja laajempaa tietoa tutkimuskysymyksestä (Kananen, 2008, 10–11). Myöskään toimittaja Klaus Mäkelän mukaan kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen väliin ei tule asettaa turhia vastakkaisuuksia (Mäkelä 1995, 4).

4.5 Aineiston analysointi

Tutkimuksessa hyödynnettiin sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia menetelmiä. Aineiston vastaukset luokiteltiin kvantitatiivisten kysymysten osalta numeerisesti taulukoiden ja kvalitatiivisten kysymysten osalta käyttäen teemoittelua.

Numeerinen luokittelu oli sopiva valinta monivalintakysymysten esilletuontia varten. Kvalitatiivisten kysymysten osalta teemoittelu -menetelmänä, oli mielestäni oikea valinta, joskin tapa voi johtaa siihen, että tutkija ei ymmärrä vastaajan sanomaa niin kuin vastaaja sen ajatteli. Tätä menetelmää käytettäessä tuleekin huomioida, että analyysivaiheeseen tulee käyttää runsaasti aikaa, jotta tutkija ymmärtää mahdollisimman tarkasti vastauksen sanoman. Edellä mainitusta

syystä käytin suurimman käytin huomattavan osan tämän opinnäytetyön teko ajasta juuri kyselyvastausten analysointiin. Tulosten esille tuonnissa pyrin noudattamaan kyselyn kysymyksiä tulosten- ja taulukoinnin ohjenuorana, jotta ne jotka haluavat jatko hyödyntää aineistoa, voivat seurata tämän opinnäytetyön liitteenä olevista Työttömyys- ja aktiivimalli kyselyn kysymyksistä apuja tulosten ymmärtämiseen, ja mahdolliseen vastausten uudelleen teemoitteluun.

Kyselyssä oli kaksi hyvin samankaltaista kysymystä – Mitä ajatuksia aktiivimalli herättää sinussa ja Kerro lyhyesti aktiivimallin vaikutuksista kohdallasi. Tästä syystä tulostenkäsittely osiossa esiintyy samankaltaisuuksia. En kuitenkaan halunnut yhdistellä kysymyksiä, koska tulosten uudelleen teemoittelua voidaan helpommin tehdä jatko hyödyntämistarkoituksissa, kun tulososio noudattaa kyselyn kysymysasettelua.

Mäkelä sanoo että kvalitatiivisen aineiston analyysin arviointiperusteissa, tulee ainakin ottaa huomioon seuraavat seikat, aineiston merkittävyys ja yhteiskunnallinen, tai kulttuurinen paikka, aineiston riittävyys, analyysin kattavuus, ja analyysin arvioitavuus ja toistettavuus (Mäkelä, 1995, 47–48). Olisikin mielenkiintoista toistaa kysely nyt, kun aktiivimallin vaikutukset ovat jo varmemmin vastaajien tiedossa. Toisaalta uskon, että ajatukset aktiivimallista ovat melko samansuuntaisia.

4.5 Aineiston käsittely

Tutkimusaineiston tulkinta, sekä aineiston analyysin- ja johtopäätösten teko ovat tutkimuksen ydin alue, johon tähdättiin jo tutkimuksen alkumetreillä (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 209). Tutkimuksen tulkinnalla tarkoitetaan analyysistä tehtyjä pohdintoja, joissa tutkija esittelee johtopäätöksiään (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 213). Tutkijan tulee myös osata reflektoida omaa osuuttaan tutkimuksen tuloksissa ja pohdinnoissa. Miten esimerkiksi kysymysten asettelu, tai käytetty kieli on saattanut vaikuttaa vastauksiin ja tuloksiin? Myös tutkijan oma ymmärrys ja omat mielipiteet tulee osata punnita tulkinnoissa, jokainen näkee asiat omalta kantiltaan. Lisäksi myös lukija näkee asiat

omalla tavallaan. Tuloksia tulisikin pohtia kokonaisvaltaisesti, useita eri tulkinta vaihtoehtoja harkiten. Myös sitä tulee empiirisessä tutkimuksessa pohtia, että tutkiiko tutkimus sitä, mitä oli tarkoitus mitata? Tutkimus tuloksista tulee myös luoda synteesejä, jotka kokoavat yhteen pääseikat, ja antavat vastaukset asetettuihin ongelmiin. On löydettävä, että mitkä ovat ne olennaiset vastaukset tutkimus ongelmiin. (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 214.)

Näistä luoduista synteeseistä, ja niistä tehdyistä johtopäätöksistä tutkijan on pohdittava, mikä on saatujen tulosten merkitys tutkimusalueella. Ja lisäksi, mikä merkitys tuloksilla on laajemmin? (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 215.)

Kerätty aineisto tulisi analysoida viipymättä vaiheittain. Se pyritään ensin kuvaamaan, sitten luokittelemaan, ja yhdistelemään. Tämän jälkeen saadaan aineistosta selitys. (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 211.)

Analyysi tavaksi tulisi valita sellainen tapa, joka tuo parhaiten vastauksen tutkijan tutkimus kysymykseen, tehtävään tai ongelmaan. Analyysissä voidaan käyttää selittämään pyrkivää lähestymistapaa, käyttäen tilastollista analyysia ja päätelmien tekoa. Lisäksi voi käyttää ymmärtämiseen pyrkivää lähestymistapaa kvalitatiivisia kysymyksiä analysoidessa ja niistä päätelmiä tehdessä. (Hirsjärvi, Sajavaara & Remes 2005, 212.)

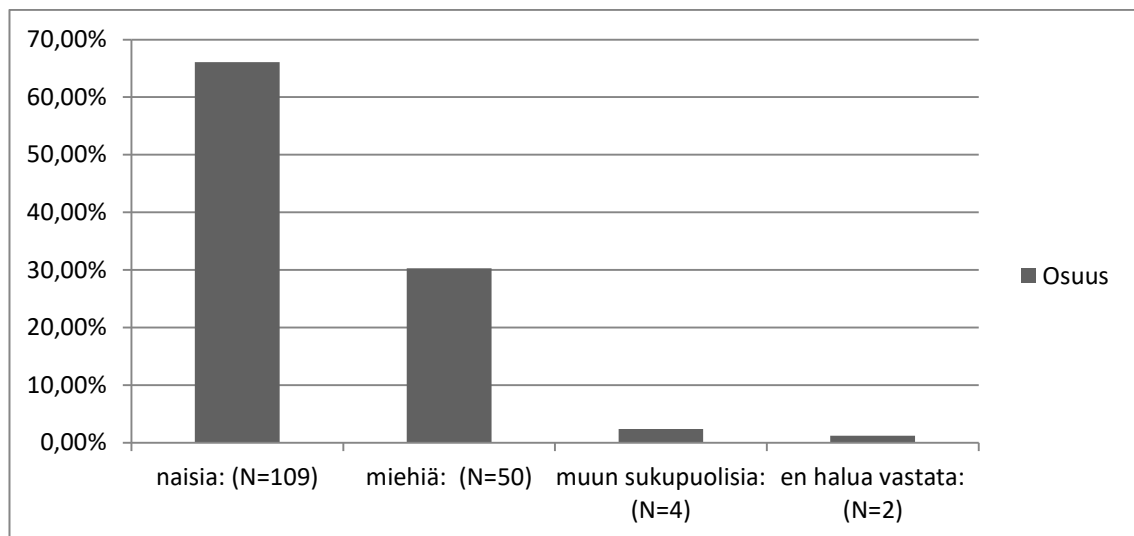
Aineisto voidaan litteroinnin jälkeen analysoida teemoittelemalla sitä aineistolähtöisesti niin, että vastaukset teemoitellaan niiden yhtäläisyyksien perusteella (KvantiMOTV 2006).

Juuri edellä mainittuja analysointikeinoja käyttäen, luokittelin vastaukset, jonka jälkeen loin niistä taulukoita tulosten esille tuomiseksi. Strukturoitujen kysymysten vastaukset käsiteltiin numeerisesti, ja tuotiin taulukoiksi. Laadullisten kysymysten vastaukset käsittelin niin, että teemoittelin vastaukset aineistolähtöisesti omiin ryhmiinsä, jonka jälkeen loin ryhmälle kuvaavan otsikon. Käytin aineiston teemoittelussa Word -ohjelmaa, johon niin sanotulla leikkaa ja liimaa menetelmällä ryhmittelin vastaukset. Lopuksi tein taulukot havainnollistamaan tuloksia.

5 TULOKSET

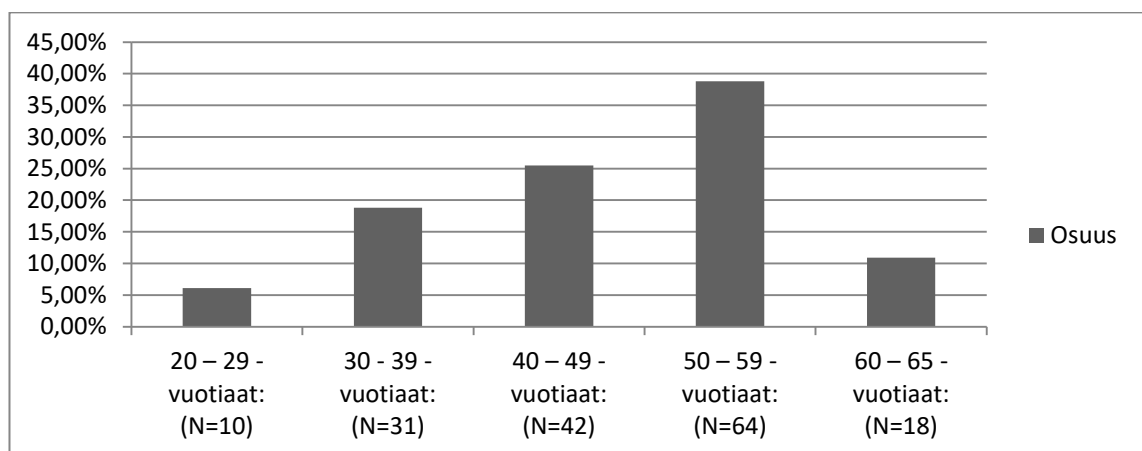
Seuraavaksi käydään läpi kyselytulokset. Myöhemmissä kohdissa ilmenevä muu-kohta tarkoittaa avovastauksia.

5.1 Kyselyyn vastanneiden taustatiedot

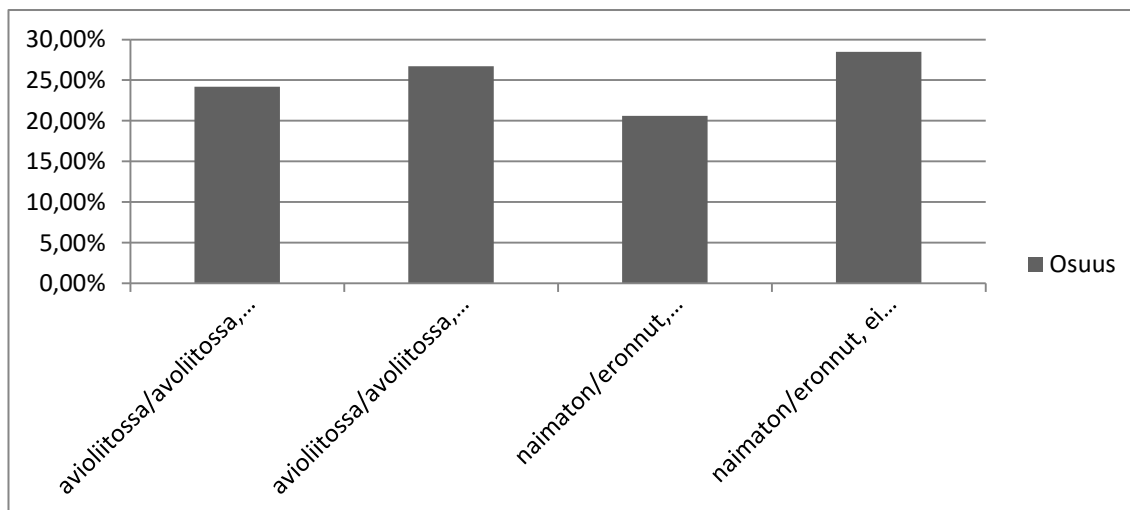
KUVIO 1. Sukupuoli

Noin kaksi kolmesta vastaajasta oli naisia. Noin joka kolmas vastaaja oli mies, muutama ilmoitti olevansa muun sukupuolinen ja muutama ei halunnut vastata.

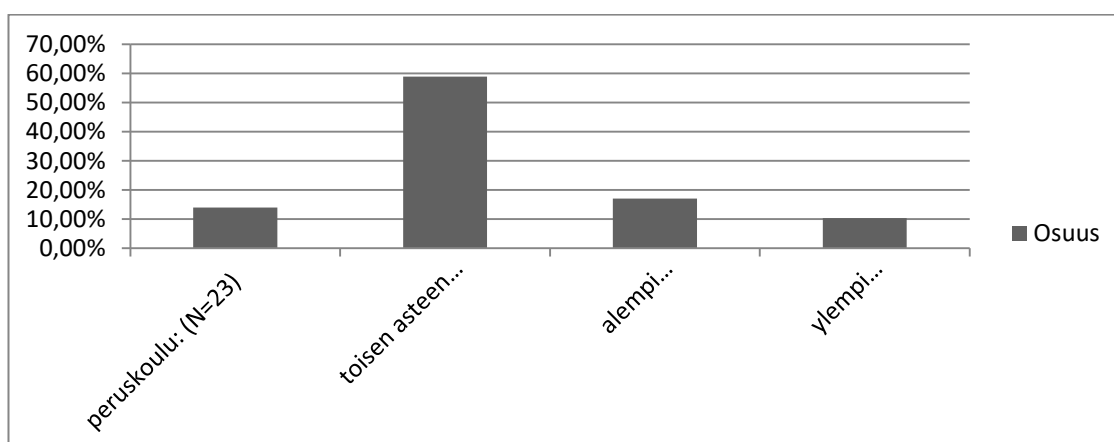
KUVIO 2. Ikä

Lähes 40 prosenttia vastaajista oli 50–59-vuotiaita. Noin joka neljäs vastaaja oli 40–49-vuotias, noin joka viides oli 30–39-vuotias, yli kuusikymmentävuotiaita oli noin joka kymmenes vastaaja, alle kolmekymmentävuotiaita oli noin joka kahdeskymmes vastaaja.

KUVIO 3. Perhetilanne

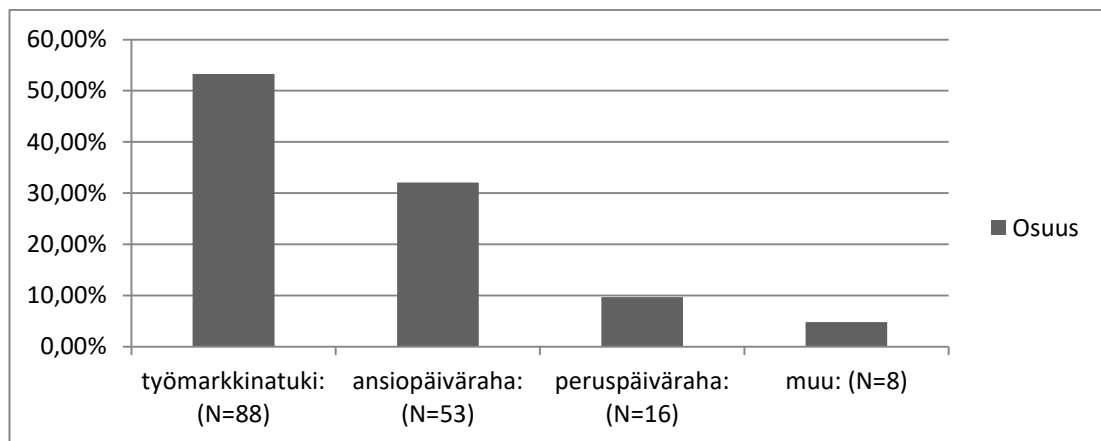
Perhetilanne vaihteli vastaajilla melko tasaisesti. Lähes 30 prosenttia vastaajista ilmoitti olevansa naimattomia tai eronneita ja että heillä ei ole lapsia. Reilu neljännes ilmoitti olevansa naimisissa tai avoliitossa ja että heillä ei ole lapsia. Lähes neljännes ilmoitti olevansa naimisissa tai avoliitossa ja että heillä on lapsia. Hieman reilu viidennes ilmoitti olevansa naimaton tai eronnut ja että heillä on lapsia.

KUVIO 4. Koulutus

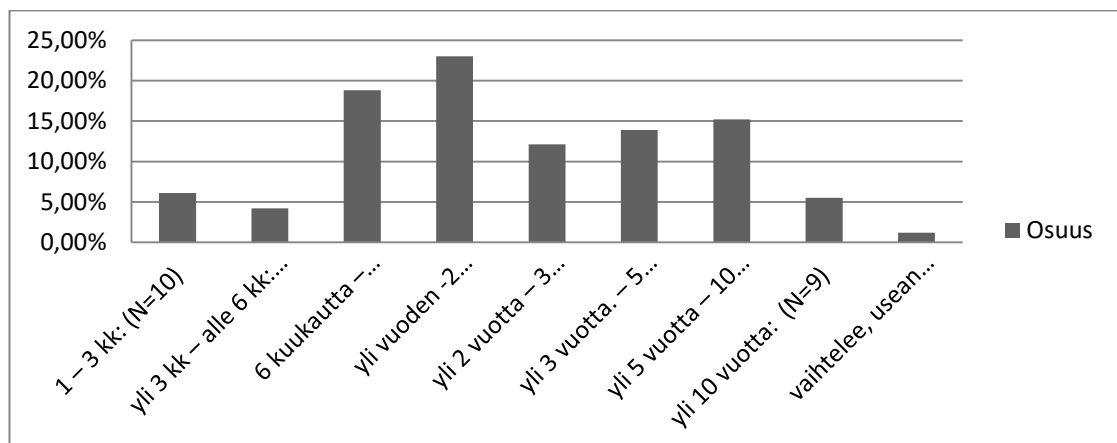
Vastaajista lähes 60 prosenttia oli suorittanut toisen asteen opinnot, lähes 30 prosenttia oli suorittanut korkeakoulututkinnon ja noin 14 prosenttia oli peruskoulun käyneitä.

5.2 Tiedot työttömyydestä ja työnhausta

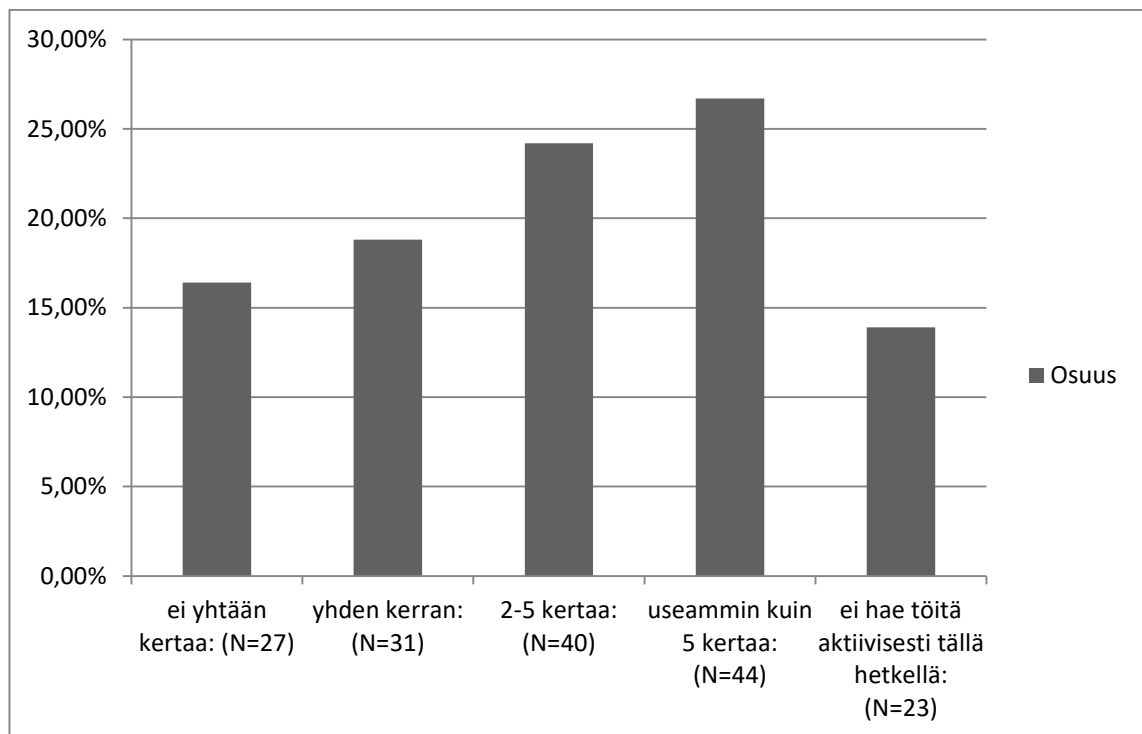
KUVIO 5. Työttömyysetuus

Yli puolet vastaajista kertoi saavansa työmarkkinatukea. Ansiopäivärahaa kertoi saavansa noin joka kolmas. Peruspäivärahaa kertoi saavansa lähes 10 prosenttia vastaajista. Muu-kohdassa, kertoivat vastaajat tuestaan seuraavaa, soviteltu ansiopäiväraha tai soviteltu työmarkkinatuki, omaehtoinen opiskelu työmarkkinatuella, TE-toimiston tarjoama palkkatuki, tai ansiopäivärahan lisäpäivät eli eläkeputki.

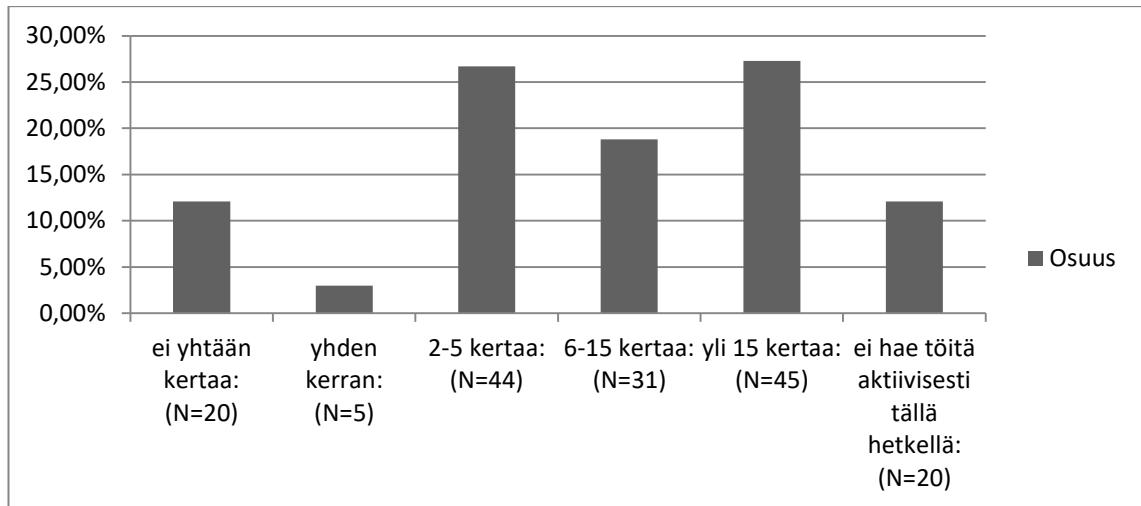
KUVIO 6. Työttömyyden kesto vastaushetkellä

Noin joka kymmenes vastaaja kertoi olleensa työttömänä maksimissaan puoli vuotta. Lähes joka viides vastaaja kertoi olleensa työttömänä puolesta vuodesta vuoteen. Lähes joka neljäs kertoi olleensa työttömänä yhdestä kahteen vuotta. Hieman yli joka viides kertoi olleensa työttömänä kahdesta viiteen vuotta. Noin joka viides kertoi olleensa työttömänä yli viisi vuotta. Kaksi vastaajaa eivät ker-
toneet työttömyyden tarkkaa kesto.

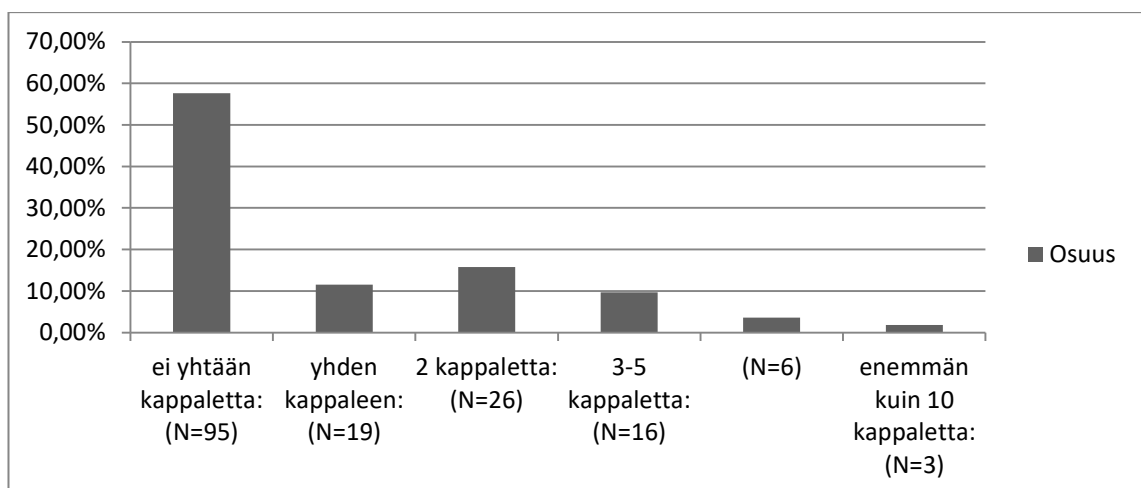
KUVIO 7. Kuinka monta kertaa on lukenut työpaikkailmoituksia viimeisen viikon aikana

Yli joka viides kertoi lukeneensa työpaikkailmoituksia viimeisen viikon sisällä useammin kuin viisi kertaa. Lähes joka neljäs kertoi lukeneensa työpaikkailmoituksia viimeisen viikon sisällä 2 - 5 kertaa. Lähes joka viides kertoi lukeneensa työpaikkailmoituksia viimeisen viikon sisällä yhden kerran. Yli 15 prosenttia kertoi, ettei ollut hakenut työpaikkoja lukien työpaikkailmoituksia viimeisen viikon sisällä kertaakaan. Lisäksi lähes 15 prosenttia ilmoitti, ettei hae töitä tällä hetkellä aktiivisesti.

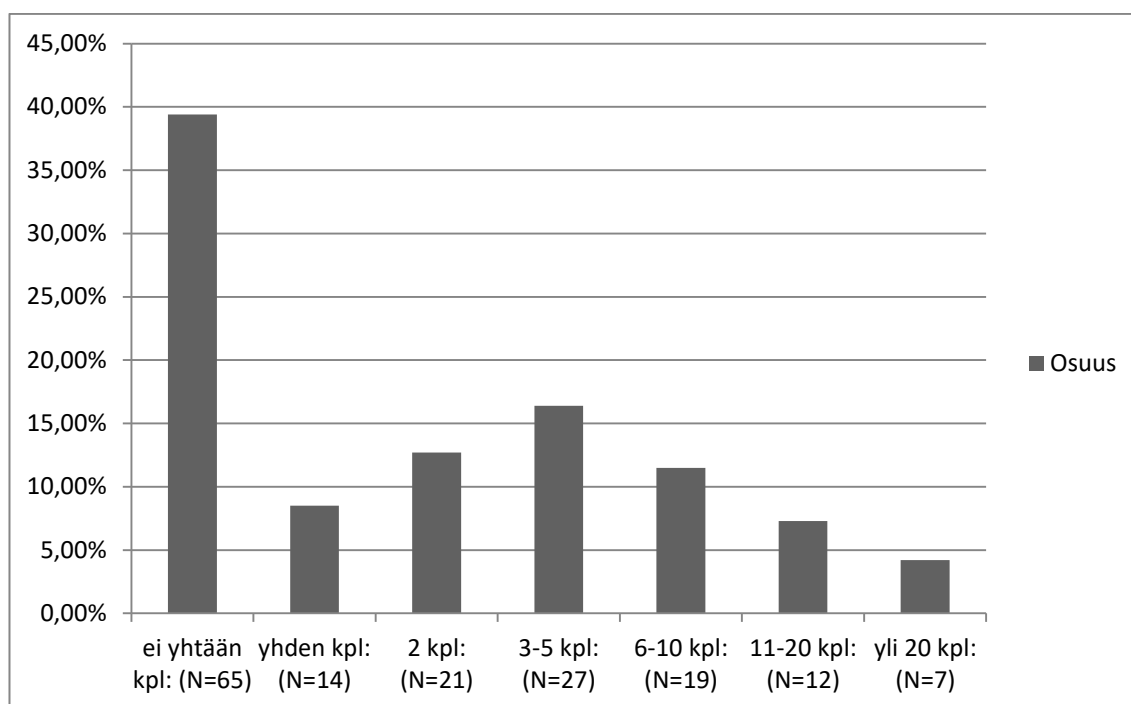
KUVIO 8. Kuinka monta kertaa on lukenut työpaikkailmoituksia viimeisen kuukauden aikana

Viimeisen kuukauden aikana lähes 30 prosenttia vastaajista kertoi lukeneensa työpaikkailmoituksia yli 15 kertaa. 2 - 5 kertaa viimeisen kuukauden aikana työpaikkailmoituksia lukeneita työnhakijoita oli reilu neljännes vastaajista. Kuudesta viiteentoista kertaa työpaikkailmoituksia lukeneita työnhakijoita oli lähes neljännes vastaajista. Viimeisen kuukauden aikana yhden kerran työpaikkailmoituksia lukeneita työnhakijoita, oli kolme prosenttia vastaajista. Reilu 10 prosenttia kertoi, ettei ollut lukenut työpaikkailmoituksia viimeisen kuukauden aikana kertaakaan. Ja reilu 10 prosenttia kertoi, ettei tällä hetkellä hae töitä aktiivisesti.

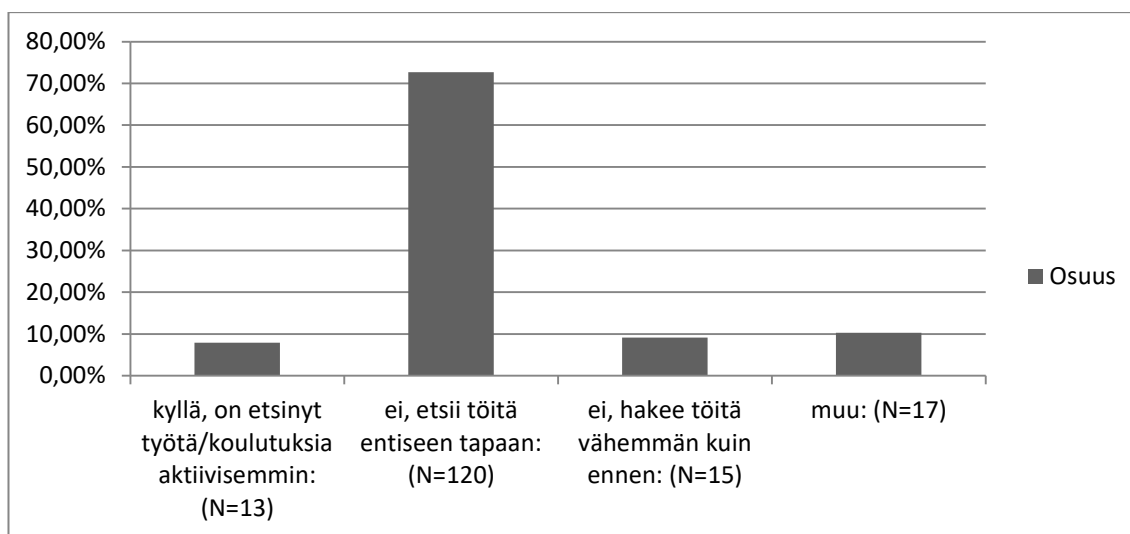
KUVIO 9. Kuinka monta työpaikkahakemusta on lähettänyt viimeisen viikon sisällä

Lähes 60 prosenttia vastaajista kertoi, ettei ollut lähettänyt viimeisen viikon sisällä yhtään työpaikkahakemusta. Reilu 10 prosenttia kertoi, että oli lähettänyt yhden työpaikkahakemuksen viimeisen viikon sisällä. Reilu 15 prosenttia kertoi lähettäneensä kaksi työpaikkahakemusta viimeisen viikon sisällä. Hieman vajaa 10 prosenttia kertoi lähettäneensä 3 - 5 työpaikkahakemusta viimeisen viikon sisällä. Yli viisi työpaikkahakemusta viimeisen viikon sisällä kertoi lähettäneensä reilu viisi prosenttia vastaajista.

KUVIO 10. Kuinka monta työpaikkahakemusta on lähettänyt viimeisen kuukauden sisällä

Lähes 40 prosenttia kertoi, ettei ollut lähettänyt yhtään työpaikkahakemusta viimeisen kuukauden aikana. Lähes 10 prosenttia kertoi, että oli lähettänyt yhden työpaikkahakemuksen viimeisen kuukauden aikana. Reilu 10 prosenttia kertoi, että oli lähettänyt kaksi työpaikkahakemusta viimeisen kuukauden aikana. Yli 15 prosenttia oli lähettänyt 3 - 5 työpaikkahakemusta viimeisen kuukauden aikana. Reilu 10 prosenttia oli lähettänyt 6 - 10 työpaikkahakemusta viimeisen kuukauden aikana. Yli 10 prosenttia oli lähettänyt yli kymmenen työpaikkahakemusta viimeisen kuukauden aikana. Sitä kyselyssä ei tiedusteltu, johtuiko työpaikkahakemusten lähettämättä jättäminen sopivien työpaikkojen tarjonnan puutteesta.

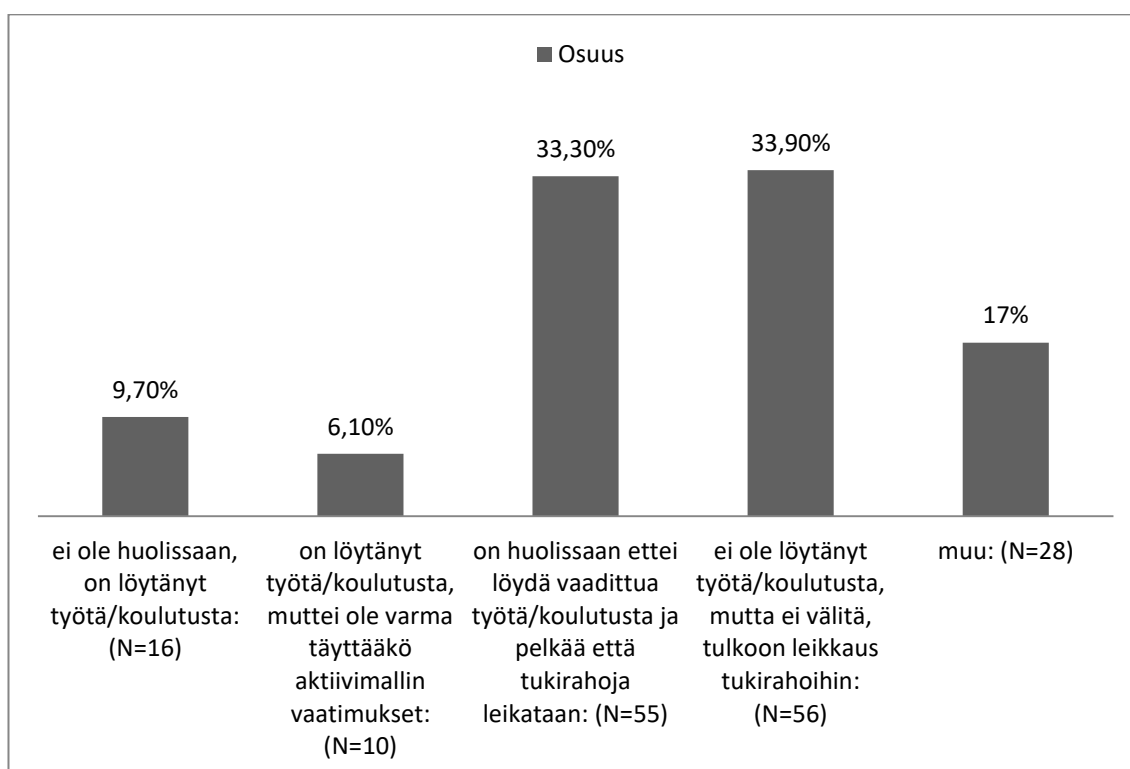

KUVIO 11. Onko aktiivimallin voimaantulo vaikuttanut työnhakuun

Enemmän kuin kaksi kolmesta vastaajasta kertoi, ettei aktiivimallin voimaantulo ole vaikuttanut heidän työnhakuunsa, vaan he etsivät töitä entiseen tapaansa. Lähes 10 prosenttia vastaajista sanoi, että he etsivät aktiivimallin voimaantulon jälkeen vähemmän töitä kuin ennen mallia. Lähes 10 prosenttia kertoi, että he etsivät aktiivisemmin töitä nyt kun aktiivimalli tuli voimaan.

Muu-kohdassa, reilu kolmasosa kertoi olevansa työkyvytön, loput kertoivat hakeutuneensa omaehtoiseen opiskeluun, kurssille, työkokeiluun, kuntouttavaan työtoimintaan, tekemään keikkatöitä kuten jo ennen aktiivimallin voimaantuloa, sai tai ei saanut työtä hankituksi, tai odottivat eläkkeelle pääsyä.

Työsopimukseni oli määräaikainen, ja kun TE-toimisto järjesti suunnilleen samaan aikaan kun työsopimus loppui minua kiinnostavan kurssin, päätin hakea sinne. Minut valittiin kurssille, mutta jos minua ei olisi valittu, olisin luultavasti jatkanut muutaman kuukauden mittaisen pätkän lisää nykyisessä työssäni, vaikka se ei enää olisi täyttänyt aktiivimallia.

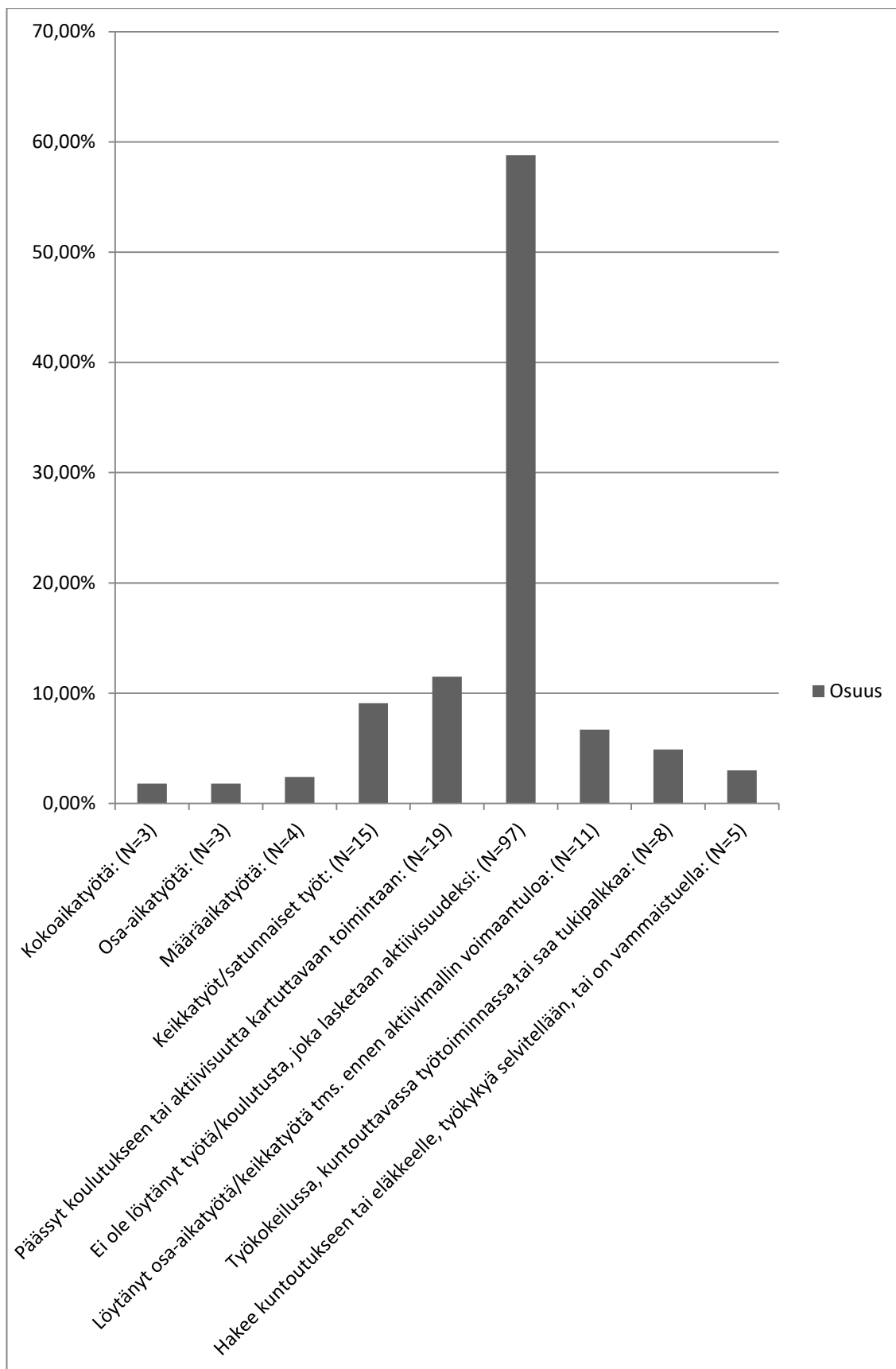

KUVIO 12. Onko vastaaja huolissaan aktiivimallin ehtojen täyttämisestä

Noin kolmasosa vastaajista kertoi olevansa huolissaan siitä, ettei löydä vaadittuja töitä tai koulutusta aktiivimallin ehtojen täyttämiseksi. Lisäksi he olivat huolissaan tukirahojen leikkaantumisesta. Noin kolmasosa vastaajista kertoi etteivät he ole löytäneet työtä tai koulutusta aktiivisuuden täyttämiseksi, mutta kertovat etteivät välitä mahdollisesta leikkauksesta tukirahoissaan. Lähes 10 prosenttia kertoi, ettei ole huolissaan aktiivimallin ehtojen täyttämisestä, koska ovat löytäneet työtä tai koulutusta. Yli viisi prosenttia kertoi, että on löytänyt työtä tai koulutusta, mutta ei ole varma täyttääkö silti aktiivimallin ehdot.

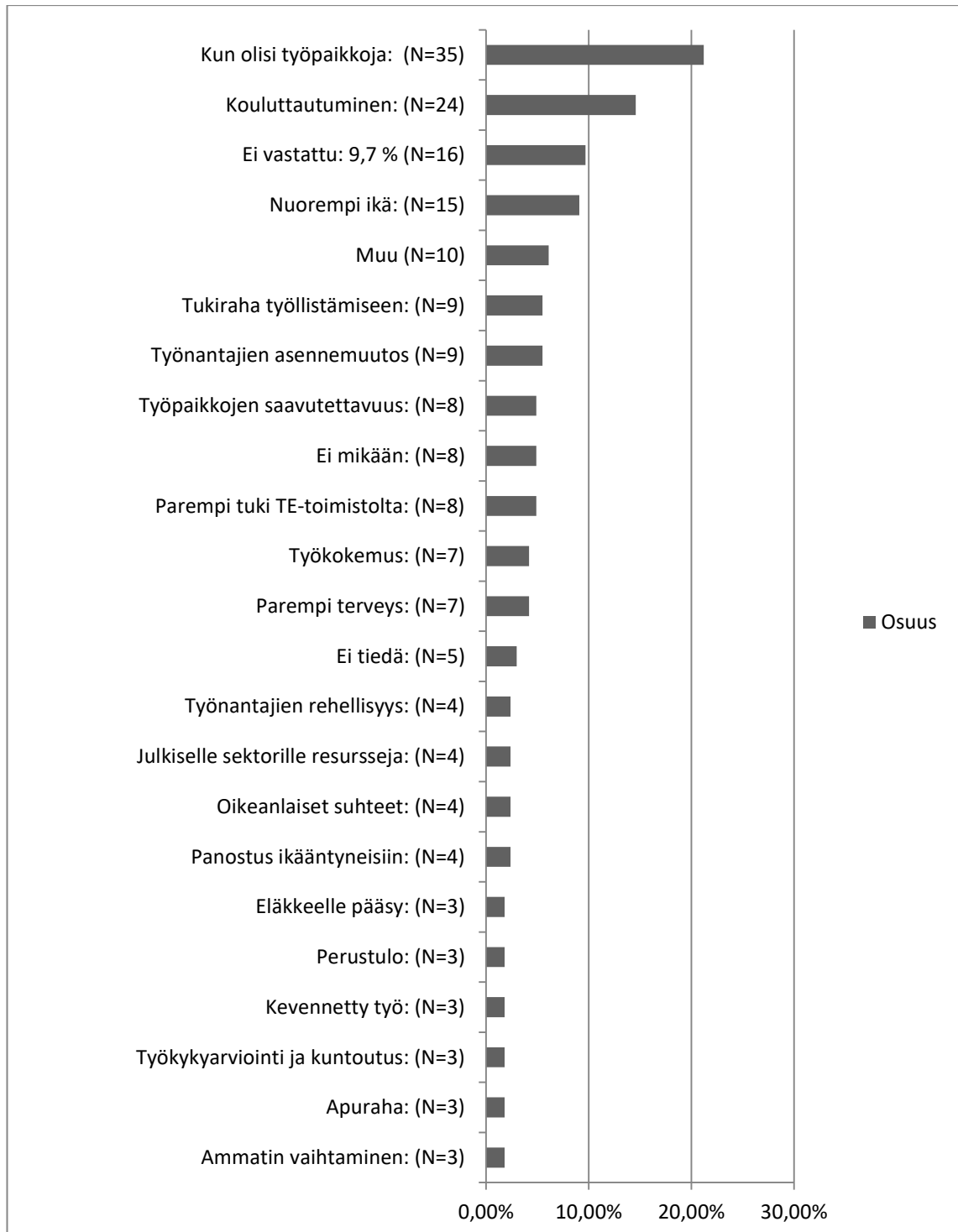
Muu-kohdassa, eli avovastauskohdassa, oli kuusi vastaajaa huolissaan, että tukirahoja leikataan aktiivimallin epäselvän tilanteen takia. He kertoivat joko odottavansa lupaa oppisopimuskoulukseen pääsyyn, olevansa työkokeilussa joka on päättymässä, tai että työnhakuvalmennus tai työllistymistä edistävä palvelu oli päättymässä. Yksi vastaaja kertoi pelkäävänsä, ettei saa tarpeeksi opintosuorituksia ja saa vielä karensia. Lisäksi muu-kohdassa, kuusi vastaajaa kertoi olevansa tällä hetkellä erilaisissa epäsäännöllisissä töissä, heistä osa kertoo

löytäneensä osa-aikatyön jo ennen aktiivimallin voimaantuloa. Työsuhteen he kertoivat olevan osa-aika työtä, määräaikaista työtä tai erilaista keikkatyötä. Yksi kertoo kunnan työllistäneen hänet kuudeksi kuukaudeksi ikään liittyvän oikeuden ansiosta. Osa edellä mainituista oli silti huolissaan aktiivimallin ehtojen täyttymisestä. Kuusi vastaajaa ei uskonut täyttävänsä aktiivimallin ehtoja. Tämä joukko sanoi, että tukia tullaan ennen pitkään leikkaamaan joka tapauksessa, eivätkä he usko voivansa asiaan mitenkään vaikuttaa. Asia on edellä mainittujen mielestä ihan sama, tai maku on mennyt työllistymiseen aktiivimallin takia. Yksi kertoi olevansa jo liian vanha ja ilman verkostoja, eikä koe voivansa työllistyä. Neljä vastaajaa kertoi olevansa kuntouttavassa työtoiminnassa. Yksi kuntouttavassa työssä oleva pelkäsi, että TE-toimistossa sattunut virhe aiheuttaa hänelle silti aktiivimallin mukaisen tukien leikkauksen. Kolme vastaajaa oli joko työkyvyttömiä, heidän työkyvyttömyyttään selvitellään, tai he odottavat työkyvyttömyyseläkkeelle pääsyä. Yksi kertoi, ettei aktiivimalli koske häntä, koska hän on osittain invalidietuuden saaja.

KUVIO 13. Onko vastaaja löytänyt töitä aktiivimallin voimaantulon jälkeen

Lähes kuusikymmentä prosenttia vastaajista kertoi, ettei ollut löytänyt työtä tai koulutusta, joka lasketaan aktiivisuudeksi aktiivimallissa. Reilu 10 prosenttia kertoi, että he olivat löytäneet osa-aikatyötä, määräaikaista työtä, keikkatyötä tai satunnaista työtä aktiivimallin voimaantumisen jälkeen. Yli 10 prosenttia kertoi, että oli aktiivimallin voimaan tulon jälkeen päässyt koulutukseen tai aktiivisuutta kartuttavaan toimintaan. Yli viisi prosenttia kertoi, että oli löytänyt keikkatyötä, osa-aikatyötä tai muuta vastaavaa jo ennen aktiivimallin voimaantumista. Vajaa viisi prosenttia kertoi, että oli joko työkokeilussa, kuntouttavassa työtoiminnassa tai sai tukipalkkaa. Kolme prosenttia kertoi, että heidän työkykyään selvitetään, he ovat hakeutumassa kuntoutukseen tai eläkkeelle tai he saavat vammaistukea. Koko-aikatyötä aktiivimallin voimaantumisen jälkeen oli löytänyt alle kaksi prosenttia vastaajista.

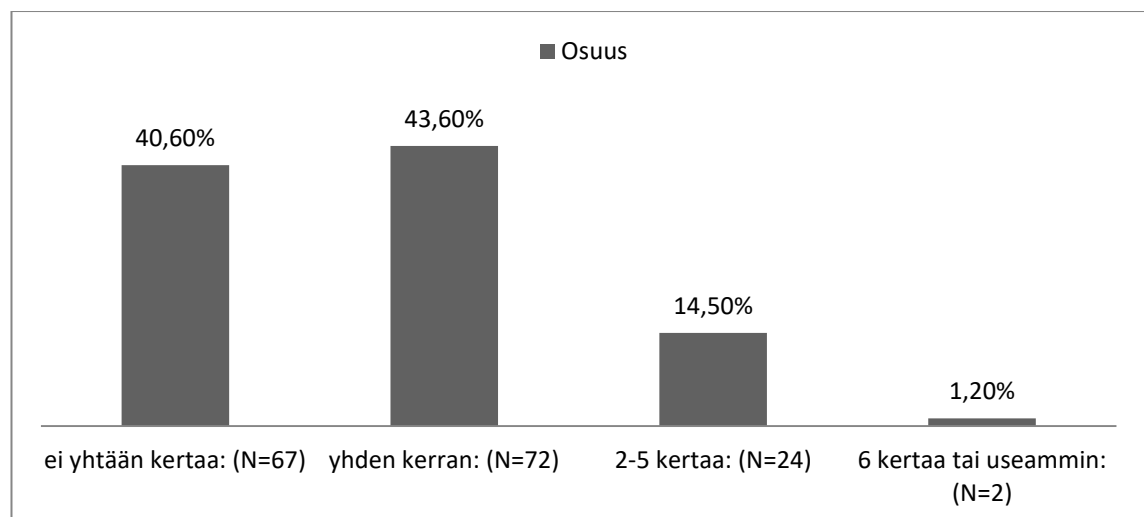

KUVIO 14. Mikä vastaajien mielestä auttaisi työllistymisessä

Yli 20 prosenttia kertoi, että työllistymistä auttaisi kun työpaikkoja tai kokoaika-työtä olisi tarjolla. Kouluttautuminen tai uudelleen kouluttautuminen auttaisi noin 15 prosentin mielestä työllistymistä. Vajaa 10 prosenttia ajatteli, että nuorempi ikä auttaisi työllistymiseen. Reilu 5 prosenttia kertoi, että työllistymiseen auttaisi työnantajien asennemuutos ikääntyviä tai osatyökykyisiä kohtaan. Reilu 5 pro-

senttia sanoi, että työllistymiseen auttaisi tukiraha, kuntouttava työ, palkkatuki-työ tai velvoitetyö. Noin 5 prosenttia koki että työllistymiseen auttaisi TE-toimistolta saatu parempi apu. Noin 5 prosenttia oli sitä mieltä, ettei mikään auttaisi työllistymiseen. Noin 5 prosenttia oli sitä mieltä, että työllistymiseen auttaisi, kun töiden saavutettavuus parantuisi, esimerkiksi niin, että työttömän liikkuvuutta tuettaisiin, järjestämällä työttömälle ajokortti, tai asunto lähempää työpaikkoja tai muuta vastaavaa. Vajaa 5 prosenttia kertoi, että työllistymistä auttaisi parempi terveys. Vajaa 5 prosenttia kertoi, että työllistymistä auttaisi kun olisi työkokemusta, tai että työhön riittäisi vähäisempi työkokemus. Mainintoja sai myös muun muassa panostus ikääntyneiden palkkaamiseksi, oikeanlaiset suhteet ja se että julkiselle sektorille annettaisiin lisää resursseja työllistämistä varten. Muu-kohta, sisältää yksittäisiä ehdotuksia. Vajaa 10 prosenttia ei vastannut, mikä heitä auttaisi työllistymisessä. Kysymys oli vapaaehtoinen ja siihen sai vastata useampia vaihtoehtoja.

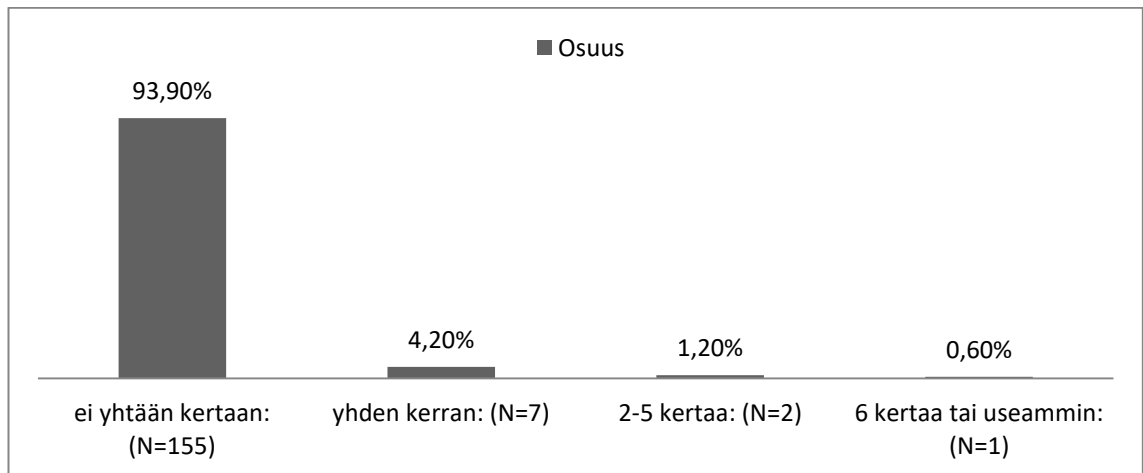
5.3 TE-toimiston antama tuki

KUVIO 15. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ottanut työttömään yhteyttä viimeisten kolmen kuukauden aikana

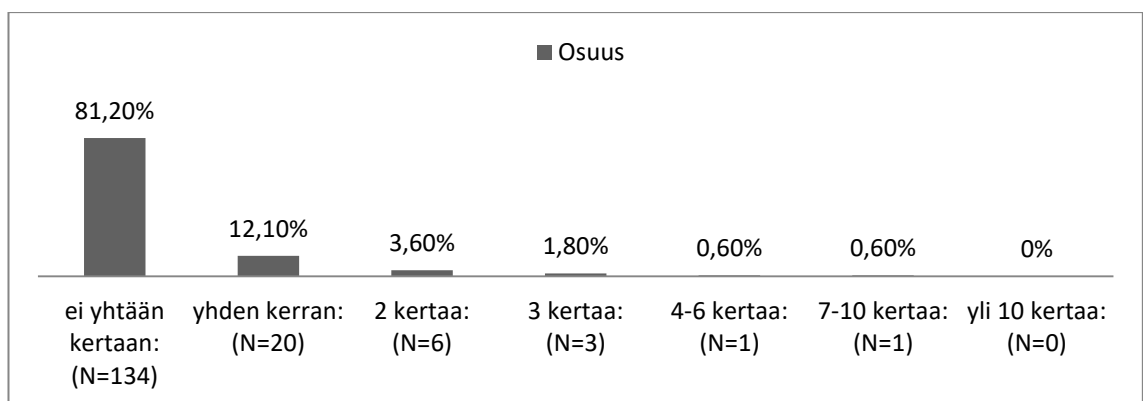
Noin 45 prosenttiin vastaajista, oli TE-toimisto ottanut yhteyttä viimeisen kolmen kuukauden aikana yhden kerran. Noin 15 prosenttiin vastaajista, oli TE-toimisto ottanut yhteyttä kaksi kertaa tai useammin viimeisen kolmen kuukauden aikana.

Reiluun 40 prosenttiin vastaajista, ei TE-toimisto ollut ottanut kertaakaan yhteyttä viimeisen kolmen kuukauden aikana.

KUVIO 16. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ehdottanut työpaikkaa työnhakijalle viimeisen kuukauden aikana

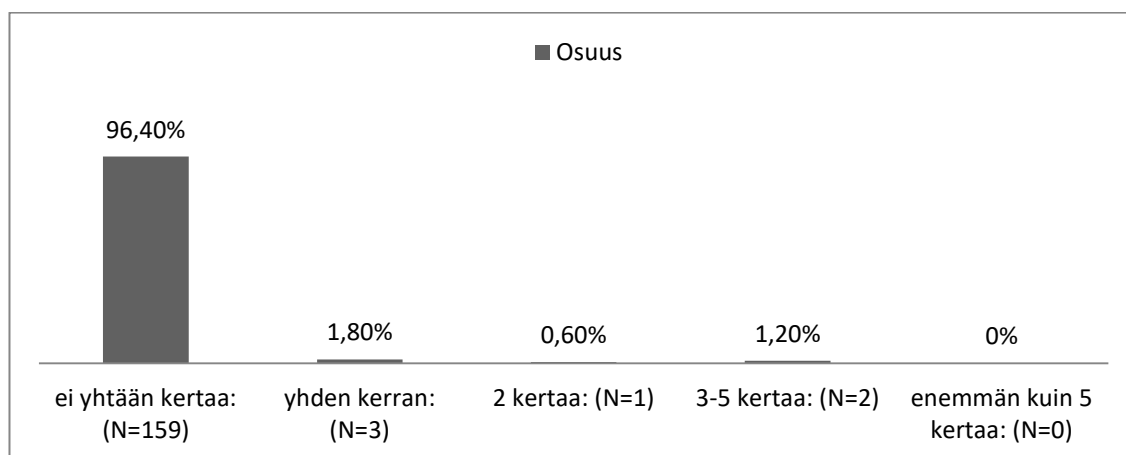
Lähes 95 prosentille vastaajasta, ei TE-toimisto ollut ehdottanut kertaakaan työpaikkaa viimeisen kuukauden aikana. TE-toimisto oli ehdottanut työpaikkaa yhden kerran hieman alle viidelle prosentille vastaajista. Kahta tai sitä useampaa työpaikkaa, oli TE-toimisto ehdottanut alle kahdelle prosentille vastaajista.

KUVIO 17. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ehdottanut työpaikkaa työnhakijalle viimeisen puolen vuoden aikana

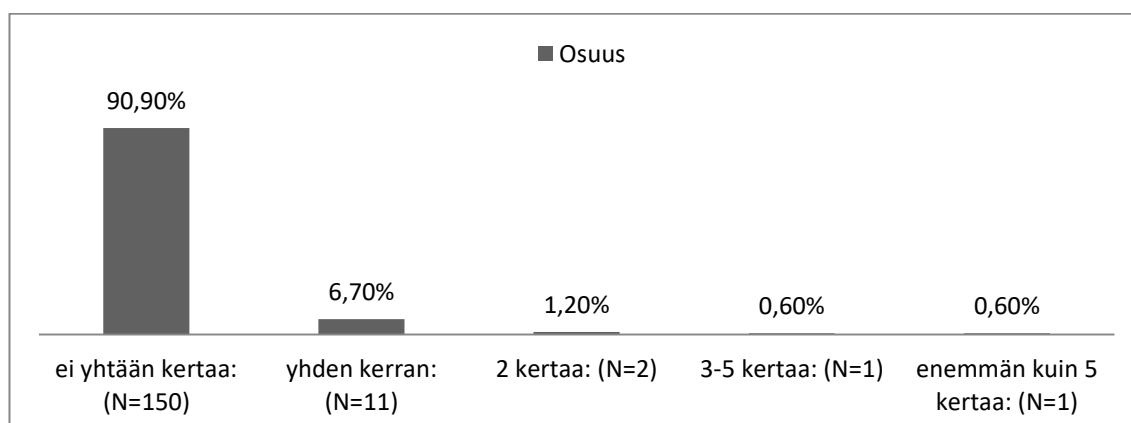
Viimeisen puolen vuoden aikana, ei TE-toimisto ollut ehdottanut työpaikkaa yhtään kertaa yli neljälle viidestä vastaajasta. TE-toimisto oli ehdottanut yhden

kerran työpaikkaa vähän yli 10 prosentille vastaajista. Kahta tai sitä useampaa työpaikkaa oli TE-toimisto ehdottanut reilulle viidelle prosentille vastaajista.

KUVIO 18. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on tarjonnut työttömälle koulutuspaikkaa viimeisen kuukauden aikana

TE-toimisto ei ollut ehdottanut kertaakaan koulutuspaikkaa yli 95 prosentille vastaajista viimeisen kuukauden aikana. Koulutuspaikkaa oli ehdotettu vajaalle viidelle prosentille vastaajista viimeisen kuukauden aikana.

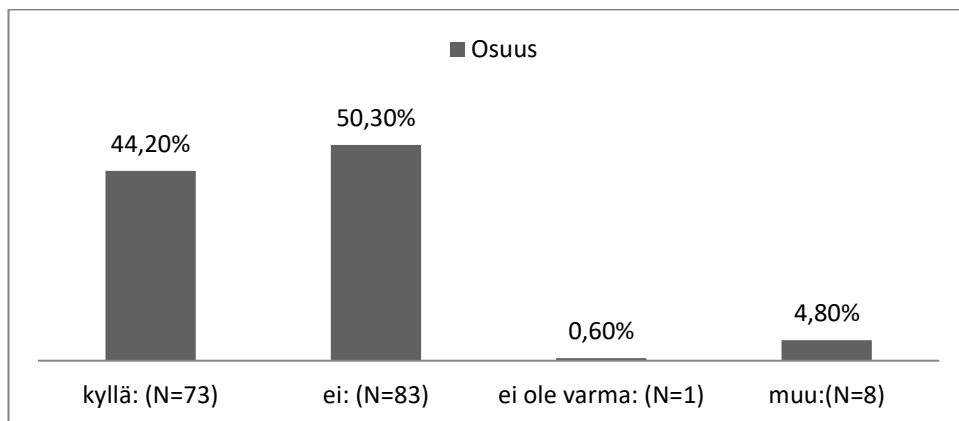

KUVIO 19. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on tarjonnut työttömälle koulutuspaikkaa viimeisen puolen vuoden aikana

90 prosenttia vastaajista kertoi, ettei TE-toimisto ollut ehdottanut koulutuspaikkaa heille kertaakaan viimeisen puolen vuoden aikana. TE-toimisto oli ehdottanut koulutuspaikkaa viimeisen puolen vuoden aikana reilulle viidelle prosentille

vastaajista. Kahta tai useampaa koulutuspaikkaa oli TE-toimisto ehdottanut reilulle kahdelle prosentille vastaajista.

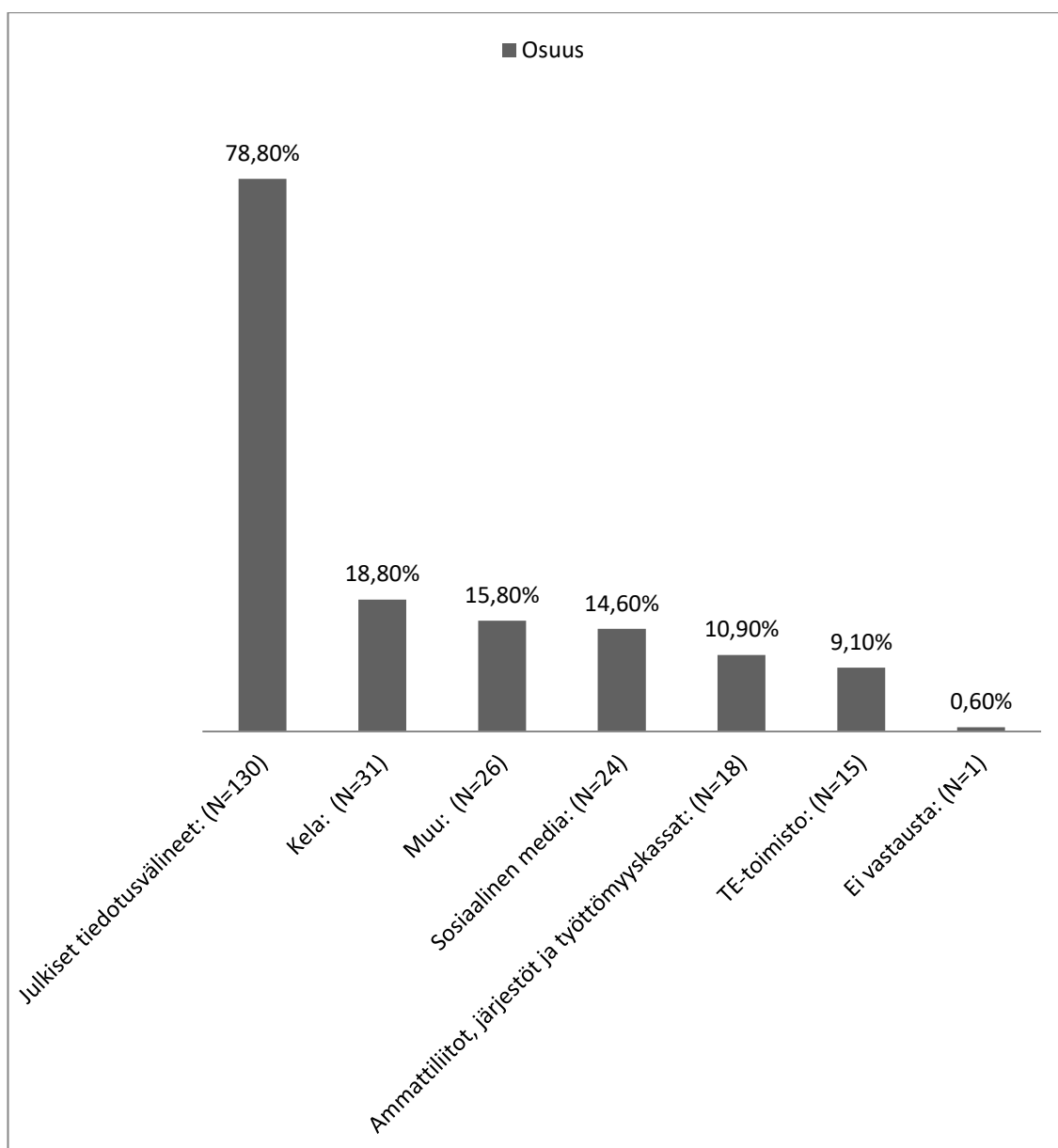
5.4 Aktiivimallin tiedotus

KUVIO 20. Onko vastaajilla tarpeeksi tietoa miten täytetään aktiivisuus

Lähes 45 prosenttia vastaajista kertoi, että heillä on tarpeeksi tietoa siitä kuinka aktiivisuus aktiivimallissa täytetään. 50 prosenttia vastaajista kertoi, ettei heillä ole tarpeeksi tietoa siitä kuinka aktiivisuus täytetään aktiivimallissa. Loput vastasivat muu, tai ei ole varma.

”Samantekevää, töitä etsitään töiden vuoksi eikä aktiivimallin välttämiseksi.”

KUVIO 21. Mistä vastaajat saivat tietoa aktiivimallista

Lähes 80 prosenttia vastaajista kertoi saaneensa aktiivimallista tietoa julkisista tiedotusvälineistä. Eri tiedotusvälineistä ylivoimaisesti eniten vastaajista, eli 75 henkilöä, kertoivat saaneensa aktiivimallista tietoa uutisista. Kolmekymmentä henkilöä kertoo saaneensa tietoa aktiivimallista internetin välityksellä. Yhdeksän henkilöä sai tietoa lehdistä, seitsemän mediasta yleisesti. kolme henkilöä mainitsi tiedonsaanti kanavakseen television. Kuusi vastausta liittyi muihin kuin edellä mainittuihin tiedotusvälineisiin, mukaan lukien yksittäisiä ääniä saaneet, Yle, radio, nimeämätön nettilehti ja tekstiteevee.

31 henkilöä kertoi saaneensa tietoa aktiivimallista Kelasta. Kela tiedotti asiasta useimmiten kirjeen muodossa, jonka välityksellä 21 henkilöä sai tietoa aktiivimallista.

24 henkilöä mainitsee saaneensa aktiivimallista tietoa joko sosiaalisesta mediasta, Facebookista tai edellä mainittujen foorumien keskustelupalstoilta-, tai ryhmistä.

18 henkilöä kertoi saaneensa tietoa aktiivimallista joko ammattiliitoista, alan järjestöistä, työttömyyskassasta, tai paikallisesta työttömien yhdistyksestä.

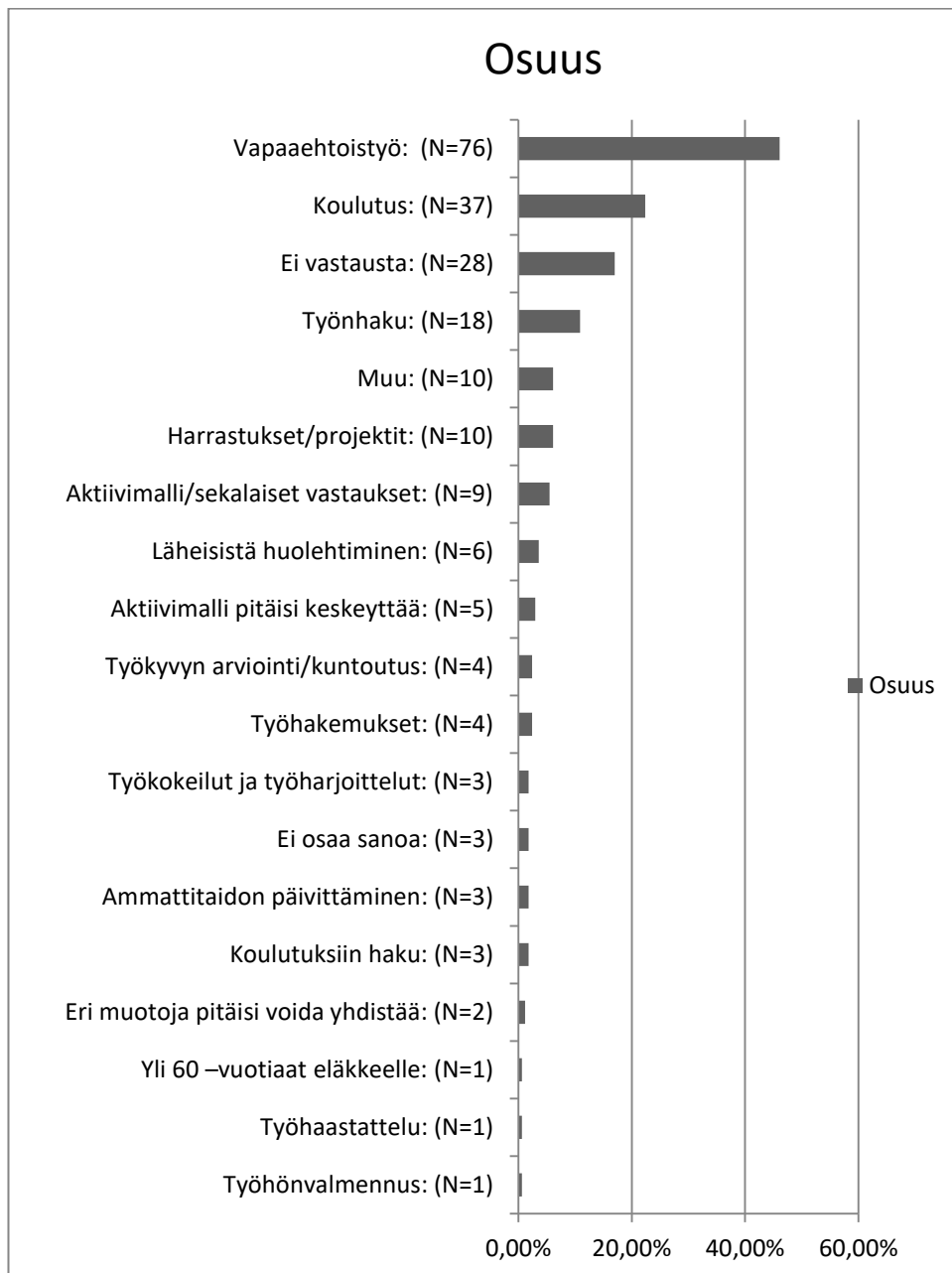
15 henkilöä kertoi saaneensa tietoa aktiivimallista TE-toimistolta. Tietoa kerrottiin tulleen yleisesti TE-toimistolta, käymällä TE-toimistolla, virkailijalta, kirjeitse, tai viraston internetsivuilta.

Muu-kohdassa, sai kuusi henkilöä tietoa aktiivimallista Sakari Timosen blogikirjoitusten kautta. Neljä kertoo saaneen tietoa aktiivimallista tutuiltaan, kolme henkilöä kertoo ottaneensa selvää aktiivimallista itse eri lähteistä selvitellen. Kaksi henkilöä otti aktiivimallista selvää lukemalla työttömyysturvalakia, kaksi henkilöä kertoi saaneen tietoa aktiivimallista seuraamalla politiikkaa, ja kaksi henkilöä kertoo saaneensa tietoa aktiivimalliin liittyen, nimeämättömiltä internetin keskustelupalstoilta. Seitsemän kappaletta yksittäisiä vastauksia, sai myös sosiaalitoimi, kuntouttavatyö, joukkovoiman julkaisu, valtiovarainministeriön työryhmä, Mol.fi internetsivu ja nimeämättömästä lähteestä ilmoitettu kirje ja infotilaisuus. Yksi henkilö jätti vastaamatta kysymykseen kirjoittamalla viiva -merkin vastaussarakkeeseen. Vastausvaihtoehtoja sai olla useampi.

Työttömyyskassa eikä TE-toimisto ole ilmoittaneet lainkaan minulle aktiivimallista.

Joka paikasta saa eri vastauksen. Lehtiartikkelit taitavat olla luotettavimmasta päästä.

5.5 Mitä pitäisi myös hyväksyä aktiivisuudeksi aktiivimallissa

KUVIO 22. Mitä pitäisi myös hyväksyä aktiivisuudeksi aktiivimallissa

Lähes puolet vastaajista mainitsi, että työskentely vapaaehtoisena, olisi heistä sopiva tapa osoittaa aktiivisuus. 42,4 % mainitsi vapaaehtoistyön tai vapaaehtoistoiminnan, ja kun mukaan lasketaan vastaajat, jotka ehdottivat aktiivisuuden osoittamiseen työskentelyä kolmannen sektorin hyväksi, hyväntekeväisyystyössä, järjestö- tai kerhotyössä, voittoa tavoittelemattomassa yhdistystoiminnassa, tai asukastoimikunnassa, niin päästään 46,1 % vastaajista, eli lähes puoleen

kyselyyn osallistuneista. Yksi vastaaja koki myös, että ESR-hankkeiden toimintaan osallistuminen pitäisi olla aktiivisuuden osoittamista. Hänestä oli käsittämätöntä, ettei EU:n rahoittama toiminta kelpaa, vaan rahoituksen pitää tulla vain ja ainoastaan Suomen valtiolta.

Reilu viidennes vastaajista koki, että kaikenlainen koulutus, opiskelu; verkko-koulutus, omaehtoinen opiskelu, sivutoiminen opiskelu esimerkiksi avoimessa yliopistossa, työllistymistä edistävät kurssit, työnhakukoulutukset, työttömyyskassan kurssit, työllistymistä tukevat ryhmäkoulutukset kansalaisopistot sekä oppisopimuskoulutukset tulisi olla sopiva tapa näyttäytyä aktiivisena aktiivimallin ehtojen täyttämiseksi.

Kolme vastaajaa toivoi, että koulun pääsykokeisiin lukeminen tai koulutukseen haku, olisi yksi keino todistaa aktiivisuus. Kahden mielestä oman ammattitaidon tai pätevyyden päivittäminen, tulisi olla hyväksyttävää toimintaa aktiivisuuden näyttämiseksi, ja yhden vastaajan mielestä TE-toimiston tulisi maksaa hänelle hänen ammattiinsa vaadittavan pätevyyden päivitys ja ylläpitäminen.

Reilu 10 prosenttia koki, että työnhaun tulisi riittää aktiivisuuden osoittamiseksi. Kaksi vastaajaa mainitsi työnhaun olevan työttömän ensisijainen tehtävä. Eräs sanoi, että työnantajathan sen päättävät, kuka pääsee töihin ja kuka ei. Hänestä työntekijällä ei ole asiaan mitään muuta vaikuttamistapaa kuin yrittää vain hakea töitä ja tuoda itseään esiin työnantajille. Yksi vastaaja mainitsi, etteivät päättyöt helpota työttömän elämää. Yhden vastaajan mielestä työnhakeminen lukemalla Mol.fi -internetsivua, tulisi olla sopiva tapa täyttää aktiivisuus vaade.

Lisäksi työhakemusten tekemistä aktiivisuuden osoittamisena, kannatti neljä vastaa, joista yksi ehdotti kuittausviestijärjestelmää todisteeksi hakemuksen perille menosta. Työhaastattelua aktiivisuuden osoituksena ehdottanut vastaaja näki, että haastateltua työnhakijaa pitäisi palkita niin, ettei päivärahaa leikkataisi kuuteen kuukauteen. TE-toimiston järjestämään työhönvalmennukseen osallistuminen taas, oli yhden vastaajan mielestä hyvä aktiivisuuden mittari.

Kolme vastaajaa toivoi, että kaikki työharjoittelut, tulisi hyväksyä aktiivisuudeksi. Yksi mainitsi että muutkin kuin TE-toimiston hyväksymät työkokeilut tulisi olla hyväksytyjä.

Kuusi vastaajaa näki, että omaishoito, muistisairaana äidin hoitaminen, omien iäkkäiden vanhempien luona päivittäin auttaminen, omien lasten hoito, lastenlasten hoito, vanhusten auttaminen joko heidän kotonaan tai palvelutalossa tai erityislapsen hoitaminen kotona, tulisi olla hyväksytyä aktiivisuutta aktiivimallissa.

Kymmenen vastaajaa ehdotti omien projektien- kiinnostusten- ja harrastusten mukaan ottamista aktiivimallin ehtoihin aktiivisuuden osoittamisessa. Ehdotuksia olivat omat projektit, kuten esimerkiksi taidenäyttely, tai muu isompi prosessi, josta voitaisiin sopia Kelan virkailijan kanssa, tapahtumien järjestäminen, bloggaaminen ja tubettaminen, terveyttä edistävät harrastukset, kotityöt, marjan keruu itselle, oman metsän hoito, sekä pullojen ja roskien keruu. Bloggaamista ja tubettamista ehdottanut vastaaja näki myös, että mainittu toiminta edistäisi hänen työnhakutaitoja.

Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että eri aktiivisuuden muotoja tulisi voida yhdistellä.

Kelan kuntoutus, kuntoutustoimet, osallistuminen työkyvyn arviointiin tai työkyvyttömiä kuntoutukseen ja rehellisiin lääkärin tarkastuksiin, oli neljän vastaajan mukaan sopivia keinoja todistaa aktiivisuus. Yhden henkilön mielestä yli 60-vuotiaiden tulisi voida päästä eläkkeelle.

Kohdassa muu ehdotettiin seuraavia aktiivisuuden osoituksen keinoja. Yksi vastaaja toivoi nykyisten työehtojen lieventämistä, yksi palkkatukirahojen lisäämistä, kaksi vastaajaa toivoi matalampipalkkaisten töiden hyväksymistä aktiivimallin aktiivisuuden osoituksena, yksi halusi voida osoittaa aktiivisuutensa auttamalla yrittäjäpuolisoaan, ja kaksi vastaajaa koki, että kunnalliseen päätöksen tekoon osallistuminen sekä luottamustoiminta, olisivat hyviä aktiivisuuden mittareita.

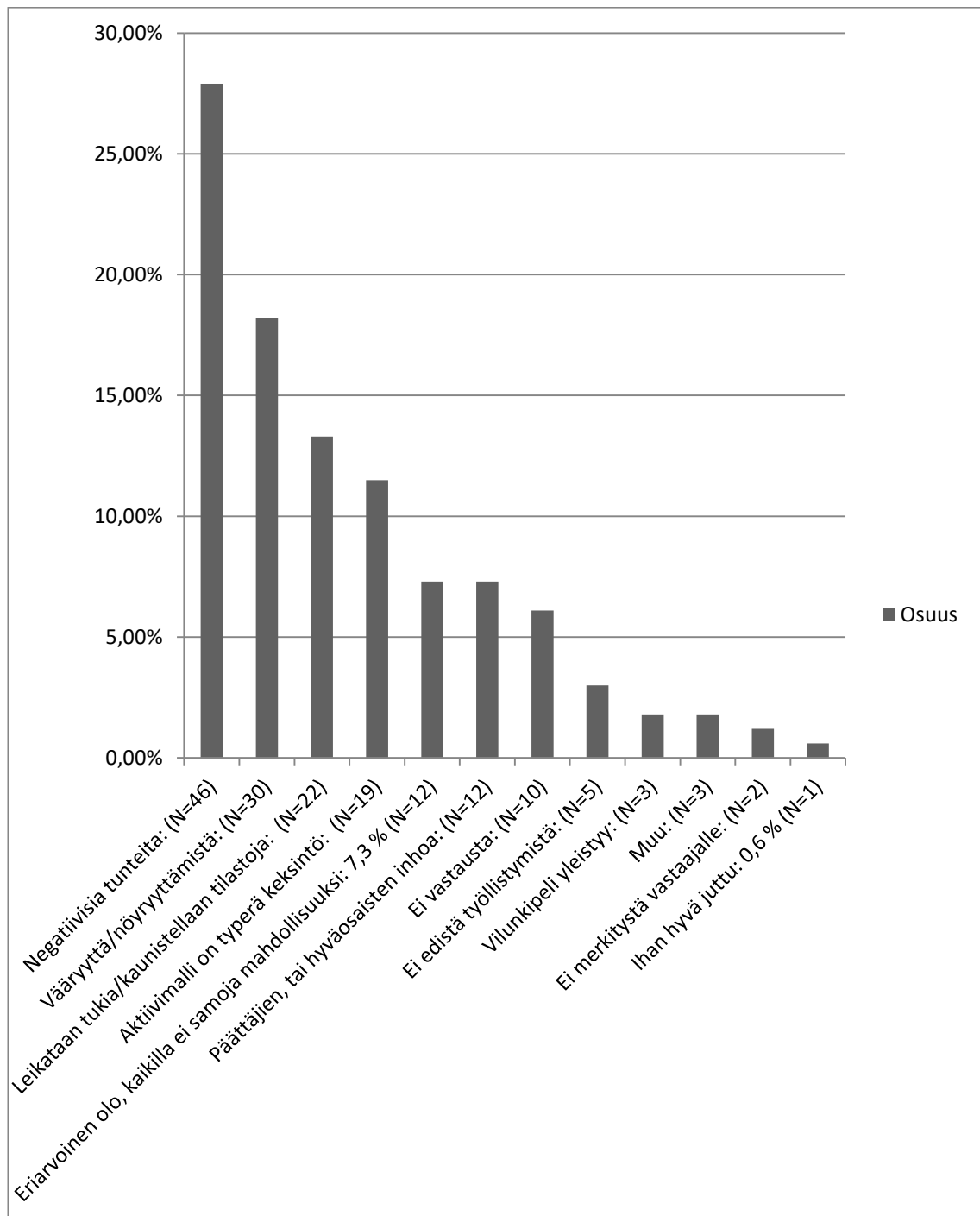
Eräs vastaaja myös mainitsi, että vääristä viranomaispäätöksistä valittaminen, tulisi olla hyväksytty aktiivisuuden osoituksena aktiivimallissa.

Aktiivimalliin liittyvät muut sekalaiset vastaukset -kohdassa, viiden vastaajan mielestä aktiivimalli tulisi vain lopettaa. Ja kolmen vastaajan mielestä, joko hallituksen, päättäjien ja virkamiesten sekä työnantajien tulisi pohtia kuinka luoda riittävästi työpaikkoja. Yksi mainitsee että aktiivimalli on hänet nujertanut niin, ettei hän jaksaa ajatella asiaa. Yhden mielestä ulkopuoliset eivät voi määrittellä, mikä kenellekin sopivaa aktiivisuutta on. Yksi moittii aktiivimallia yhden tekeväksi malliksi ja yksi sanoo mallin olevan työttömyystilastojen kikkailua. Yhtä vastaajaa pelottaa muutaman päivän työsuhteesta koituvan paperityön määrä, yksi vastaaja sanoo, että pelkän olemassaolon pitäisi riittää aktiivisuudeksi.

Lähes 20 prosenttia vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen vaihtoehtoisista tavoista osoittaa aktiivisuutta aktiivimallissa. Noin kaksi prosenttia vastaajista kokivat, etteivät osanneet ehdottaa mitään. Yksi mainitsi, ettei osannut siksi ehdottaa vaihtoehtoja, koska ei muutenkaan ollut selvillä, että mitä hyväksytään aktiivisuuden osoitukseksi tällä hetkellä. Vastausvaihtoehtoja sai olla useampia.

...Kaikki omia taitoja kehittävä toiminta pitäisi hyväksyä. Toimintaa voi olla monenlaista, oli sitten vaikka vapaaehtoistyötä tai järjestötyötä tai kansalaisopiston kurssi, jos se jotenkin työtöntä kehittää, niin pakkohan ne on voida hyväksyä, jos koulutusta ei ole tarjolla tai töitä ei saa. Mutta pakottaminen pitää loppua kun, jos kaikki ryntää turhaakin turhempaan kuntouttavaan toimintaan, mistä ei edes itse hyödy, niin ei tuo auta yhtään ketään mitenkään, ei työtöntä, eikä työnantajaa, jolla on "työvoimapula". Lisäksi kuntouttavalla toiminnalla pyöritetään jo nyt tuottavaa liiketoimintaa kaupungeissa. On totaalisen väärin, että niissä työskentelevät eivät saa palkkaa työstään. He ovat osa siellä, koska heidät on pakotettu tukien leikkauksen uhalla. Osa saattaa toki saada elämäänsä sisältöä, mutta minulla on erittäin huono kuva näistä kuntouttavista. Ovat enemmän riistoa, mitä hyödyksi.

5.6 Vastaajien ajatuksia aktiivimallista

KUVIO 23. Mitä ajatuksia aktiivimalli herättää vastaajissa

46 vastaajaa mainitsivat kokemiaan negatiivisia tunteita. Mainittuja tunteita oli, viha, raivo, aggressiivisuus, ärtymys, suuttumus, kiukku, vastenmielisyys, kurjuus, katkeruus, vitutus, masennus, lannistuneisuus, lamaannus, ahdistuneisuus, pelko, itsetuhoisuus, nöyryytys, turhautuneisuus, pahennus, harmistuneisuus.

suus, negatiivisuus, epävarmuus, loukkaantuneisuus, tulevaisuudenpelko, murhanhimo, stressiä ja ristiriitaisuus. Jotkut vastaajat mainitsivat vain yhden tunteen, jotkut useita eri tunteita. Tunteista eniten mainittiin viha, jonka tässä ryhmässä mainitsi 14 vastaajaa. Ristiriitaisuus mainittiin vain kerran.

Raivostusta suuttumusta pelkoa tulevasta en usko että tulevaisuuteni on kovin hyvä.

Kiukkua koska jo sana aktiivimalli on valhetta, rankaisee myös aktiivisuudesta ellei saa työpaikkaa tai muita hyväksytyjä toimenpiteitä.

30 vastaajaa sanoivat aktiivimallin olevan väärä työttömiä kohtaan, potkitaan maahan kaatunutta, pelkkää nöyryyttämistä, kiusaamista, eriarvoistamista, rasismia, sortoa, vähäosaisten kyykytystä, alistamista työttömästä johtumattomista syistä, lupausten pettämistä. Useissa vastauksissa kuvailtiin lisäksi myös negatiivisia tunteita ja ajatuksia.

22 vastaajaa koki aktiivimallin olevan leikkuri, tapa leikata tukia, tai, että sen avulla yritettiin kaunistella työttömyystilastoja. Tarkemmin eriteltynä 16 vastaajaa oli sitä mieltä, että aktiivimallin tarkoitus on leikata tukirahoja. Kolme vastaajaa koki, että aktiivimallilla kaunistellaan työttömyystilastoja. Ja lisäksi kolme vastaajaa ajatteli, että aktiivimallin tarkoitus on sekä leikata tukia, että kaunistella tilastoja. Useissa vastauksissa kuvailtiin lisäksi myös ainoastaan negatiivisia tunteita ja ajatuksia.

Se on vain uusi tapa leikata tukia.

Näinhän tilastot saadaan kauniiksi.

Yhdeksätoista vastaajaa sanoi aktiivimallin olevan huono keksintö. Aktiivimallia parjataan huonoksi, typeräksi tai turhaksi malliksi. Sen mainitaan myös olevan resurssien hukkausta ja susi jo syntyessään.

Puuhastelua, ei oikeita vaikutuksia.

Ylivoimaisesti heikoin eduskunnan tekemä laki minun elinaikana.

Vajaassa kymmenessä prosentissa vastauksia, mainittiin aktiivimallin kohtelevan työttömiä eriarvoisesti, koska kaikilla ei ole samoja mahdollisuuksia täyttää aktiivisuuden vaateita asuinpaikastaan, iästään, työllisyyspalvelujen riittämättömydestä tai muista itsestä riippumattomista syistä. Aktiivimalli koettiin tasa-päistäväenä, syrjivänä tai se koettiin epätasa-arvoisena mallina. Myös pettymyksen tunteita päättäjiä kohtaan koettiin kolmessa vastauksessa lisäksi.

Heti kun siitä ensimmäistä kertaa kuulin, ajattelin että aktiivimalli ei voi mennä läpi eduskunnassa. Järjetön ja masentava malli, koska sen ehdot eivät ole työttömän käsissä. Ei mahdu minun oikeustajuuni millään. Surullista. Sääliksi käy kaikkia työttömiä.

Lähes joka kymmenes koki inhoa päättäjiä tai parempiosaisia kohtaan. Neljä vastaajaa koki väkivaltaisia ajatuksia, joko hallitusta, varakkaita, tai vallitsevaa yhteiskuntaa kohtaan. He mainitsivat haluavansa joko teloittaa hallituksen, murhata raha-herroja, tai väkivaltaisesti kaataa yhteiskuntajärjestyksen. Yksi neljästä sanoi kokevansa luokkasota-ajatuksia, vaikka pasifismi on yleensä hänen periaatteensa. Kahdeksan vastaajaa eivät maininneet haluavansa olla väkivaltaisia, mutta olivat raivoissaan, pettyneitä, vihaisia, tai halveksuivat päättäjiämme, hallitusta, eduskuntaa, tai poliitikkoja. He olivat hyvin pettyneitä edellä mainittujen toimintaan työttömiä kohtaan ja kokivat, että heitä kohtaan oltiin oltu epäoikeudenmukaisia. Useissa vastauksissa kuvailtiin lisäksi myös ainoastaan negatiivisia tunteita ja ajatuksia.

Hyvin negatiivisia. Osoittaa hallituksen ja virkamiesten kyvyttömyyden hoitaa työttömyyttä, sekä asenteellisuuden työttömiä kohtaan. Olen hyvin pettynyt kummankin toimintaan.

Saatanan saatanan saatana. Hallitus pitäisi teloittaa.

Viisi vastaajaa sanoi, ettei aktiivimalli heidän mielestä aktivoi tai edistä työllisyyttä tai työllistymistä.

Kolme vastaajaa ajattelee, että aktiivimalli lisää harmaata taloutta, keplottelua, tai rikollisuutta.

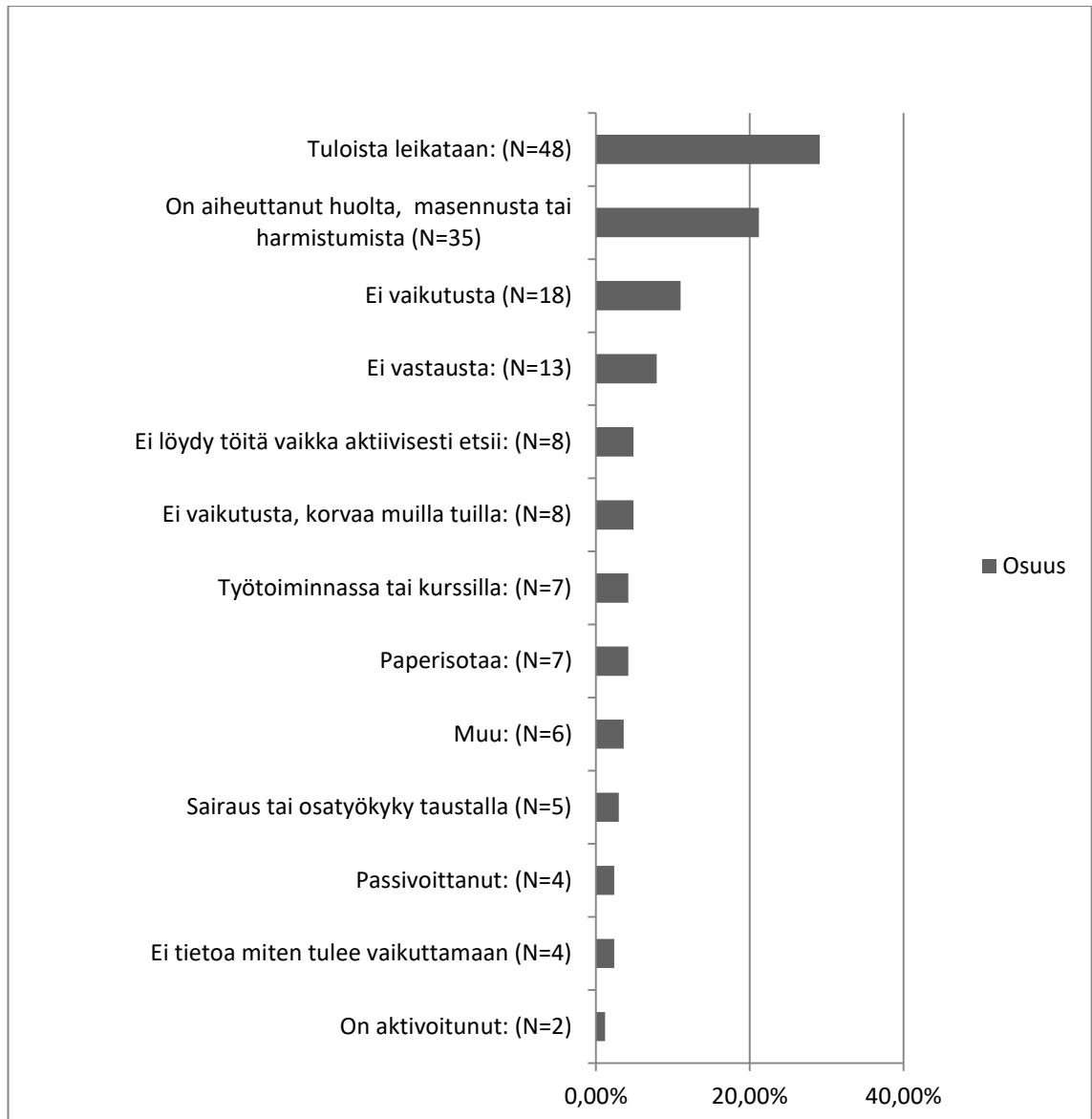
Se on giljotiini, joka lisää rikollisuutta, mielenterveysongelmia, päihdeongelmia, luottotietojen menettämisiä, kansalaistottelemattomuutta, sosiaalisia ongelmia, toimeentulotukirahan jonotusmäärän kasvua ja esim. terveystietojen vääristämistä päästääkseen sairauspäivärahalle, lisää ruokajonon asiakkaita ja itsemurhia. Eriarvoistaminen jatkuu.

Muu-kohdassa ovat vastaukset, joiden sanoma ei vastaa edellä mainittuja ryhmittelyitä. Yksi vastaaja on tyrmistynyt ja peloissaan, että tällainen laki on pääsyt lävitse, hänen mukaan vastoin perustuslakia. Yksi sanoo, että hyvätuloiset haluavat päästä eroon vähempiosaisista, ja ehdottaa, että hoitaisivat homman suoraan aseilla, jotka ovat nopeampi ja halvempi keino. Yksi vastaaja kiroilee.

Kahdelle vastaajalle asialla ei ollut merkitystä. Toinen lisäsi, ettei asialla ollut merkitystä, koska hän on ollut niin pohjalla jo muutenkin.

Yksi vastaaja sanoi, että aktiivimalli on ihan hyvä asia.

Kymmenen henkilöä jätti vastaamatta kysymykseen.

KUVIO 24. Miten aktiivimalli on vaikuttanut vastaajiin

48 vastaajaa, eli lähes kolmannes vastaajista kertoo, että heidän tukeaan leikataan.

Tukea leikataan. En omista autoa, eikä ole julkista liikennettä joten vaikea päästä edes kursseilla ja pienessä kunnassa ei ole kuin työpaja joka on täynnä.

Leikkaus tulee. Toivottavasti ministeri ja hallitus ovat tyytyväisiä. Minun ostovoimani pienenee. Harmi pienten yrittäjien jotka odottavat asiakasta.

35 vastaajaa, eli reilu viidennes, kertoo aktiivimallin vaikuttaneen heihin niin, että he ovat joko masentuneet, ahdistuneet, vihaisia tai muuta sellaista. Kolme mainitsi myös ajatuksissa olevan mahdollinen muutto ulkomaille. Yksi kertoo olevansa murhanhimoisen, ja yhdellä on halu tappaa ministeri. Kymmenen vastaajaa kertovat, että aktiivimalli on aiheuttanut heille masennusta tai pahentanut heidän jo olemassa olevaa masennustaan. Lisäksi kuudella masentuneella oli myös ahdistusta, huolta tai stressiä ja yhdellä lisäksi harmistumista. Neljää vastaajaa ahdisti aktiivimalli, joista kahta lisäksi painoi huoli ja epä tietoisuus. Lisäksi kahdeksaa vastaajaa joko murehti, tunsu joko huolta tai pelkoa tulevasta, tai olivat henkisesti lamaan tunteita, voimattomia tai toivottomia. Lisäksi mainittiin edellä mainittujen lisäksi olevan epätoivoa, ahdistusta, harmistusta, tuskaa, epäluottamusta yhteiskuntaa kohtaan, tai kuten yhdellä, halua kuolla. Kolmeatoista vastaajaa hermostuttaa aktiivimalli. He mainitsevat olevansa joko ärsyyntyneitä, raivostuneita, pettyneitä, vihaisia, tai kiroavat mallia, ja kertovat, että hermot menevät.

Olen ahdistunut aktiivimallista, epätoivoisesti haen kokoajan töitä mutta valinta ei vaan ole osunut kohdalleni ja pelkään että LEIKKURI osuu kohdalleni. Otin Työpisteeseen yhteyttä, ja toivoin että saan apua ja neuvoja (että pääsisin vaikka työllisyys koulutukseen). En saanut tarvitsemaani apua täyttivät vain tietoni että ne on nyt muka ajan tasalla. Olin puhelun jälkeen vielä enemmän hämmentynyt, onneton ja avuton.

Stressitaso nousee, mieli painuu helposti masennukseen.

Rehellisesti sanottuna vituttaa joka päivä enemmän.

18 vastaajaa kertoo, ettei aktiivimalli vaikuta heihin.

Ei vaikuta mitään. 5% leikkaus ei kiinnosta eikä pelota. Jos leikkaus iskee teen pimeitä töitä auttamalla tuttuja ja sukulaisia. Jos leikkaukset pahenee, niin rikollisuus on harkinnan arvoinen vaihtoehto.

Kahdeksan vastaajaa kertoo, ettei aktiivimalli vaikuta heihin, koska he saavat, tai aikoivat hakea työttömyysetuudesta menettämänsä, tai mahdollisesti menettävänsä osan muista tuista.

Joudun hakemaan eri luukulta tukea.

Eipä pahemmin vaikutuksia, toimeentulotuki varmaan nousee saman verran.

Tuki leikkaantuu, toimeentulotuki kompensoinee sen.

Kahdeksan vastaajaa kertoo, ettei töitä löydy aktiivisesta etsinnästä huolimatta.

Seitsemän vastaajan mielestä aktiivimallin vaikutukset näkyvät erityisesti TE-toimiston ylimääräisenä töiden lisääntymisenä tai työttömyyspäivärahojen maksun viivästymisenä. Yksi mainitsee sekä TE-toimiston töiden, että hänen omien paperitöiden lisääntyneen, ja lisäksi, että häneltä katkaistiin työttömyyspäivärahat heti, kun hän kertoi TE-toimistolle työskennelleensä vaaditut 18 tuntia, osoittaakseen aktiivimallin vaatiman aktiivisuuden vähimmäismäärän. Kolme vastaajaa mainitsee TE-toimiston töiden lisääntyneen, ja kolme vastaajaa mainitsee päivärahojensa maksun viivästyneen tai viivästyvän aktiivimallin takia.

TE ei enää ehdi edes yrittää auttaa koulutuksen tai työn löytämisessä, aika menee aktiivisuuden tarkkailuun.

Kun tein maaliskuussa vaaditut 18 tuntia töitä jouduin odottamaan päivärahaa 6 viikkoa ja päivän. Ei taida hallitus odottaa rahojaan.

Seitsemän vastaajaa kertoo, ettei aktiivimalli vaikuta heihin, koska he ovat kuntouttavassa työtoiminnassa, TE-toimiston kurssilla, tai TE-toimiston tukemana palkkatukityössä. Yksi seitsemästä kertoo tehneensä luovaa työtä ilmaiseksi.

Oli pakko mennä te-keskuksen järjestämään työhaunvalmennuskurssille vaikka olen sellaisen käynyt työttömäksi jäätyäni. Näin siis vein paikan sellaiselta joka sitä olisi oikeasti tarvinnut. Kuluihan se 5 päivää penkkiä kuluttaen noinkin, sääli vaan sellaista henkilöä joka olisi tarvinnut apuja cv:n ym. päivittämiseen.

Neljä vastaajaa kertoo, että he aikovat hakea sairaspäivärahaa, tai sairaseläkettä, tai että he kuuluisivat tai haluaisivat edellä mainittujen tukien piiriin. Yksi mainitsee vain aktiivimallin olevan osa-työkykyisille rangaistus automaatti.

Itse olen vajaakuntoinen, mutta nythän olen samassa asemassa terveiden kanssa. Kauhistuttaa mihin kaikkeen on osallistuttava, vaikka ei terveys kestä. Jatkuvat työnhakukurssit vituttaa. Sairauslomaa ei saa, kun on työtön ja selkävikoihin ei enää anneta edes sairauslomaa, vaikka kuin koskisi.

Neljä vastaajaa sanoo, etteivät he ole tietoisia miten aktiivimalli vaikuttaa heihin, koska asia ei ole vielä ratkennut tai tilanne on sekava. Yksi ei osaa sanoa myöhästyvätkö nyt liiton rahat, tietoa ei vielä ole, yksi sanoo, että oli kurssilla, jonka jotkut työttömät saivat hyväksi luetuksi aktiivisuudeksi, toiset eivät. Yksi kertoo, että karenssia saattaa olla tulossa, vaikka on kaikkensa yrittänyt työllistyäkseen. Yksi sanoo vain, ettei tietoa hänen kohdallaan vielä ole.

Ei mitään tietoa. Karenssia varmaan tulee, mutta kun on kokoajan yrittänyt, niin epäreilulta tämä tuntuu. Hermot menee ja itsetunto menee kolisten alaspäin, koska tuntuu etten kelpaa mihinkään.

Neljä vastaajaa kertoo, että aktiivimalli on vaikuttanut heihin pikemminkin passiivittavasti. Kolme kertoo aktiivimallin katkeroittaneen heidät, tai aiheuttaneet heillä väliä asenteen vahvistumisen. Yksi kertoo vain työnhaun kärsineen.

Meni maku pitää huolta omasta toimeentulosta täysin, enää ei kiinnostaa yrittää koska kaikki on tehty köyhälle mahdolltomaksi.

Kaksi vastaajaa kertoo aktiivimallin aktivoineen heitä. Toinen sanoo etsineensä töitä ja koulutuksia aktiivisemmin. Toinen mainitsee kohdallaan hienoisen aktiivisuuden nousun.

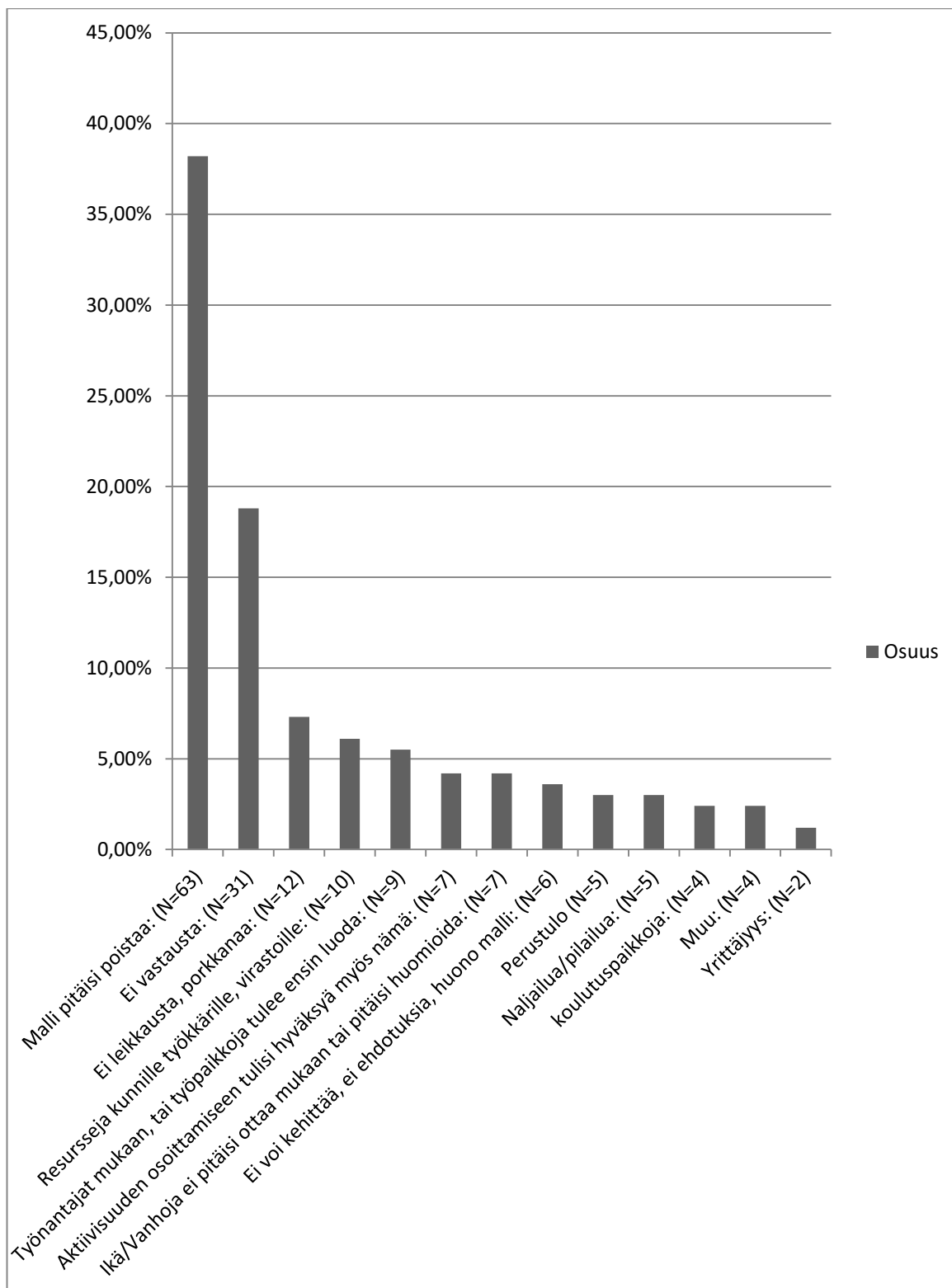
Muu-kohdassa, ovat vastaukset, jotka eivät sovi muihin ryhmiin. Kaksi vastaajaa kertoo lähettelevänsä turhia työhakemuksia töihin, joihin heillä ei ole minikäänlaisia mahdollisuuksia, toinen lisäksi kertoo muutoin jatkavansa elämäänsä harrastusten ja itsensä edistämisen suhteen, sekä oikeiden töiden etsimisen suhteen entiseen tapaan. Kaksi vastaajaa on pettynyt politiikkaan. Yhden vastaajan mielestä olisi helpointa täyttää aktiivisuusvaade kuntouttavassa työtoiminnassa tai työkoikeilussa, muttei näe edellä mainitun toiminnan johtavan palkkatyön saamiseen. Yksi vastaaja sanoo vain, ettei kiinnosta.

Aktivoinut näkemään kuinka hallitus oli voimaton työllisyysasteen suhteen, ja sitten keksi aktiivimallin pikavoittojen keräämiseksi se aito, vastuullinen työllisyydenhoito on tipotiessään. Massatyöttömyyttä jo sukupolven mittainen aika.

Kolmesta henkilöä jätti vastaamatta kysymykseen.

5.7 Miten aktiivimallia tulisi vastaajien mielestä kehittää

Vastaukset on jaoteltu niin, että jos vastaaja on maininnut useamman vaihtoehdon, on vastauksesta pyritty havaitsemaan, mikä on ollut vastaajalle tärkein kehityssuunta. Mikäli vastaaja on ehdottanut muitakin vaihtoehtoja, on myös muut asiat mainittu.

KUVIO 25. Miten aktiivimallia tulisi vastaajien mielestä kehittää

Kysyttäessä kehitysehdotuksia aktiivimalliin, sanoo lähes 40 % vastaajista, että aktiivimalli tulisi lakkauttaa. Lisäksi kuuden mielestä tilalle pitäisi ottaa perustulo, tai vastaava perusturva. Neljän nykyisenkaltaisen aktiivimallin lopettamisen

kannalla olevan mielestä aktiivisuus tulisi mieluummin palkita suurennetulla etuustulolla. Yhdestä aktiivimallin perumisen kannattajasta, tulisi ainakin hyvän-
tekeväisyystyö hyväksyä aktiivisuuden osoituksena, ellei mallia voida enää peruuttaa. Lisäksi kahden aktiivimallin lopettajan mielestä työllistämisrahat tulisi suunnata aktiivimallin sijasta siihen, että työttömiä autetaan työllistymään, ja kahden mielestä lyhyiden työkeikkojen tekeminen, ei saisi johtaa siihen, että työtön joutuu odottamaan tukiaan pitkän aikaa rahatta. Lisäksi kahden aktiivimallin peruuttajan mielestä olisi hyvä asia, että työtön ilmoittaa tietyin väliajoin hakemistaan työpaikoista. Kahden mielestä työnantajille tulisi olla sanktiot, mikäli eivät palkkaa tai vievät työpaikkoja halpatyövoimamaihin, ja kahden mielestä yritysten perustaminen tulisi tehdä helpommaksi. Yhdestä aktiivimallin peruuttajasta, tulisi keskittyä osaamispuutteen lievittämiseen.

Aktiivimalli tulee kumota. On helpotettava pätkä- ja osa-aikatöiden vastaanottamista, niin, ettei se vaikuta niin, että pahimmillaan joutuu odottamaan palkkaa/tukia parikin kuukautta. Työkokeilulla ja kuntouttavalla työtoiminnalla Ei saa korvata palkkatyötä.

Romukoppaan se, lusikka kauniiseen käteen ja kaiken maailman dosenteilta neuvoja kysymään tulevaisuuden yhteiskuntamalleista. Työn ja varallisuuden tasaisempi jako, kohtuullistamista ja kestävä kehitystä luonnon ehdoilla, eliitin etuoikeudet historiaan.

Jos nyt unohdettaisiin koko aktiivimalli epäonnistuneena kokeiluna.

Kannattaisi purkaa koko malli ja lopettaa työllisyysmäärärahojen sosialisointi höpö höpö konsultti ja koulutusfirmoille ja muille yksityisille tahoille. Taata riittävä sosiaaliturva jokaiselle työkykyiselle "perustulona" noin 800 eur kk joka leikkaantuisi pois kun tulot ylittävät 1500 euroa. Eli sitä ei jaettaisi, jos tulot on yli 1500 euroa. Ei tehdä siitä jakoautomaattia hyvätuloisille, jotka ei sitä tarvitse. Sen lisäksi vuokrasäännöstely (edellyttää) sosiaalista asuntotuotantoa tai sitten roima korotus asumistukiin isoissa kaupungeissa. Kannattais keskittyä niiden työpaikkojen luomiseen eikä vaan jaella tehotomia yritystukia niille firmoille, jotka niitä ei todellakaan tarvitse. Aktiivimalli tulee hylätä, mutta työtarjouksia voisi lähettää työttömille vuokratyöfirmat (ilman sanktiota jos ei lähde mihin tahansa) eli pitäisi luoda yhteinen tietokanta joka olisi vuokratyöfirmojen saatavilla, josta voisivat poimia työttömiä joille lähettää työtarjouksia tai ottaa yhteyttä ja kutsua haastatteluun vaikka.

Kaksitoista vastaajaa on sitä mieltä, että työttömyysturvan leikkauksen sijaan, tulisi työttömyysturvaa sen sijaan nostaa niillä, jotka ovat aktiivisia tai jotka onnistuvat täyttämään aktiivisuuden vaateen. He ehdottavat siis kepin sijaan porkkanaa. Kaksi vastaajaa esittää lisäksi myös, että työnantajia tulisi sanktioida, mikäli eivät työllistä ketään, ja heistä toisen mielestä tämä voisi koskea esimerkiksi työnantajia, jotka työllistävät yli kymmenen henkilöä. Lisäksi yksi ehdottaa 9,00 euron ylläpitokorvauksen nostamista syrjäseudulla asuville, koska se ei riitä edes matkakuluihin. Yksi mainitsee lisäksi perustulon, toinen iän, koulutukset ja sanktiot työnantajille jos eivät palkkaa työntekijöitä. Lisäksi yksi mainitsee että koulutuksia tarvittaisiin täydentämään aiempaa osaamista.

Leikkurin sijaan voisi palkita 5% korotuksella niitä jotka ovat onnistuneet täyttämään aktiivimallin vaatimukset.

Leikkauksen peruuttaminen, jonkinlainen palkitsemissysteemi mieluummin kuin rangaistus asiasta, johon ei itse voi vaikuttaa.

Kymmenen vastaajaa toivoo tukea kunnille ja virastoille. Yhden mielestä TE-toimiston ja Kelan välistä yhteistyötä tulisi parantaa, ja tarjota kyseisille tahoille lisäresursseja, jotta käsittelyajat eivät venyisi. Lisäksi sama vastaaja ehdotti aktiivisuuden raportointiin itseraportointi järjestelmää, ja että aktiivisuuden tulisi olla koottavissa useista eri lähteistä. Yhden mielestä kevytyrittäjien paperisotaa tulisi helpottaa, niin että heidän olisi helpompi vastaanottaa lyhyitä työpätkiä. Lisäksi hän toivoi, että heidän asioitaan varten olisi Kelassa omat henkilöt hoitamaan heidän asioitaan, että Kelan käsittelyt eivät ruuhkautuisi. Yksi kaipasi TE-toimiston henkilökunnalle neuvontapalveluja. Yhden mielestä sovitellun päivärahan tarkistuskuukausi tulisi siitä seuraavalle kuulle. Yhden mielestä työttömiä tulisi aktivoida enemmän, tarjota heille työpaikkoja, mutta totesi myös, että vaikka yhdistyskentällä olisi töitä, ei palkanmaksuvaraa ole. Yhden mielestä karenssit- sekä tilapäistyön vastaanottamisesta johtuva tulon heikennys tulisi poistaa. Yksi toivoi työllistämistukea kunnille. Yksi kaipasi takaisin työllisyystyötä. Yksi halusi enemmän mahdollisuuksia päästä kokeilemaan eri töitä. Yksi ehdotti että Kelaan ja työvoimatoimistoon palkattaisiin työttömiä työnhakijoita.

Parempaa yhteistyötä TE-toimiston ja Kelan välille tarvitaan, ja paljon enemmän resursseja molempiin puljuihin käsitellä hakemuksia ja kyselyitä järkevän ajan puitteissa. Järkevä itse raportointisysteemi, jossa työntekijä voi itse netissä ilmoittaa aktiivisuudestaan, jota voisi kerätä useilla eri tavoilla tarkastelujakson ajalta.

Yhdeksän vastaajan mielestä työnantajat tulee ottaa mukaan aktiivimalliin, tai että työpaikkoja tulee ensin luoda lisää, ennen kuin vaaditaan työttömiltä mahdollisuuksia. Kolmen vastaajan mielestä aktiivimallia tulisi kehittää niin, että myös työnantajia autettaisiin tai veloitettaisiin työllistämään työttömiä. Kolmen vastaajan mielestä tulisi luoda paremmat edellytykset työpaikkojen luomiseksi. Kahden vastaajan mielestä valtion tulisi avustaa yrityksiä työntekijöiden palkkakulujen vähentämisen suhteen, sekä toisen vastaajan mielestä myös turhaa byrokratiaa tulisi poistaa. Yhden mielestä yritystuet tulisi poistaa yrityksiltä, jotka eivät palkkaa kotimaassa. Sen sijaan tukea tulisi antaa enemmän niille yrityksille, jotka palkkaavat kotimaassa, etenkin Startup -yrityksille. Edellä mainitun vastaajan mielestä vientiä tulisi tukea enemmän. Vastaaja kaipasi myös rangais- tuksia yrityksille, jotka siirtää työpaikkoja halpatyövoima maihin, erityisesti jos kohdemaan ihmisiä kohdellaan huonosti. Sama vastaaja koki myös, että suurin osa työttömistä on erittäin motivoituneita työllistymään, ja että kaipasi nykyistä parempaa palvelua työnhakunsa tueksi.

Kaikki haluaa työllistyä. Heittäisin pallon yrityksille suunnattuihin mahdollisuuksiin työllistää. Ja tässä en tarkoita nykyisiä tehottomia yritystukia.

Seitsemän vastaajan mielestä aktiivimallissa tulisi aktiivisuudeksi hyväksyä myös lisävaihtoehtoja. Kolmen vastaajan mielestä vapaaehtoistyö tai kolman- nella sektorilla tehty työ, tulisi olla katsottavissa aktiivisuutena aktiivimallissa, ja yksi lisää, että aktiivimallin tulisi olla kannustavampi, ja että byrokratiaa tulisi vähentää. Yhden mielestä vapaaehtoisena toimiminen, saisi myös henkilön oman arvon tuntemusten ja yhteenkuuluvuuden tunteen lisääntyvän. Hän lisää myös, että mikäli henkilön on haastavaa työllistyä vapailla markkinoilla, voisi hän aktivoitua vapaaehtoistyössä. Lisäksi yhden palkitsemisjärjestelmän kannattajan mielestä aktiivisuuden osoittamiseksi tulisi riittää työnhaku ja se, että pääsee työhaastatteluihin. Yksi kaipaa lisää vaihtoehtoja aktiivisuuden osoitta-

miseksi. Yksi kaipaa lisää vaihtoehtoja työ- ja koulutuspuolelle. Yhden mielestä aktiivisuus tulisi voida olla koottavissa joustavasti useista eri lähteistä. Lisäksi hänestä keinotekoinen kolmen kuukauden tarkastelujakso tulisi poistaa. Lisäksi hän on sitä mieltä, että kaikenlaiset euro rajat tuottavat väliin putoajia, ja että epävarmuustekijät tuen menettämisen suhteen tulisi eliminoida. Hän kaipaa myös perustuloa. Sama vastaaja toivoo, että karenssit tulisivat laittomiksi, ja että hallinto olisi täysin läpi näkyvää. Hänestä kannustus työntekoon, tulisi lähteä positiivisista ylykkeitä. Hänestä myös TE-palvelut tulisi uudistaa asiakaslähtöisemmiksi.

Seitsemän vastaajan mielestä aktiivimallin tulisi huomioida ikääntyvät työttömät. Vastaajien mukaan vanhemmat työttömät ovat ikänsä ja tai terveytensä puolesta eriarvoisassa asemassa työmarkkinoilla, eikä heillä tästä syystä ole samoja mahdollisuuksia työllistyä kuin nuoremmilla. Kaksi sanoo lisäksi, että myös vajaakuntoiset tulee huomioida paremmin aktiivimallissa. Kahden mielestä ikäämpien työttömien, tai iäkkäiden pitkäaikaissairaiden, tulisi päästä myös eläkkeelle aiemmin. Yhden mielestä iän huomioinnin lisäksi tulisi huomioida asuinpaikka, ja TE-toimistossa tarvittaisiin hänen mukaan myös lisää työntekijöitä, jotta heillä olisi resursseja tavata työnhakijoita edes kerran vuodessa kasvokkain.

Kuusi vastaajaa ei anna kehitysideoita, vaan pitävät mallia huonona tai kehityskelvottomana. Kaksi vastaajaa sanoo, että malli on huono, eikä sitä voi kehittää. Kaksi sanoo, ettei ole kehitysehdotuksia, yksi sanoo mallia huonoksi ja passiiviseksi, ja yksi sanoo mallin masentavan ja vähentävän motivaatiota.

Ei sitä voi kehittää. Susi mikä susi.

Viisi vastaajaa kaipaa perustuloa kaikille. Sitä että tietyn rajan alle etuustulo ei laskisi, ja kolme vastaajaa lisää, että sitten voisi rauhassa ilman pelkoa tuen menettamisestä, tehdä työtä, ryhtyä yrittäjäksi, opiskella tai kuntouttaa itseään, hoitaa läheisiään, tai muuta vastaavaa. Yhden mielestä lisäksi työnantajille tulisi tehdä uusien työntekijöiden palkkaaminen halvemmaksi, ja myös byrokratiaa tulisi hänestä vähentää. Ja yksi lisää, että palkkatukimäärärahoja voisi lisätä ja

että työttömät kaipaavat eniten työtä, tai työhön johtavaa koulutusta, eikä mitään kuntouttavaa työtoimintaa yhdeksän euron päiväpalkalla.

Kehitysideoiden antamisen sijaan, viisi vastaajaa parjaa vastauksissaan poliitikoja ja päättäjiä aktiivimalliin liittyen.

Neljä vastaajaa toivoo lisää koulutusmahdollisuuksia. Edellä mainitun lisäksi kaksi toivoo myös järjestelmää, jossa satunnaisen työn vastaanottaja ei menetä työttömyysturvaa, tai joudu odottamaan edellä mainitussa tilanteessa rahatta viranomaisten päätöstä työttömyysturvasta liian kauan.

*Ensin mahdollisuus järkeviin koulutuspaikkoihin.. byrokratian pois..
Jo yrittäjänä ollessani puhuttiin muiden yrittäjien kanssa, että vaatisi lähinnä poliittista tahtoa lopettaa laskennallinen työttömyyskorvauksen puljaaminen, jossa satunnaisen työn vastaanottaja joutuu odottamaan rahatta 2-4 kuukautta.*

Neljä vastausta eivät sopineet edellä mainittuihin vaihtoehtoihin. Yksi kaipasi inhimillisyyttä, yksi halusi että työttömiä otettaisiin mukaan keskusteluun, yhden mielestä olisi vain pitänyt suoraan leikata työttömyyskorvausta kaikilta ajan säästämiseksi, ja yhden mielestä alipalkattuna työskentelystä ei pitäisi rangaista.

Voisi vaan leikata suoraan kaikkien tukea, säästyisi aikaa ja vaivaa.

Kaksi vastaajaa kokee, että yrittäjyyttä tulisi tukea enemmän, niin että yrittäjyyteen lähteminen ei olisi niin suuri taloudellinen riski. Nyt he kokevat etteivät uskalla yrittää, koska työttömyysturva heikkenee, ja tulot yrittäjän ovat liian epävarmat.

Kolmekymmentäyksi vastaajaa, eli lähes 20 % vastaajista jätti vastaamatta kysymykseen kehitysideoista.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Aktiivimalli kyselyyn tuli runsaasti vastauksia ja vastauksiin oli selvästi käytetty aikaa. Vastaukset olivat hyvin avoimesti kirjoitettuja ja näyttivät sen, että työttömät pääsääntöisesti todella haluavat työllistyä, mutta eivät minkälaisin tahansa ehdoin. Vastajaat halusivat kykyjensä mukaista työtä jolla elää.

Vastaukset todensivat että aktiivimallista ei pidetä, ja että se ei näytä vaikuttaneen aktiivisesti. Tuloksista ilmenee myös, että aktiivimallin vaikutukset ovat lähinnä työttömien kokemissa eriarvoistumisen- ja syrjäytyneisyyden tunteissa, heidän tukien leikkaantumissa, sekä niin työttömien kuin heidän asioitaan hoitavien viranomaisten paperityön lisääntymisessä. On oikeutettua kysyä, saavutettiinko aktiivimallilla ne todelliset tavoitteet mitkä mallille asetettiin, jos työllisyyden nousu johtuu tosiasiallisesti maailma laajuisten talousmarkkinoiden noususta? Saatiinko aikaan edes todellisia säästöjä työttömyyskuluissa, vai tuleeeko aktiivimallin myötä työttömyyden aiheuttamat kulut todellisuudessa kasvamaan lisääntyneen viranomaistyön myötä? Esimerkiksi toimeentulotuen hakijoiden määrä jatkaa kasvuaan, työttömyysturva on määrältään jo ilman tuen leikkausta liian alhainen kattamaan varsinkin pääkaupunkiseudulla asuvien elinkustannuksia. Olisiko aktiivimallilla saatu enemmän tuloksia, jos leikkauksen sijaan olisikin tarjottu porkkanaa? Olisiko työllistyneitä enemmän, jos olisikin tarjottu aktivoitumisbonus aktiivisuuden täyttäneille henkilöille?

Aktiivimalli ei ota huomioon työttömien erilaisia lähtökohtia työllistyä. Iäkkäämmät työnhakijat eivät työllisty yhtä helposti kuin nuoremmat, lisäksi syrjäseudulla ei ole tarjota samanlaisia koulutuspalveluja, kuin pääkaupunkiseudulla, perheellisen on vaikeaa työllistyä lyhyellä aikavälillä keikkatöihin, koska päivähoitomahdollisuutta ei ole usein mahdollisuuksia järjestää niin pian kuin työpaikka tulisi ottaa vastaan. Lisäksi työttöminä työnhakijoina on paljon henkilöitä, joiden työkuunto ei oikeasti työkuuntoista, mutta syystä tai toisesta he eivät pääse sairastuuksien tai eläkkeiden piiriin.

Työttömien keskusjärjestön jäsenenä olevat työttömät, ovat keskimääräisesti pitempään työttöminä olleita työttömiä, josta syystä he erityisesti kokevat aktiivimallin ehdot vaikeasti täytettäviksi. Vuokrafirmat ovat yleisiä osa-aikatyötä tai satunnaisia töitä tarjoavia työnantajia. Valitettavasti ne suosivat muun muassa opiskelijoiden ottamista listoilleen, koska opiskelijat voivat esimerkiksi usein mielellään tehdä työtä iltaisin ja viikonloppuisin, ja muina epätyypillisinä aikoina.

Kyselytuloksista toisaalta selviää, etteivät työttömät olleet keskimäärin kovin aktiivisia työnhaun suhteen. Pitkäaikaistyöttömät eivät näytä hakevan yhtä aktiivisesti töitä kuin vastikään työttömäksi jääneet. Vanhemmat työnhakijat kokevat työnantajien ikä-rasismien tekevän aktiivimallista heille epäreilun, koska eivät ole samalla viivalla nuorempien työnhakijoiden kanssa. Aktiivimalli onkin leikannut iäkkäämmiltä useammin tukea, kuin nuoremmilta työttömiltä. Alennettuna maksettu työttömyysetuus, oli sitä yleisempää työttömällä, mitä vanhempi hän oli. (Kela 2018.)

Aktiivimalli syö työttömien oikeustajua, koska he kokevat, etteivät he voi toimillaan välttämättä vaikuttaa aktiivimallin kautta tehtävään leikkaukseen (Hirsjärvi 2018). Aktiivimallin vaateet on vaikeaa täyttää vaikka kuinka yrittäisi, jos työpaikkoja- tai työvoimapolitiittisia toimia, ei ole tarjolla kaikille halukkaille. (Haapakoski 2018.) Työttömien Keskusjärjestö on esittänyt eduskunnan sosiaali- ja terveyslautakunnalle, että aktiivimalli tulisi lopettaa (Haapakoski 2018).

Kyselyn vastauksista ilmenee, että TE-toimiston resursseja tulisi lisätä. Vastausten perusteella TE-toimisto ei kykene täyttämään vähimmäisvaatimuksia asiakaskäsiin yhteydenottojen perusteella. Vastausten perusteella, noin 60 prosenttiin työttömistä, oli otettu yhteyttä viimeisen kolmen kuukauden aikana. Työpaikkaa oli lisäksi tarjottu viimeisen kuuden kuukauden aikana vain 80 prosentille vastaajista. Koulutuspakkaa oli tarjottu vielä harvemmin. On sääli etteivät he ehdi nykyisten asiakasmäärien kanssa tehdä työtään kunnolla. Kyselyssä olisi pitänyt vielä kysyä, että koska TE-toimiston edustaja on viimeksi tavannut työttömän kasvokkain. Sellainen henkilökohtainen asiakkaan tapaaminen, on varmasti tehokkaampaa työllistämisen kannalta, kuin nykyinen aktiivimalli.

Työttömiä pyritään aktiivimallilla aktivoimaan. On hyvin tiedossa, että henkilö onnistuu tavoitteissaan parhaiten kun on motivoitunut. Kyselyn tulosten perusteella aktiivimallilla ei onnistuttu motivoimaan tai aktivoimaan työttömiä. Tästä syystä aktiivimalli tulisi lopettaa. Turhaa byrokratiaa tulisi vähentää työttömyyspalveluluista, ja kohdentaa resurssit ennemmin työttömien henkilökohtaiseen kohtaamiseen ja ohjaamiseen, sekä tarjota esimerkiksi mahdollisuuksia palkkatukityöhön.

SAK:n Jarkko Eloranta, on myös sitä mieltä, että aktiivimalli tulisi lopettaa ja aktiivimalli kakkonen unohtaa kokonaan. Hänen mielestään jokaiselle työttömälle tulisi luoda yksilöllinen työllistymissuunnitelma ja tarjota hänelle työllistymistä varten tarvittavat palvelut. (Pantsu 2018.) Kyselyvastauksia myötäillen, jos aktiivimallia ei voida lakkauttaa, tulee se ainakin tehdä inhimillisemmäksi niin, että aktiivisuuden voisi täyttää useammalla eri tavalla, kuin miten nyt on mahdollista. Vastauksissa lueteltiin laaja kirjo eri vaihtoehtoja aktiivisuusedellytysten täyttämiseksi, sitä pitäisi hyödyntää aktiivimallia kehitettäessä.

7 POHDINTA

7.1 Aiheen valinta ja pohdintaa opinnäytetyöprosessista

Työelämä ja työttömyyden ehkäisy sekä henkilön itsenäinen suoriutuminen, ovat kiinnostavia aiheita. Olin aikoinaan itse ammatillisessa umpikujassa, kun tein töitä alalla, joka ei enää motivoinut, enkä voinut etsiä mielekästä työtä, koska minulla ei ollut niihin soveltuvaa koulutusta. Sain TE-toimistolta ajan ammatinvalinta psykologille. Tämä yksi tapaaminen johti siihen, että motivoitin opiskelamaan palkkatyön ohella uuden ammatin itselleni. Vältin todennäköisesti myös monet haitat, jotka olisivat voineet koitua osakseni, jos en olisi löytänyt uutta ammatillista suuntaa. Toivoisin että nykyisen tieto- digiyhteiskunnan aikaan, jolloin digitalisaatio nähdään muun muassa mahdollisuutena vähentää henkilöstökuluja, nähtäisiin vielä tarve ihmisten kohtaamiselle ja että henkilökohtaisen palvelun tarjoaminen kasvokkain, asetettaisiin vielä korkealle. Ehdottaisin, että työttömien tulisi tavata työvoimapalvelujen edustaja henkilökohtaisesti vähintään kerran vuodessa.

Opinnäytetyö on haastava kokonaisuus, joka vaatii opiskelijalta itseohjautuvuutta ja ongelmanratkaisukykyä tilanteessa joka on täysin uusi – ellei sitten ole ennen tehnyt tutkimusta. Ongelmakohtaksi tässä opinnäytetyöprosessissa muodostui se, että työ oli työmäärältään liian suuri yhdelle henkilölle, enkä ehtinyt saada työtä valmiiksi muutoinkin kiireellisessä elämän vaiheessa alun perin suunnitellussa aikataulussa. Ratkaisuksi tuli tehdä työtä pitempään. Jatkossa opin tästä projektista, että tarkistan aikatauluja työn määrään nähden niin, etten aseta liian epärealistisia tavoitteita ja näin aiheuta turhaa stressiä itselleni ja muille ympärilläni.

7.2 Tutkimuksen eettisyys ja luotettavuus

Tutkijan tulee ottaa huomioon arvot ja etiikka tutkimusta tehdessä. Eettinen ajattelu on sitä, että pohtii niin omien arvojen, kuin myös ympäröivän yhteisön arvo-

jen kautta sitä, mikä on oikein tai väärin kussakin tilanteessa. Tutkijan tulee tuntea myös aineiston hankintaa koskeva tutkimusetiikka ja lait, sekä kantaa niistä vastuu ratkaisuja tehdessä. (Kuula, 2006, 21.)

Tutkimustoiminnassa on otettava vastuuta siitä, mitä seurauksia tutkimuksesta ja tiedon käytöstä on yhteiskunnalle. Tutkijan tulee tehdä tietoisia ja eettisesti perusteltuja ratkaisuja ainakin seuraavissa tutkimuksensa vaiheissa. Tutkimusaiheen valinta on jo itsessään eettinen ratkaisu, jota tulisi punnita. Tutkimuskohteen tai ongelman valinnassa tulee pohtia sitä, miksi tutkimukseen ryhdytään ja kenen ehdoilla. Myös aiheen yhteiskunnallista merkittävyyttä tulee pohtia. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005, 25–26.)

Tutkimuksen eettiset vaikutukset tulee ottaa huomioon tutkimuksen kaikissa eri vaiheissa. Tulee ymmärtää, että tiede ja yhteiskunta kietoutuvat vahvasti toisiinsa. Tieteellä on merkittävä rooli modernin hyvinvointivaltion synnyssä. Tieteellä on myös vastuunsa, etenkin nyt, kun hyvinvointivaltion perusteet järkkyvät. Tieteen ja tutkimustoiminnan tulee ottaa vastuuta tiedon käytöstä, ja sen seurauksista yhteiskunnalle. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005, 25–26.)

Itsekin pohdin sitä, miten kyselyni vastaukset tulevat näyttämään jo valmiiksi leimatun joukon kansalaisia. Toisaalta etukäteen tehty oletamus, etteivät työttömät saa Suomessa tarpeeksi resursoitua tukea työllistyäkseen, loi rohkeutta tutkia aihetta.

Tutkimuksessa tulee pyrkiä yksinkertaisuuteen ja selkeyteen. Tutkimuksen väitteet tulee ymmärtää jokainen asianmukaisesti koulutettu. Tutkimuksen käsitteiden tulee olla ainakin asiantuntijoiden ymmärrettävissä ja tulokset tulee esittää ymmärrettävällä kielellä. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005, 24–25.)

Pyrin omassa kyselyssäni asettamaan kysymykset niin, että ne olisivat mahdollisimman selkeitä ja helposti ymmärrettäviä. Pyrin myös välttämään väärin ymmärretyksi tulemisen vaihtoehtoa aktiivisesti mahdollisimman selkeillä vastausvaihtoehtoilla.

Tutkijan tulee ymmärtää, että jo pelkkä tutkimusaiheen valinta on itsessään jo eettinen ratkaisu. Tulee kysyä, kenen ehdoilla tutkimuksen aihe on valittu, ja miksi tutkimukseen edes ryhdytään? Toiseksi, tutkijan tulee myös etukäteen selvittää tutkimusaiheen kohteena olevien henkilöiden kohtelu. Miten henkilöiden suostumus saadaan? Millaista tietoa heille annetaan etukäteen? Ja millaisia riskejä heille koituu osallistumisestaan? Myös tutkimuksen tiedonhankinta-, käsittely- ja säilytystapoihin tulee kohdistaa harkintaa. Osallistuminen tutkimukseen tuleekin olla vapaaehtoista ja osallistujan tulee ymmärtää mihin osallistuu. Tutkijan tulee myös taata vastaajille anonyymiyys, ja se että aineisto tallennetaan ja käsitellään luottamuksellisesti ja asianmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005, 26–27.)

Kyselyyni sai osallistua vapaaehtoisesti. Identiteetti suojattiin niin, ettei kyselyssä missään vaiheessa kysytty henkilön nimeä tai muita henkilötietoja, joista henkilön olisi voinut tunnistaa.

Tutkimuksen tekijän tulee varmistaa tutkimuksen kaikissa vaiheissa myös tutkimuksen rehellisyys. Toisten tekstejä ei plagioida, ja tekstiä lainattaessa tulee lähdeviitteiden olla asianmukaisia. Tutkimustuloksia ei myöskään tule kaunistella, tai yleistää kritiikittömästi. Lisäksi tutkimustulosten raportoinnissa tulee selvittää käytetyt menetelmät, eikä raportointi saa olla harhaanjohtavaa, tai puutteellista. (Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara, 2005, 27–28.) Aineiston analyysissä käytin huomattavasti aikaa varmistuen, että kaikkien vastausten sanoma huomioitiin, ja tuotiin esille sellaisena kun se oli.

Tutkimukseni luotettavuutta pohtiessa mietin, että ovatkohan jotkut vastaajat vastanneet useamman kyselyyn useamman kerran. Kerran huomasin että kaksi perättäistä vastaajaa, olivat selvästi sama henkilö, koska perustietojen yhteneväisyyden lisäksi, myös laadullisten kysymysten vastaukset vaikuttivat hyvin samankaltaisilta. Poistin toisen yhtenevästä vastauksista. Vastaaja saattoi esimerkiksi luulla että vastaus ei ollut tallentunut jonkin teknisen syyn vuoksi, ja siksi ehkä täytti kyselyn uudelleen. Asia kuitenkin mietitytti, koska vaikka pyysin vastaajia vastaamaan vain kerran, oli useamman vastauksen tekeminen teknisesti mahdollista. Kysely oli kuitenkin aika työläs vastata kokonaisuutena, joten

en usko että vastaajilla olisi ollut mielenkiintoa huvikseen täytellä sitä montaa kertaa.

Tutkimuksen luotettavuutta pohtiessani tulee myös huomata, että kyselyyn vastaajat ovat valikoituneet tietyn joukon viitekehuksesta. Vastaajat eivät edusta työttömien perusjoukkoa, vaan kyselyn julkaisualustan perusteella valikoitunutta joukkoa. Esimerkiksi vastaajien ikä ja työttömyyden kesto, ovat tästä syystä eriävät maan yleisten lukujen rinnalla, niin, että aktiivimalli – kyselyni vastaajat edustavat keskimäärin iäkkäämpiä työttömiä, ja heidän työttömyyden kesto on keskimääräistä pitempi.

7.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessi oli opettavainen kokonaisuus niin ammatillisesti, kuin henkilökohtaisella tasolla. Opin paljon oman itseni organisoinnista ja työn ja itsen ohjaamisesta. Huomasin, että hyviin tuloksiin päästään, hyvällä suunnitellulla. Huomasin myös, että pitää osata kysyä oikeilta ihmisiltä apua ja keskustella ideoista. Kaikkea ei voi eikä kannata tehdä itse ja yhteistyö on avain parempaan lopputulokseen. Sosionomin työkenttää ajatellen, tämä on kopioitavissa myös asiakastyöhön. Jos asiakkaan kanssa tehdään yhteistyötä, päästään parempaan lopputulokseen kuin vain edeltä määräämällä.

Tässä opinnäytetyöprosessissa kyselyvastausten läpikäyminen oli kaikkein opettavaisinta. Vastaajat kertoivat itsestään ja ajatuksistaan niin avoimesti, että tuntui, kuin olisin päässyt heidän maailmaansa. Tämän opinnäytetyön tekeminen on opettanut minulle paljon Suomen työttömyysongelmista ja työskentely työvoimapalveluissa tai vastaavilla ammatillisilla osa-alueilla on varmasti helpompaa tämän projektin jälkeen.

Sosionomin kompetensseihin kuuluu eettinen osaaminen, joka sisältää ihmisarvon- ja perusoikeussäädösten kunnioituksen (Diak 2018). Kysely pyrittiin toteuttamaan vastaajia kunnioittavasti ja rakentavasti. Lisäksi sosionomin tulee osata toimia arvoriitoja sisältävässä tilanteessa eettisesti perustellusti ja kyetä

asettumaan haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten puolelle (Diak 2018). Pysin pitämään neutraalin kannan kyselyn suunnittelussa, toteutuksessa ja analysoinnissa sekä huomioimaan työttömien ajatukset aktiivimallista.

Sosionomin asiakastyön osaamiseen kuuluu muun muassa asiakkaiden osallistaminen (Diak 2018). Työttömät pääsivät osallisiksi kertoessaan aktiivimallikokemuksistaan. Sosionomin kriittiseen ja osallistavaan yhteiskuntaosaamiseen kuuluu esimerkiksi se, että sosionomi kykenee tuomaan poliittiseen päätöksentekoon ja vastuullisille toimijoille tietoa kohtuuttomista elämäntilanteista (Diak 2018). Aktiivimalli on suurelle osalle työttömistä kohtuuton, johtuen siitä etteivät työttömät välttämättä voi yrityksistään huolimatta vaikuttaa tilanteeseensa, jolloin heidän työttömyysturvaa leikataan vääristä syistä. Kyselyvastauksistakin ilmeni, ettei pienemmällä paikkakunnilla ole aina tarjota työttömille työllistymistä edistäviä palveluja muun muassa aktiivisuusvaateen täyttämiseksi. Myöskään työpaikkojen tarjonnan puute ei ole työttömän vika. Tämä voi johtaa työttömän lannistumiseen entisestään, joka ei ole tarkoituksen mukaista aktivoinnin näkökulmasta. Työpaikkojen luonnista ovat vastuussa päättäjät. Työnhausta vastaa hakija. Tämän viestin viemme päättäjille.

Sosionomin kompetensseihin kuuluu myös tutkimuksellinen kehittämisosaaminen (Diak 2018). Kyselyaineisto osoittaa, että kyselyllä onnittiin tuomaan uutta tietoa esille, joka voi hyödyttää aktiivimallin kehittelyä. Sosionomin tulee osata myös toimia yhteistyössä moniammatillisissa tiimeissä ja työyhteisöissä (Diak 2018). Opinnäytetyöprosessi näytti millaista on työskennellä projektiluonteisesti osana opinnäytetyöprosessia. Vaikka opinnäytetyö olisi yhden ihmisen kirjoittama, on työn taustalla ollut useita yhteistyötahoja. Mielestäni yhteistyö sujui hyvin.

7.4 Tutkimuksen kehittämis- ja jatkoideat

Mielestäni työ onnistui hyvin, onnistuneen kyselyn- ja vastaajien suuren annin johdosta. Toivon työttömien vastausten antavan ajattelemisen aihetta yhteiskunnassa. Työtä voi jatkaa esimerkiksi niin, että aiheesta puhuttaisiin lisää esi-

merkiksi keskusteluohjelmassa, johon pyydetäisiin keskusteluun mukaan työttömiä ja työnantajia, sekä asiaa koskevia viranomaisia ja asiaa koskevien lakien säätäjiä. Sitä pitäisi virallisesti tutkia lisää, että onko aktiivimallilla ollut todellisia vaikutuksia työllisyyteen niin, että henkilö on poistunut sosiaalietuuksien piiristä ja elättää itsensä palkkatuloilla. Ja sitä, onko aktiivimalli tuonut valtiolle säästöjä, vai onko se tosiasiallisesti lisännyt kuluja yhteiskunnalle erilaisten viranomaistöiden lisääntyttä.

Kysely työttömille toi esille työttömien äänen ja ajatukset aktiivimallista. Työn tuloksia voidaan käyttää niin sanottuna kokemustietona aktiivimallin vaikutuksista työttömien arjessa. Lisäksi aineistoa voidaan huomioida kokemustietona aktiivimallin- ja aktiivimalli kakkosen jatkokehittelyä ajatellen.

LÄHTEET

- Ala-Kauhaluoma, Mika 2005. Keppiä ja porkkanaa. Voidaanko aktivoinnilla vaikuttaa työttömien työllistymiseen ja hyvinvointiin? Yhteiskuntapolitiikka 70. (2005):1. Viitattu 28.4.2018.
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/101447/051alakauhaluoma.pdf?sequ>
- Ala-Kauhaluoma, Mika; Keskitalo, Elsa; Lindqvist, Tuija & Parpo, Antti 2004. Työttömien aktivointi. Kuntouttava työtoiminta – lain sisältö ja vaikuttavuus. Stakes. Tutkimuksia 141. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy.
- Anttonen, Anneli & Sipilä, Jorma 2000. Suomalaista sosiaalipolitiikkaa. Tampere: Vastapaino.
- Blomberg, Sanna; Karjalainen, Jouko; Karjalainen, Pekka; Kivipelto, Minna; Saikkonen, Paula & Saikku, Peppi 2016. Johdanto. Teoksessa Sanna Blomberg, Jouko Karjalainen, Pekka Karjalainen, Minna Kivipelto, Paula Saikkonen & Peppi Saikku (toim.) Sosiaalityö, palvelut ja etuudet muutoksessa. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Raportti 4/2016. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, 12 - 19. Viitattu 28.3.2018
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130515/URN_ISBN_978-952-302-648-3.pdf?sequence=
- Diak 2018. Sosionomi (AMK) -koulutuksesta valmistuneen osaamisvaatimukset eli kompetenssit. Viitattu 25.11.2018.
<https://www.diak.fi/opiskelu/opiskelijan-polku/opintojen-suorittaminen/arviointi/osaamisvaatimukset-sosionomi/>
- Haapakoski, Jukka 2018. Lausunto eduskunnan sosiaali- ja terveystaloustieteiden valiokunnalle HE 123 valtion talousarvioesityksestä 2019. Työttömien Keskusjärjestö ry. Viitattu 13.11.2018.
<http://www.tyottomat.fi/lausunto-he123-valtion-talousarvioesitys-2019/>
- Helsingin sanomat 2018. Näin toimii Suomessa ihailtu Tanskan aktiivimalli – ”koulutusta vastaavan työn” käsitettä ei tunneta ja työttömät haasta-

tellaan kuukauden välein. Viitattu 27.2.2018.

<https://www.hs.fi/talous/art-2000005533535.html>

Hiilamo, Heikki; Hytti, Helka & Takala, Pentti 2005. Työkäiset toimeentuloturvan vähimmäisetuuksien saajina. Kela, tutkimusosasto, sosiaali- ja terveyden turvan selosteita 42/2005. Helsinki: Edita Prima Oy.

Hirsjärvi, Irma. Kysely aktiivimallin kokemuksista vuonna 2018. Työttömien Keskusjärjestö ry. Viitattu 13.11.2018.

<http://www.tyottomat.fi/tiedote-kysely-aktiivimallin-kokemuksista-vuonna-2018/>

Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko & Sajavaara Paula 2005. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Hulkko, Laura & Tossavainen, Pekka 2009. Työttömyys ennen ja nyt. Teoksessa Anna Pärnänen ja Kaisa-Mari Okkonen (toim.) Työelämän suurten muutosten vuosikymmenet. Helsinki: Tilastokeskus, 183-199.

Ihmisoikeusliitto 2018. Viitattu 30.10.2018. <https://ihmisoikeusliitto.fi/euroopan-neuvostolta-kritiikkia-suomen-perusturvan-liian-alhaisesta-tasosta/>

Kananen, Jorma 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 89. Jyväskylän yliopistopaino.

Kansalaisaloitepalvelu 2018. Kumotaan HE 124/2017 vp. Viitattu 5.2.2018.

<https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/2730>

Karisto, Antti; Takala, Pentti & Haapola, Ilkka 2009. Matkalla nykyaikaan. Elin-tason, elämäntavan ja sosiaalipolitiikan muutos Suomessa. Helsinki: WSOY.

Kela 2018. Joka kymmenes työtön aktivoitui, kun aktiivimalli leikkasi etuutta.

Viitattu 5.11.2018. https://www.kela.fi/lehdistotiedotteet/-/asset_publisher/S3Q9IK5MESIT/content/joka-kymmenes-tyoton-aktivoitui-kun-aktiivimalli-leikkasi-etuutta

Klaus Mäkelä 1995. Alkusanat. (toim.) Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkin-ta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy, 3-4.

Klaus Mäkelä 1995. Kvalitatiivisen analyysin perusteet. Teoksessa Klaus Mäkelä (toim.) Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Saarijärvi: Gummerus Kirjapaino Oy, 42-61.

- Koivisto, Matti. Työttömyysturvan aktiivimallista kantelusuma – eduskunnan oikeusasiamies vaatii selvityksiä ohjeistuksen viipymisestä. Viitattu 2.11.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10114956>
- Kotiranta, Tuija 2008. Aktivoinnin paradoksit. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Viitattu 28.4.2018.
<https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18004/9789513932503.pdf?sequence=1>
- Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka. Aineistojen hallinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.
- Kvalimot i.a. a. Viitattu 31.10.2018.
https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html
- Kvalimot i.a. b. Mitä laadullinen tutkimus on: lyhyt oppimäärä. Viitattu 18.11.2018. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html
- Kvantimot i.a. a. Viitattu 21.5.2018.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/raportointi/raportointi.html>
- Pantsu, Pekka 2018. Tilanne pahentunut entisestään: Aktiivimallin leikkuri alentanut jo 160 000 työttömän korvauksia. Yle-uutiset. Viitattu 25.11.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10524820>
- Pehkonen-Elmi, Tuula; Kettunen, Aija; Surakka, Anne & Piirainen, Keijo 2015. Vaikeasti työllistyville suunnattujen aktivointitoimenpiteiden taloudellinen analyysi – esimerkkeinä korkein korotettu palkkatuki ja kuntouttava työtoiminta. A TUTKIMUKSIA 42. Helsinki: Diakoniammattikorkeakoulun julkaisuja. Viitattu 28.4.2018.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/105274/A42_9789524932516.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Saikkonen, Paula 2016. Kuntakentän kirjavat käytännöt. Teoksessa Sanna Blomberg, Jouko Karjalainen, Pekka Karjalainen, Minna Kivipelto, Paula Saikkonen & Peppi Saikku (toim.) Sosiaalityö, palvelut ja etuudet muutoksessa. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Raportti 4/2016. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, 29–40. Viitattu 28.3.2018
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130515/URN_ISBN_978-952-302-648-3.pdf?sequence=

- Saikku, Peppi 2016. Vaikeasti työllistyvien palvelurakenteet kunnissa: aktivoinnin ja sosiaalityön yhteydet muuttuvassa tilanteessa. Teoksessa Sanna Blomberg, Jouko Karjalainen, Pekka Karjalainen, Minna Kivipelto, Paula Saikkonen & Peppi Saikku (toim.) Sosiaalityö, palvelut ja etuudet muutoksessa. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos. Raportti 4/2016. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy, 74–102. Viitattu 28.3.2018
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/130515/URN_ISBN_978-952-302-648-3.pdf?sequence=
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2017. Työttömän aktiivisuus vaikuttaa jatkossa työttömyysetuuden määrään. Viivattu 5.2.2018.
http://stm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tyottoman-aktiivisuus-vaikuttaa-jatkossa-tyottomyysetuuden-maara-1
- TE-palvelut 2018. Aktiivimalli – usein kysytyjä kysymyksiä. Viitattu 25.11.2018.
<http://toimistot.te-palvelut.fi/uusimaa/aktiivimalli>
- THL a. 2018. Työelämän ulkopuolella olevilla vakava psyykinen kuormittuneisuus on jopa kolme kertaa yleisempää kuin koko väestössä. Viitattu 2.11.2018. <https://thl.fi/fi/-/tyoelaman-ulkopuolella-olevilla-vakava-psykinen-kuormittuneisuus-on-jopa-kolme-kertaa-yleisempaa-kuin-koko-vaestossa>
- THL b. 2018. Työelämän ulkopuolella olevat kokevat huomattavasti useammin yksinäisyyttä. Viitattu 2.11.2018. <https://blogi.thl.fi/tyoelaman-ulkopuolella-olevat-tuntevat-yksinaisyytta-selvasti-muita-useammin/>
- Tilastokeskus a. 2018. Työttömyysaste. Viitattu 30.10.2018.
<http://www.findikaattori.fi/fi/34>
- Tilastokeskus b. 2018. Pitkäaikaistyöttömät. Viitattu 30.10.2018.
<http://www.findikaattori.fi/fi/37>
- Työttömien Keskusjärjestö ry 2018. Tietoa aktiivimalleista. Viitattu 25.11.2018.
<http://www.tyottomat.fi/aktiivimalli-2018/>

LIITE 1: Työttömyys- ja aktiivimalli kysely

Olisi hienoa jos auttaisit vastaamalla alla olevaan kyselyyn aktiivimallin vaikutuksista työttömän työnhaussa. Kysely on kohdennettu työttömälle, joka saa tällä hetkellä työttömyysturvaa: työmarkkinatukea, ansiopäivärahaa, tai peruspäivärahaa.

Vastausten pohjalta kirjoittamallani opinnäytetyöllä, tuon esiin työttömien kokemuksia aktiivimallista. Vastaaminen kestää noin 5 - 15 minuuttia. Kyselyssä on 25 kysymystä, joista 20 ensimmäistä on pakollisia- ja 5 viimeistä vapaaehtoisia vastata. Kysely on auki kaksi viikkoa sen avautumisesta. Vastaustesi jälkeen paina kyselyn lopussa olevaa lataa -painiketta, jonka jälkeen näet tekstin: vastauksesi on tallennettu. Voit vastata kyselyyn vain yhden kerran. Vastaukset käsitellään luottamuksella ja hävitetään asianmukaisesti kun niitä on käytetty vuoden 2018 aikana valmistuvassa työttömyyttä ja aktiivimallia käsittelevässä opinnäytetyössä. Kyselyn tulokset julkistetaan myös Työttömien Keskusjärjestö ry:n Facebook-sivulla. Kiitän vastauksistasi ja ajastasi!

Ystävällisin terveisin, Tiina Ruohonen,
sosionomiopiskelija, Diak

1. Sukupuoli:

- a. mies
- b. nainen
- c. muun sukupuolinen
- d. en halua vastata

2. Ikä: (kirjoita alle, esim. 35.)

Lyhyt vastausteksti: _____

3. Perhetilanne:

- a. avioliitossa/avoliitossa, lapsia:
- b. avioliitossa/avoliitossa, ei lapsia:
- c. naimaton/eronnut, lapsia:
- d. naimaton/eronnut, ei lapsia:

4. Koulutustausta:

- a. peruskoulu:
- b. toisen asteen opinnot: (esim. ammattikoulu/lukio)
- c. alempi korkeakoulu (esim. ammattikorkeakoulu/kandi):
- d. ylempi korkeakoulututkinto:

5. Työttömyysetuus, jota saat tällä hetkellä:

- a. työmarkkinatuki:
- b. peruspäiväraha:
- c. ansiopäiväraha:
- d. muu:

6. Kuinka kauan olet ollut yhtäjaksoisesti työttömänä: (kirjoita alle, esim. 1 vuosi ja 2 kuukautta.)

Lyhyt vastausteksti: _____

7. Olet hakenut töitä lukemalla työpaikkailmoituksia viimeisen 7 päivän aikana:

- a. en yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2-5 kertaa:
- d. useammin kuin 5 kertaa:
- e. en hae tällä hetkellä töitä aktiivisesti:

8. Olet hakenut töitä lukemalla työpaikkailmoituksia viimeisen 30 päivän aikana:

- a. en yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2-5 kertaa:
- d. 6-15 kertaa:
- e. yli 15 kertaa:
- f. en hae tällä hetkellä töitä aktiivisesti:

9. Kuinka monta työpaikkahakemusta olet lähettänyt viimeisen 7 päivän sisällä:

- a. en yhtään:
- b. yhden:
- c. 2 kappaletta:
- d. 3-5 kappaletta:
- e. 6-10 kappaletta:
- f. enemmän kuin 10 kappaletta:

10. Kuinka monta työpaikkahakemusta olet lähettänyt viimeisen 30 päivän sisällä:

- a. en yhtään:

- b. yhden:
- c. 2 kappaletta:
- d. 3-5 kappaletta:
- e. 6-10 kappaletta:
- f. 11–20 kappaletta:
- g. yli 20 kappaletta:

11. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ottanut sinuun yhteyttä viimeisen kolmen kuukauden aikana:

- a. ei yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2-5 kertaa:
- d. 6 kertaa tai useammin:

12. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ehdottanut sinulle työpaikkaa viimeisen 30 päivän aikana:

- a. ei yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2-5 kertaa:
- d. 6 kertaa tai useammin:

13. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on ehdottanut sinulle työpaikkaa viimeisen 6 kuukauden aikana:

- a. ei yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2 kertaa:
- d. 3 kertaa:
- e. 4-6 kertaa:

- f. 7-10 kertaa:
- g. yli 10 kertaa:

14. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on tarjonnut sinulle koulutuspaikkaa viimeisen 30 päivän aikana:

- a. ei yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2 kertaa:
- d. 3-5 kertaa:
- e. enemmän kuin 5 kertaa:

15. Kuinka monta kertaa TE-toimisto on tarjonnut sinulle koulutuspaikkaa viimeisen 6 kuukauden aikana:

- a. ei yhtään kertaa:
- b. yhden kerran:
- c. 2 kertaa:
- d. 3-5 kertaa:
- e. enemmän kuin 5 kertaa:

16. Onko aktiivimallin voimaantulo vaikuttanut työnhakuusi?

- a. kyllä, olen etsinyt töitä/koulutuksia aktiivisemmin:
- b. ei, etsin töitä entiseen tapaan:
- c. ei, haen töitä vähemmän kuin ennen:
- d. muu:

17. Oletko huolissasi aktiivimallin ehtojen täyttymisestä kohdallasi?

- a. en ole huolissani, löysin jo työtä/koulutusta:
- b. olen löytänyt työtä/koulutusta, mutten ole varma täyttääkö se aktiivimallin ehdot:
- c. olen huolissani etten löydä vaadittua työtä/koulutusta, ja pelkään, että tukirahojani leikataan:
- d. en ole löytänyt työtä/koulutusta, mutta en jaksa välittää koko asiasta, tulokoon leikkaus tukirahoihin:
- e. muu:

18. Oletko löytänyt töitä aktiivimallin (1.1.2018) voimaantumisen jälkeen:

- a. kokoaikatyö:
- b. osa-aikatyö:
- c. määräaikatyö:
- d. keikkatyö/satunnaiset työt (esim. vuokrafirmit/yksittäiset työkeikat):
- e. olen päässyt koulutukseen tai muuhun aktiivimallin mukaista aktiivisuutta kartuttavaan toimintaan:
- f. en ole löytänyt työtä tai koulutusta, joka lasketaan aktiivisuudeksi aktiivimallissa:
- g. muu:

19. Onko sinulla tarpeeksi tietoa siitä, mitä on aktiivisuuden täyttävää työtä tai koulutusta:

- a. kyllä:
- b. ei:
- c. en ole varma:
- d. muu:

20. Mistä sait tietoa aktiivimallista? Kirjoita vastaus alle. (Esim. TE-toimiston virkailijalta puhelimitse, asioimalla TE-toimistolla, Kelan lähettämästä kirjeestä, tutulta, uutisista ja niin edelleen.)

Pitkä vastausteksti: _____

21. Mikä auttaisi sinua työllistymään?

Pitkä vastausteksti: _____

22. Aktiivisuudeksi katsotaan tiettyjä työ ja koulutusvaihtoehtoja. Luettele nykyisten työ- ja koulutusvaihtoehtojen lisäksi mahdollisia muita vaihtoehtoja, jotka pitäisi mielestäsi hyväksyä aktiivisuudeksi aktiivimallissa:

Pitkä vastausteksti: _____

23. Mitä ajatuksia aktiivimalli herättää sinussa:

Pitkä vastausteksti: _____

24. Kerro lyhyesti aktiivimallin vaikutuksista kohdallasi:

Pitkä vastausteksti: _____

25. Aktiivimallin kehittämisideoita?

Pitkä vastausteksti: _____